

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ТРАНСПОРТА И КОМУНИКАЦИЈА

ПРАВИЛНИК

**О САОБРАЋАЈНИМ ЗНАКОВИМА И СИГНАЛИЗАЦИЈИ НА ПУТЕВИМА, НАЧИНУ
ОБИЉЕЖАВАЊА РАДОВА И ПРЕПРЕКА НА ПУТУ И ЗНАКОВИМА КОЈЕ УЧЕСНИЦИМА
У САОБРАЋАЈУ ДАЈЕ ОВЛАШТЕНО ЛИЦЕ**

Сарајево, јануар 2007. године

На основу члана 252. став (1) тачке 7), а у вези са чланом 153. Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима Босне и Херцеговине («Службени гласник БиХ», број 06/06) министар комуникација и транспорта и Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима за унутрашње послове и саобраћај, доноси

П Р А В И Л Н И К

О САОБРАЋАЈНИМ ЗНАКОВИМА И СИГНАЛИЗАЦИЈИ НА ПУТЕВИМА, НАЧИНУ ОБИЉЕЖАВАЊА РАДОВА И ПРЕПРЕКА НА ПУТУ И ЗНАКОВИМА КОЈЕ УЧЕСНИЦИМА У САОБРАЋАЈУ ДАЈЕ ОВЛАШТЕНО ЛИЦЕ

ДИО ПРВИ-ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет Правилника)

Овим Правилником се прописују врста, значење, облик, боја, димензије и постављање саобраћајне сигнализације на путевима, знаци које учесницима у саобраћају на путевима дају овлаштена лица рукама, положајем тијела и посебним уређајима за емитовање звучних и свјетлосних сигнала.

Члан 2.

(Саобраћајна сигнализација)

Саобраћајну сигнализацију путева, у смислу овог Правилника, чини:

а) Вертикална саобраћајна сигнализација:

- 1) знакови опасности,
- 2) знакови изричитих наредби,
- 3) знакови обавјештења,
- 4) знакови обавјештења за вођење саобраћаја,
- 5) допунске табле и
- 6) промјениви саобраћајни знакови.

б) Хоризонтална саобраћајна сигнализација на коловозу и другим површинама;

ц) Свјетлосна саобраћајна сигнализација и свјетлосне ознаке;

д) Саобраћајна опрема пута:

- 1) опрема за означавање ивице коловоза,
- 2) опрема за означавање врха саобраћајних острва,
- 3) опрема, знакови и ознаке за означавање радова, препрека и оштећења коловоза,
- 4) свјетлосни знакови за означавање радова, препрека и оштећења коловоза,
- 5) опрема за вођење и усмјеривање саобраћаја у подручју радова на путу, препрека и оштећења коловоза,
- 6) браници и полубраници,
- 7) саобраћајна огледала,
- 8) заштитне одбојне ограде,
- 9) ограде против засљепљивања и
- 10) ублаживачи удара.

Члан 3.

(Исписивање натписа на знаковима)

(1) На саобраћајним знаковима натписи се исписују латиничним и ћириличним писмом, и то на тај начин да натписи буду исписани прво ћириличним писмом у Републици Српској, а латиничним писмом у Федерацији Босне и Херцеговине. Редослијед писама на натписима на подручју Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине утврђује надлежни орган за питање саобраћаја на подручју Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

- (2) Натписи на знаковима обавјештења се, у правилу, исписују малим словима.
- (3) На саобраћајне знакове се може уписати и назив одредишта које се налази у другој држави.
- (4) Уз одредиште у другој држави обавезно се уписује знак националне аутоознаке.
- (5) На саобраћајни знак није дозвољено исписивати садржаје који нису у функцији пута. Сходно томе, на саобраћајној сигнализацији не смију бити исписане нити туристичке нити било које друге одреднице, које могу реметити функцију саобраћајне сигнализације.

Члан 4.

(Начин израде саобраћајне сигнализације)

- (1) Саобраћајна сигнализација се израђује на тај начин да је њено значење стално или промјенљиво.
- (2) Површина знакова вертикалне саобраћајне сигнализације израђује се од материјала рефлектујућих својстава најмање I класе, а за ауто-путеве и путеве резервисане за саобраћај моторних возила и брзе путеве, најмање II класе.
- (3) Боја полеђине подлоге знака вертикалне саобраћајне сигнализације мора бити сива, без сјаја, како би се спријечило одвраћање пажње или засњепљивање возача.

Члан 5.

(Могућност освјетљења знака)

- (1) Саобраћајни знакови могу бити изведени са властитим извором свјетлости (унутрашње освјетљење) или спољним извором свјетлости (освијетљен споља са посебном свјетилком).
- (2) Саобраћајни знакови и знакови са промјенљивим порукама могу бити изведени са свјетлећим материјалима на подлози црне боје.

Члан 6.

(Обавеза постављања рефлектујуће ознаке)

На сигнализацији и опреми за означавање ивице коловоза за означавање радова, препрека, оштећења коловоза и за вођење и усмјеравање саобраћаја у подручју радова на путу и заштитним оградама морају бити постављене рефлектујуће ознаке минимално класе II.

Члан 7.

(Стандарди за израду и постављање знака)

Саобраћајни знакови, сигнализација и опрема у потпуности морају бити израђени и постављени према стандардима које важе у Босни и Херцеговини.

Члан 8.

(Основ за постављање саобраћајног знака, сигнализације и опреме на путевима)

- (1) Саобраћајни знакови, сигнализација и опрема на путевима постављају се на основу саобраћајног пројекта.
- (2) За постављене знакове, сигнализацију и опрему према ставу (1) овог члана потребно је доставити доказ прописане ретрорефлексије.

Члан 9.

(Постављање саобраћајних знакова на истом носачу и допунске табле)

- (1) Саобраћајни знакови који се постављају на исти носач морају бити истих рефлектујућих својстава.
- (2) Допунске табле, које ближе одређују значење саобраћајног знака којем су додате, саставни су дио тог саобраћајног знака испод којег су постављене.

Члан 10.

(Мјесто за постављање саобраћајних знакова)

- (1) Саобраћајни знакови постављају се са десне стране пута уз коловоз у смјеру кретања возила.
- (2) Ако на мјесту на којем се поставља саобраћајни знак постоји опасност да га учесници у саобраћају неће на вријеме примјетити због густине саобраћаја или због других разлога, саобраћајни се знак поставља и на супротној, лијевој страни пута или изнад коловоза.
- (3) Саобраћајни знакови постављају се тако да не ометају кретање возила и пјешака.

Члан 11.

(Висина за постављање саобраћајних знакова на путевима ван насеља и у насељима)

- (1) Саобраћајни се знакови на путевима ван насеља постављају на висини 1.2 до 1.4 м, осим знакова II-61, II-62 и II-63 (обавезно и допуштено обилажење) када се постављају на раздјелно острво, III-79 (планински превој), III-80 (ријека), III-81 и III-82 (путни објекат), III-131 (број међународног пута), III-132 (број аутопута), III-133 (број брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила), III-134 (број регионалног пута), III-135 (километарска ознака за аутопут), III-136 (километарска ознака дионице брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила) и III-137 (ознака дионице магистралног или регионалног пута) који се постављају на висини од 80 до 120 цм.
- (2) Саобраћајни знакови у насељима смјештени уз коловоз постављају се на висини 0.30 до 2.20 м, а саобраћајни знакови смјештени изнад коловоза постављају се на висини 4.5 м и већој.
- (3) Висина из ставова (1) и (2) овог члана рачуна се од површине коловоза до доње ивице саобраћајног знака, а ако се саобраћајни знак поставља заједно са допунском таблом, рачуна се до доње ивице допунске табле. Висина и положај саобраћајног знака морају бити такви да не угрожавају кретање пјешака и да их пјешаци и возила не заклањају.

Члан 12.

(Изузеци за постављање саобраћајних знакова ради боље уочљивости)

У изузетним случајевима, а ради боље уочљивости саобраћајни знакови се могу поставити на контрастним таблама бијеле боје. У том се случају на табли може исписати текст који објашњава знак.

Члан 13.

(Правило за постављање знакова на истом стубу)

- (1) На исти се стуб могу поставити највише два саобраћајна знака.
- (2) Знакови I-25 (радови на путу), II-32 (забрана претицања), II-34 (ограничење брзине), и група знакова од II-52 до II-60 (обавезан смјер и дозвољени смјерови) код привременог регулисања саобраћаја могу бити постављени на постоља и уздигнути најмање 0.30 м изнад површине коловоза.
- (3) Стубови на којима се постављају знакови којима се означавају привремени радови и сл. (привремено регулисање) морају бити обојени наизмјеничним пољима црвене и бијеле боје тако да су поља широка по 25 цм.
- (4) Знак III-124 (табла за означавање назива улица) може се поставити и на грађевину уз пут.

Члан 14.

(Правило за постављање стубног мјеста)

Стуб саобраћајног знака се, у правилу, поставља највише 2 м од ивице коловоза.

Хоризонтално растојање између ивице коловоза и најближе ивице саобраћајног знака мора износити најмање 0.30 м.

Члан 15.

(Постављање саобраћајног знака у изузетним случајевима)

Саобраћајни знак, у изузетним случајевима, може бити постављен:

а) на конзолни носач ако је тако постављени знак уочљивији за учеснике у саобраћају,

б) на семафорски стуб, и то:

- 1) знак II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза),
- 2) знак II-2 (обавезно заустављање)
- 3) знак II-4 (забрана саобраћаја у једном смјеру)
- 4) знакови II-52, II-53, II-54, II-55, II-56 и II-57 (обавезан смјер),
- 5) знак II-64 (кружни ток саобраћаја),
- 6) знакови III-2 и III-3 (пут са саобраћајем у једном смјеру),
- 7) знак III-4 (пут са првенством пролаза),
- 8) знакови III-86 и III-87 (путоказ),
- 9) знак III-88 (путоказ за аеродром),
- 10) знак III-112 (путоказ обилазнице) и
- 11) знак III-124 (табла за означавање назива улица).

ц) на остале стубове уз пут (нпр. стубови јавне расвјете).

ДИО ДРУГИ - САОБРАЋАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

ПОГЛАВЉЕ I.

ВЕРТИКАЛНА САОБРАЋАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Одјељак А. Знакови опасности

Члан 16.

(Значења знакова опасности)

Знакови опасности учесницима у саобраћају означавају близину дијела пута или мјесто на којем учесницима у саобраћају пријети опасност одређеног карактера.

Члан 17.

(Облици знакова опасности)

Знакови опасности имају облик једнакостраничног троугла, чија се доња страница налази у хоризонталном положају, а врх спрам ње окренут је према горе, изузев знакова I-50 и I-51 (Андрејин крст) те I-52 (приближавање прелазу пута преко жељезничке пруге са браницима или полубраницима) и I-53 (приближавање прелазу пута преко жељезничке пруге без браника или полубраника).

Члан 18.

(Боја знакова опасности)

(1) Основна боја знакова опасности је бијела боја, а ивице троугла су црвени, изузев знакова I-25 (радови на путу) и I-43 (саобраћајна несрећа), чија је основна боја жута.

(2) Символи на знаковима опасности су црне боје.

Члан 19.

(Димензије знака опасности)

(1) Дужина странице једнакостраничног троугла знака опасности износи:

1) на аутопутевима, брзим путевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила и на путевима које нису улице на којима је ширина коловоза седам и више метара – 120 цм,

2) на путевима ширине коловоза 5.0 до 7.0 м и главним градским саобраћајницама (или улицама)

- 90 цм,

3) на свим осталим путевима и градским улицама – 60 цм,

4) када се знакови постављају у тунелима и галеријама – 60 цм и

5) када се употребљавају као уметнути знакови – најмање 40 цм.

(2) На путевима из тачке 2, става (1) овог члана могу се према потреби постављати и знакови опасности, чија страница троугла износи 120 цм, а на путевима из тачке 3, става (1) овог члана и знакови опасности, чија страница троугла износи 90 цм.

Члан 20.

(Правило за постављање знака опасности)

(1) Знакови опасности се, у правилу, постављају ван насеља на удаљености 150 до 250 м испред опасног мјеста на путу.

(2) Знакови из става (1) овог члана могу се постављати и на удаљености мањој од 150 м испред опасног мјеста на путу, ако то захтијевају околности на дијелу пута на којем се знак поставља. Ако услови безбједности саобраћаја захтијевају, посебно брзина којом се возила крећу или непрегледност пута, ти ће се знакови опасности поставити и на удаљености већој од 250 м испред опасног мјеста на путу.

(3) Знакови опасности, који су постављени на удаљености мањој од 150 м или већој од 250

м, морају бити придружене и допунске табле на којима се обиљежава удаљеност од опасног мјеста због којег се ти знакови постављају.

(4) На непрегледним путевима или на путевима на којима је допуштена већа брзина возње, те у другим случајевима у којима постоји опасност да возач изненада и неприпремљен наиђе на опасно мјесто на путу, између знака опасности постављеног на удаљености из ставова (1) и (2) овог члана и тог опасног мјеста на путу може се поставити још један знак или више истих знакова, уз које ће се поставити и допунске табле са назнаком удаљености до опасног мјеста.

Члан 21.

(Врсте знакова опасности)

Знакови опасности су:

1) знак »кривина у лијево« (I-1), знак »кривина у десно« (I-2), знак »двострука кривина или више узастопних кривина од којих је прва у лијево« (I-3), знак »двострука кривина или више узастопних кривина од којих је прва у десно« (I-4), означавају приближавање кривини или кривинама које су опасне због својих особина или због недостатка видљивости.

Симболи на знаковима могу бити различити, зависно од стварне ситуације на путу.

Знак I-1

Знак I-2

Знак I-3

Знак I-4

2) знак »опасна низбрдица« (I-5) и знак »опасан успон« (I-6) означавају приближавање опасној низбрдици, односно опасном успону ако разлика у висини представља неку опасност која произлази из тих услова.

Знак I-5

Знак I-6

3) знак »сужење пута« (I-7), знак »сужење пута са десне стране« (I-8) и знак »сужење пута са лијеве стране« (I-9) означавају приближавање сужењу коловоза које може представљати извјесну опасност.

Када се знакови постављају за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза, основна боја им је жута.

Знак I-7

Знак I-8

Знак I-9

4) знак »покретни мост« (I-10) обиљежава близину мјеста на ком пут прелази преко покретног моста.

Симбол воде на знаку су двије валовите линије плаве боје.

Знак I-10

5) знак »близина обале« (I-11) обиљежава близину мјеста на којем пут наилази на обалу.

Симбол воде на знаку су двије валовите линије плаве боје.

Знак I-11

6) знак »нераван коловоз« обиљежава близину дијела пута на којем је пут нераван због постојања избочине на путу (I-12), улегнућа коловоза (I-13) или узастопних избочина и улегнућа на коловозу (I-14).

Знак I-12

Знак I-13

Знак I-14

7) знак »клизав коловоз« (I-15) обиљежава близину дијела пута на којем коловоз приликом одређених атмосферских услова или сличних околности има клизаву површину.

Знак I-15

8) знак »камење пршти« (I-16) обиљежава близину дијела пута на којем се налази неуваљани туцаник или који је посут ситним камењем на тврдој подлози те на ком за друге учеснике у саобраћају постоји повећана опасност од прштања камења.

Знак I-16

9) знак »одрон камена са десне стране коловоза« (I-17) и знак »одрон камена са лијеве стране коловоза« (I-18) обиљежава близину дијела пута на којој постоји опасност од камења које пада или од камења које се налази на путу.

Знак I-17

Знак I-18

10) знак »обиљежени пјешачки прелаз« (I-19) обиљежава близину мјеста на ком се налази обиљежени пјешачки прелаз.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак I-19

11) знак »дјеца на путу« (I-20) обиљежава близину мјеста на путу којим се дјеца чешће и у већем броју крећу (на примјер испред школе, вртића, игралишта и сличних мјеста).

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак I-20

12) знак »пјешаци на путу« (I-21) обиљежава близину дијела пута којим се крећу пјешаци.

Знак I-21

13) знак »бициклисти на путу« (I-22) обиљежава близину дијела пута којим се бициклисти крећу или близину мјеста на ком бициклисти чешће наилазе на пут са бочног пута или бициклистичке стазе.

Знак I-22

14) знак »животиње на путу« (I-23) обиљежава мјесто на којем домаће животиње под надзором прелазе преко пута или се крећу дуж пута.

Знак I-23

15) знак »дивљач на путу« (I-24) обиљежава посебно опасна мјеста на којима дивљач често прелази преко пута.

Знак I-24

16) знак »радови на путу« (I-25) обиљежава близину мјеста на ком се изводе радови на путу.

Основна боја знака је жута.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак се поставља непосредно испред мјеста на ком се изводе радови. Покрај њега поставља се табла за обиљежавање мјеста извођења радова на путу који ноћу и када је видљивост смањена, мора имати прописан свјетлосни знак.

Знак I-25

17) знакови »наилазак на свјетлосну саобраћајну сигнализацију« (I-26) и (I-27) означавају близину укрштања односно спајања путева или обиљеженог пјешачког прелаза на којем се саобраћај регулише уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова.

Симболи на знаку I-26 имају по вертикалној оси црвено свјетло горе, жуто у средини, зелено доле. Симболи на знаку I-27 имају по хоризонталној оси црвено свјетло лијево, жуто у средини и зелено десно.

Када се знак поставља за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза, основна боја му је жута.

Знак I-26

Знак I-27

18) знак »близина аеродромске писте« (I-28) обиљежава дио пута преко којег авиони прелијећу у ниском лету при слијетању, односно полијетању.

Знак I-28

19) знак »бочни вјетар са лијеве стране« (I-29) и знак »бочни вјетар са десне стране« (I-30) обиљежава близину дијела пута на којем често дува јак бочни вјетар са десне или лијеве стране.

Знак I-29

Знак I-30

20) знак »саобраћај у оба смјера« (I-31) обиљежава мјесто на путу од којег се саобраћај одвија у оба смјера.

Када се знак поставља за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза, основна боја му је жута.

Знак се поставља на мјесту на којем започиње одвијање саобраћаја у оба смјера, а према потреби, поставља се и на дијелу пута на којем се одвија саобраћај у оба смјера.

Знак I-31

21) знак »тунел (галерија)« (I-32) обиљежава близину тунела или галерије на путу.

Знак I-32

22) знак »опасност на путу« (I-33) обиљежава близину дијела пута или мјеста на путу на којем учесницима у саобраћају пријети опасност за коју овим Правилником није предвиђен посебан знак опасности.

Знаку мора бити додата допунска табла која објашњава опасност која пријети.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Када се знак поставља за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза, основна боја му је жута.

Знак I-33

23) знак »укрштање путева истог значаја« (I-34) обиљежава близину укрштања путева, од којих ни један пут није пут са првенством пролаза. Знак се, у правилу, поставља на путевима ван насеља.

Знак I-34

24) знак »укрштање са споредним путем под правим углом« (I-35), знак »спајање споредног пута под правим углом са лијеве стране« (I-36), знак »спајање споредног пута под правим углом са десне стране« (I-37), знак »спајање споредног пута под оштрим углом са лијеве стране« (I-38), знак »спајање споредног пута под оштрим углом са десне стране« (I-39), означавају близину укрштања односно спајања путева на којем се пут са предношћу проласка укршта односно спаја са споредним путем.

Симболи на знаковима могу бити различити, што зависи од стварне ситуације на путу.

Знакови се смију постављати само ако је на споредном путу, који се укршта односно спаја са путем са првенством пролаза испред укрштања односно спајања постављен знак II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза) или знак II-2 (обавезно заустављање).

Знак I-35

Знак I-36

Знак I-37

Знак I-38

Знак I-39

25) знак »раскрсница са кружним током саобраћаја« (I-40) обиљежава близину раскрснице на којем се саобраћај одвија кружно.

Када се знак поставља за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза, основна боја му је жута.

Знак I-40

26) знак »поледица« (I-41) обиљежава близину дијела пута на којем постоји опасност од неочекиване поледице.

Знак I-41

27) знак »превртање или исклизуће возила« (I-42) обиљежава близину дијела пута на којем постоји повећана опасност од исклизућа или превртања возила.

Знак I-42

28) знак »саобраћајна несрећа« (I-43) обиљежава близину дијела пута на којем се догодила саобраћајна несрећа.

Основна боја знака је жута.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак I-43

29) знак »колона заустављених возила« (I-44) обиљежава близину дијела пута на којем у одређеним условима саобраћаја или другим околностима постоји опасност од колоне заустављених возила.

Возила у колони на знаку имају црвена свјетла.

Знак I-44

30) знак »неутврђена банкина« (I-45) обиљежава близину дијела пута гдје је уз коловоз банкина неутврђена.

Знак I-45

31) знак »опасност од пожара« (I-46) обиљежава подручје у којем постоји повећана опасност од избијања неконтролисаног пожара.

Симбол запаљене шибице на знаку је жуте боје, а симбол ватре црвене боје.

Знак I-46

32) знак »трамвајска пруга« (I-47) обиљежава близину мјеста на којем пут прелази преко трамвајске пруге у истом нивоу.

Знак I-47

33) знак »прелаз пута преко жељезничке пруге са браницима или полубраницима« (I-48) обиљежава близину прелаза пута преко жељезничке пруге у нивоу која је обезбијеђена браницима или полубраницима.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак I-48

34) знак »прелаз пута преко жељезничке пруге без браника или полубраника« (I-49) обиљежава близину прелаза пута преко жељезничке пруге у нивоу која није обезбијеђена браницима или полубраницима.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак I-49

35) знак »Андрејин крст« (I-50) обиљежава мјесто на којем пут прелази преко жељезничке пруге у нивоу без браника или полубраника са једним колосјеком, односно (I-51) са два или више колосјека.

Када уз пут нема довољно простора за нормално постављање знака, он се може поставити тако да се закрене за 90° удесно.

Знакови се изводе са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак »Андрејин крст« има облик једног односно два колосјека.

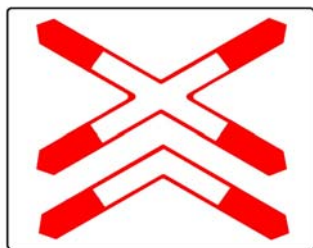
Ради боље уочљивости, знак »Андрејин крст« мора бити уметнут на таблу бијеле подлоге.

Знакови се постављају само на прелазима пута преко жељезничке пруге у нивоу који су потпуно незаштићени или који су заштићени само уређајима за давање свјетлосних и звучних знакова, без браника или полубраника, и то на удаљености 5 м од најближе шине, а ако околности то захтијевају, и на мањој, односно већој удаљености, али не ближе од 3 м, односно не даљој од 10 м од најближе шине.

Ако је прелаз пута преко жељезничке пруге у нивоу заштићен уређајем за давање свјетлосних сигнала, знак се поставља на истом стубу изнад свјетлосних сигнала. Знак »Андрејин крст« мора бити уочљив са удаљености најмање 50 метара.

Знак I-50

Знак I-51

36) знак »приближавање прелазу пута преко жељезничке пруге са браницима или полубраницима«

(I-52) обиљежава удаљеност до прелазу пута преко жељезничке пруге у нивоу који је обезбијеђен браницима или полубраницима.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак има облик правоугла, чију основицу чини краћа страница.

Знак се поставља тако да се знак у облику правоугла са три косе пруге и одговарајућим знаком опасности поставља на 240 м испред мјеста укрштања пута и жељезничке пруге у нивоу, знак са двије косе пруге на 160 м, а знак са једном косом пругом на 80 м испред мјеста укрштања пута и жељезничке пруге у нивоу тако да је нижа страна косих пруга ближа коловозу.

Знак опасности може бити постављен и изнад знака са једном косом пругом.

Знак I-52

37) знак »приближавање прелазу пута преко жељезничке пруге без браника или полубраника« (I-53) обиљежава удаљеност до прелазу пута преко жељезничке пруге у нивоу који није обезбијеђен браницима или полубраницима.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак има облик правоугла, чију основицу чини краћа страница.

Знак се поставља тако да се знак у облику правоугла са три косе пруге и одговарајућим знаком опасности поставља на 240 м испред мјеста укрштања пута и жељезничке пруге у нивоу, знак са двије косе пруге на 160 м, а знак са једном косом пругом на 80 м испред мјеста укрштања пута и жељезничке пруге у нивоу тако да је нижа страна косих пруга ближа коловозу.

Знак опасности може бити постављен и изнад знака са једном косом пругом.

Знак I-53

Одјељак Б.

Знакови изричитих наредби

Члан 22.

(Значење знакова изричитих наредби)

Знакови изричитих наредби стављају до знања учесницима у саобраћају на путу о забранама, ограничењима и обавезама.

Члан 23.

(Облик знакова изричитих наредби)

Знакови изричитих наредби имају облик круга, осим знакова II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза) и II-2 (обавезно заустављање).

Члан 24.

(Основна боја знакова изричитих наредби)

(1) Основна боја знакова забране, односно ограничења, је бијела, а основна боја знакова

обавезе плава. Символи и натписи на знаковима забране, односно ограничења, црне су боје, а на знаковима обавезе бијеле боје. Ивица круга те равне и косе линије на знаковима изричитих наредби на којима постоје су црвене боје.

(2) Табле на којима су уметнути знакови забране и ограничења, у правилу, имају подлогу бијеле боје.

Члан 25.

(Димензија знака изричитих наредби)

(1) Дужина странице једнакостраничног троугла знака II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза) је:

1) на аутопутевима, брзим путевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила, на путевима у насељу који нису улице, ширине коловоза 7.0 м и више – 120 цм,

2) на свим осталим путевима и улицама у насељу, ширине коловоза мање од 7.0 м – 90 цм,

3) на бициклическим стазама, путевима у подручју смиреног саобраћаја и некатегорисаним путевима – 60 цм и

4) када се употребљава као уметнути знак на знаковима за вођење саобраћаја по смјеру вожње – 45 цм.

(2) Полупречник круга у коју је уписан правилни осмоугао знака II-2 (обавезно заустављање) је:

1) на аутопутевима, брзим путевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила, на путевима у насељу који нису улице, ширине коловоза 7.0 м и више – 90 цм,

2) на свим осталим путевима и улицама у насељу ширине коловоза мање од 7.0 м – 60 цм,

3) када се поставља у тунелима и галеријама – 60 цм и

4) када се употребљава као уметнути знак на знаковима за вођење саобраћаја у смјеру вожње – 40 цм.

(3) Полупречник круга знака изричитих наредби је:

1) на аутопутевима, брзим путевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила,

на путевима у насељу који нису улице, ширине коловоза 7.0 м и више – 90 цм,

2) на путевима ширине коловоза 5.0 до 7.0 м и главним градским саобраћајницама (или улицама) – 60 цм,

3) на свим осталим путевима и градским улицама те када се употребљавају као уметнути знакови – 40 цм и

4) када се постављају у тунелима или галеријама – 60 цм.

(4) На путевима из тачке 2, става (1) овог члана могу се, према потреби, поставити и знакови изричитих наредби, чији полупречник круга износи 90 цм, а на путевима из тачке 3, става (1) овог члана – и знакови изричитих наредби, чији полупречник круга износи 60 цм.

Члан 26.

(Мјесто за постављање знака изричитих наредби)

(1) Знакови изричитих наредби постављају се непосредно на мјеста на којима за учеснике у саобраћају почиње обавеза да поштују наредбу изражену саобраћајним знаком.

(2) Ако је због слабе прегледности пута или због других разлога безбједности, учеснике у саобраћају потребно унапријед обавијестити о изричитој наредби, знак изричите наредбе може бити постављен и на одговарајућој удаљености од мјеста од ког наредба важи.

(3) Знаковима изричитих наредби, који се према одредби става (2) овог члана постављају на одређеној удаљености испред мјеста на којем је постављен знак изричите наредбе и од којег важи, морају се додати допунске табле са знаком удаљености од мјеста од ког наредба важи.

(4) Знакови II-8 (забрана саобраћаја за цистерне), II-9 (забрана саобраћаја за возила која

превозе експлозив или неке лако запаљиве материје) и II-10 (забрана саобраћаја за возила која превозе опасне материје), поставља се у складу са одредбама посебних прописа.

Члан 27.

(Обавеза постављања знака)

(1) Знакови изричитих наредби морају се поновно поставити након сваког укрштања, односно спајања са другим путем ако изричита наредба важи и после таквог укрштања, односно спајања.

(2) Изричита наредба изражена знаком забране и ограничења или знаком обавезе постављеним на улазу у насеље на истом стубу на којем је постављен и знак за обиљежавање насељеног мјеста вриједи на подручју цијелог насеља ако на појединим путевима или дијеловима пута у насељу није другим саобраћајним знаком изражена друга наредба.

(3) Став (2) овог члана се односи и на путне објекте (тунели, мостови и сл.).

Члан 28.

(Знакови изричитих наредби са промјенљивом поруком)

(1) За означавање изричитих наредби које важе само за одређено вријеме током дана, или само у одређене дане, могу се на путу постављати и саобраћајни знакови израђени тако да су симболи и допунске табле којима је одређено њихово значење уочљиви, само у вријеме за које вриједи изричита наредба изражена знаком.

(2) Знакови изричитих наредби са промјенљивом поруком постављају се увијек иза сталних знакова изричитих наредби.

Члан 29.

(Врсте знакова изричитих наредби)

Знакови изричитих наредби су:

1) знак »наилазак на пут са првенством пролаза« (II-1) обиљежава близину укрштања, односно спајања на ком возач мора дати предност свим возилима која се крећу путем на који он наилази.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак има облик једнакостраничног троугла, чија је виша страница постављена водоравно, а врх спрам ње окренут је према доле.

Знак II-1

2) знак »обавезно заустављање« (II-2) обиљежава мјесто пред улазом у укрштање, односно спајање на ком је возач дужан зауставити возило и дати предност свим возилима која се крећу путем на коју он наилази или обиљежава мјесто испред прелаза пута преко жељезничке пруге у истом нивоу на ком је возач дужан зауставити возило и дати предност проласка свим возилима која се крећу жељезничком пругом на коју он наилази.

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак има облик правилног осмоугла, основна боја му је црвена, а ивица и симбол »СТОП« бјеле боје.

Знак се поставља на мјесту на ком се возила морају зауставити како би пропустила возила која се крећу путем са предношћу проласка те на мјесту на ком се возила морају зауставити како би пропустила возила која се крећу пругом. Знаку се додаје попречна линија на

коловозу која обиљежава линију иза које се возило мора зауставити (зауставна линија).

Знак II-2

3) знак »забрана саобраћаја у оба смјера« (II-3) обиљежава пут, односно дио пута, на ком је забрањен саобраћај свим возилима у оба смјера.

Знак II-3

4) знак »забрана саобраћаја у једном смјеру« (II-4) обиљежава пут, односно дио пута, на ком је забрањен саобраћај возилима из смјера према ком је окренут знак.

Знак II-4

5) знак »забрана саобраћаја за сва моторна возила осим за мотоцикла без приколице и бицикла са мотором« (II-5) обиљежава пут, односно дио пута на ком је забрањен саобраћај свим моторним возилима, осим мотоциклима без приколице и бициклима са мотором.

Знак II-5

6) знак »забрана саобраћаја за аутобусе« (II-6) обиљежава пут, односно дио пута на ком је забрањен саобраћај аутобусима.

Знак II-6

7) знак »забрана саобраћаја за теретна возила« (II-7) обиљежава пут, односно дио пута на ком је забрањен саобраћај теретним возилима.

Ако је знаку испод симбола камиона уписана највећа допуштена маса камиона, забрана вриједи само за она теретна возила чија највећа допуштена маса прелази означену.

Знак II-7

8) знак »забрана саобраћаја за цистерне« (II-8) обиљежава пут или дио пута на ком је забрањен саобраћај возилима која превозе материје које могу угрозити човјекову околину.

Изузетак је погонско гориво у цистерни ако цистерна испуњава услове ЕСЕ.

Симбол знака је наранџасте боје, осовина са точковима, односно осовина возила је црне боје, а двије валовите линије су плаве боје.

Знак II-8

9) знак »забрана саобраћаја за возила која превозе експлозив или неке лако запаљиве материје« (II-9) обиљежава пут, односно дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима која превозе експлозив и неке лако запаљиве материје.

Симбол знака је наранџасте боје, а осовина возила и точкови су црне боје.

Знак II-9

10) знак »забрана саобраћаја за возила која превозе опасне материје« (II-10) обиљежава пут, односно дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима која превозе опасне материје.

Симбол знака је наранџасте боје, а осовина возила и точкови су црне боје.

Знак II-10

11) знак »забрана саобраћаја за сва моторна возила која вуку прикључно возило« (II-11) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај за сва моторна возила која вуку прикључно возило.

Знак II-11

12) знак »забрана саобраћаја за теретно возило које вуче прикључно возило« (II-12)

обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај за теретна возила која вуку прикључно возило.

Знак II-12

13) знак »забрана саобраћаја за тракторе« (II-13) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај тракторима.

Знак II-13

14) знак »забрана саобраћаја за мотоцикле« (II-14) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај мотоциклима и моторним возилима на три точка.

Знак II-14

15) знак »забрана саобраћаја за бицикле са мотором и лаке мотоцикле« (II-15) обиљежава пут или, дио пута на којем је забрањен саобраћај за бицикле са мотором и лаке мотоцикле.

Знак II-15

16) знак »забрана саобраћаја за бицикле« (II-16) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај бициклима.

Знак II-16

17) знак »забрана саобраћаја за лаке мотоцикле, бицикле са мотором и бицикле« (II-17) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај лаким мотциклима, бициклима са мотором и бициклима.

Знак II-17

18) знак »забрана саобраћаја за запрежна возила« (II-18) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај запрежним возилима.

Знак II-18

19) знак »забрана саобраћаја за ручна колица« (II-19) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај за ручна колица.

Знак II-19

20) знак »забрана саобраћаја за пјешаке« (II-20) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањено кретање пјешака.

Знак II-20

21) знак »забрана саобраћаја за сва моторна возила« (II-21) обиљежава пут или дио пута на којој је забрањен саобраћај свим моторним возилима.

Овај знак забране могуће је користити за различите врсте возила, тако да се на знаку користе симболи знакова од II-5 до II-20.

Знак II-21

22) знак »забрана саобраћаја за возила чија укупна ширина прелази одређену ширину« (II-22) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима, чија укупна ширина прелази ширину означену на знаку.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-22

23) знак »забрана саобраћаја за возила чија укупна висина премашује одређену висину« (II-23), обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима чија укупна висина премашује висину означену на знаку.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-23

24) знак »забрана саобраћаја за возила чија укупна маса прелази одређену масу« (II-24) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима чија укупна маса прелази масу означену на знаку.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-24

25) знак »забрана саобраћаја за возила која прекорачују одређено осовинско оптерећење« (II-25) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима са осовинским оптерећењем већим од осовинског оптерећења означеног на знаку.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-25

26) знак »забрана саобраћаја за возила која прекорачују одређено двоосовинско оптерећење«

(II-26) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима са двоосовинским оптерећењем на двострукој (тандем) осовини већим од осовинског оптерећења означеног на знаку.

Бројеви на знаку дати су као примјер, а стварне вриједности се уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-26

27) знак »забрана саобраћаја за возила која прекорачују одређену дужину« (II-27) обиљежава пут или дио пута на којем је забрањен саобраћај возилима чија укупна дужина прекорачује дужину назначену на знаку.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-27

28) знак »најмања удаљеност између возила« (II-28) обиљежава најмању удаљеност између возила у кретању које се возачи морају придржавати.

У знак се уписују симболи возила на које се наредба стварно односи.

Бројеви на знаку представљају примјер, а стварне се вриједности уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-28

29) знак »забрана скретања улијево« (II-29) обиљежава мјесто на којем је забрањено скретање улијево.

Знак II-29

30) знак »забрана скретања удесно« (II-30) обиљежава мјесто на којем је забрањено скретање удесно.

Знак II-30

31) знак »забрана полукружног окретања« (II-31) обиљежава мјесто на којем је забрањено полукружно окретање.

Знак II-31

32) знак »забрана претицања свих моторних возила, осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором« (II-32), обиљежава пут или дио пута на којем је забрањено претицање свих моторних возила осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором.

У симболу знака лијево путничко возило је црвене боје.

Знак II-32

33) знак »забрана претицања за теретна возила« (II-33) обиљежава пут или дио пута на којем је теретним возилима, чија највећа допуштена маса прелази 3,5 тоне, забрањено претицање других моторних возила, осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором.

Ако је знаку из става 1. ове тачке додана допунска табла на којој је назначена друга највећа допуштена маса (нпр. 5 т), забрана се односи само на она теретна возила, чија највећа допуштена маса премашује назначену.

У симболу знака теретно возило је црвене боје.

Знак II-33

34) знак »ограничење брзине« (II-34) обиљежава пут или дио пута којим се возила не смију кретати брзином (у км/х) већом од означене на знаку.

Ако је знаку из става 1. ове тачке додата допунска табла на којој је означена врста моторног возила или маса возила (нпр. 5 т), означено ограничење брзине односи се само на ту врсту возила или на возила чија највећа допуштена маса прелази означену.

Када је знак из става 1. ове тачке постављен под знак III-80 (назив насељеног мјеста), ограничење брзине важи за цијело подручје насеља.

Бројеви на знаку су дати као примјер, а стварне вриједности се уписују према околностима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-34

35) знак »забрана давања звучних сигнала« (II-35) обиљежава пут или дио пута на којем се уређајем на возилу не смију давати звучни сигнали, осим у случају непосредне опасности.

Знак II-35

36) знак »забрана проласка без заустављања – царина« (II-36) обиљежава близину царинарнице гдје се возило мора зауставити.

Ријечи исписане на знаку су »CARINA – DOUANE«.

Симбол знака су исписане ријечи које означавају разлог обавезног заустављања.

Знак II-36

37) знак »забрана проласка без заустављања – полиција« (II-37) обиљежава близину полиције гдје се возило мора зауставити.

Ријеч исписане на знаку су »POLICIJA – POLICE«.

Симбол знака су исписане ријечи које означавају разлог обавезног заустављања.

Знак II-37

38) знак »забрана проласка без заустављања – путарина« (II-38) обиљежава близину мјеста гдје се возило мора зауставити због наплате путарине. Тај се знак може употријебити за означавање близине других мјеста на којима се возило мора зауставити. У том случају ријечи исписане на знаку »PUTARINA – PEAGE« (II-38) замјењују се одговарајућим натписом који обиљежава разлог обавезе заустављања.

Симбол знака су исписане ријечи које означавају разлог обавезног заустављања.

Знак II-38

39) знак »предност проласка за возила из супротног смјера« (II-39) обиљежава забрану приступа возила на уски дио пута прије него што тим дијелом прођу возила из супротног смјера.

Симбол знака има стрелицу црвене боје која обиљежава смјер који нема предност.

Знак се поставља на мјесту са којег се може видјети дио пута на који се забрана односи.

Знак II-39

40) знак »забрањено фотографисање« (II-40) обиљежава простор уз пут на којем је забрањено фотографисање, снимање, скицирање и слично.

Знак II-40

41) знак »забрана заустављања и паркирања« (II-41) обиљежава страну пута на којој је забрањено заустављање и паркирање возила.

Основна боја знака је плава.

Знак може имати допунску таблу са уцртаном стрелицом која се поставља испод знака упоредо са уздужном осом пута, која упућује на то да се забрана, односно ограничење означено саобраћајним знаком, односи само на дио пута који се протеже у смјеру означеним стрелицом и на удаљености која је означена уз стрелицу.

Знак II-41

42) знак »забрана паркирања« (II-42) обиљежава страну пута на којој је забрањено паркирање возила.

Основна боја знака је плава.

Знак може имати допунску таблу са уцртаном стрелицом која се поставља испод знака упоредо са уздужном осом пута, која упућује на то да се забрана, односно ограничење означено саобраћајним знаком, односи само на дио пута који се протеже у смјеру означеним стрелицом и на удаљености која је означена уз стрелицу.

Знак II-42

43) знак »наизмјенично паркирање« (II-43) обиљежава дио пута на којем је забрањено паркирање у непарне дане.

Основна боја знака је плава, а симбол је бијеле боје.

Знак II-43

44) знак »наизмјенично паркирање« (II-44) обиљежава дио пута на којем је забрањено паркирање у парне дане.

Основна боја знака је плава, а симбол је бијеле боје.

Знак II-44

Члан 30.

(Знакови изричитих наредби – знакови обавезе)

Знакови изричитих наредби који учесницима у саобраћају на путу стављају до знања обавезе су:

1) знак »најмања допуштена брзина« (II-45) обиљежава пут или дио пута на којем се возила у нормалним условима морају кретати најмање оном брзином (у км/х) која је назначена на знаку.

Број на знаку из става 1) ове тачке представља примјер. Допуштена најмања брзина се уписује у знак према стварним условима на путу и потребама безбједности саобраћаја.

Знак II-45

2) знак »обавезна употреба зимске опреме« (II-46) обиљежава дио пута на којем моторна возила, осим мотоцикла, морају имати прописану зимску опрему у зимским условима.

Знак II-46

3) знак »бицикличка стаза« (II-47) обиљежава стазу којом се морају кретати бицикли, а забрањено је кретање другим возилима.

Знак II-47

4) знак »пјешачка стаза« (II-48) обиљежава посебно изграђену пјешачку стазу којом се пјешаци морају кретати, а забрањено је кретање другим учесницима у саобраћају.

Знак II-48

5) знак »стаза за пјешаке и бициклисте« (II-49) обиљежава посебно изграђену стазу којом се пјешаци и бициклисти морају кретати, а забрањено је кретање другим учесницима у саобраћају.

Знак II-49

6) знак »раздвојена стаза за пјешаке и бициклисте« (II-50) обиљежава посебно изграђену стазу у оквиру исте саобраћајне површине којом се пјешаци и бициклисти морају кретати, а забрањено је кретање другим учесницима у саобраћају.

Бијелом линијом на површини стазе одвојена је површина за пјешаке од површине за бициклисте.

Знак II-50

7) знак »стаза за јахаче« (II-51) обиљежава стазу којом се морају кретати јахачи, а забрањено је кретање другим учесницима у саобраћају.

Знак II-51

8) знакови »обавезан смјер« (II-52), (II-53), (II-54), (II-55), (II-56) и (II-57) означавају смјерове којима се возила морају кретати.

Знакови се постављају на укрштањима односно спајањима путева.

Знакови (II-52), (II-53) и (II-54) постављају се на мјестима гдје почиње обавезни смјер за кретање возила, а знакови (II-55), (II-56) и (II-57) постављају се испред мјеста гдје почиње

обавезни смјер за кретање возила.

Знак II-52

Знак II-53

Знак II-54

Знак II-55

Знак II-56

Знак II-57

9) знакови »дозвољени смјерови« (II-58), (II-59) и (II-60) означавају смјерове којима се возила смију кретати.

Знак II-58

Знак II-59

Знак II-60

10) знакови »обавезно обилажење са десне стране« (II-61), »обавезно обилажење са лијеве стране« (II-62), »допуштено обилажење« (II-63) и »кржни ток саобраћаја« (II-64) означавају коловоз или дио коловоза којим се возила морају кретати при обилажењу пјешачких острва, острва за усмјеравање саобраћаја и других објеката на коловозу или возити у смјеру супротно од смјера казаљке на сату.

Знакови се постављају на врх или ивицу пјешачког острва, односно острва за усмјеравање саобраћаја или испред других објеката на коловозу пута.

Знак II-61

Знак II-62

Знак II-63

Знак II-64

Одјељак Ц.

Знакови обавјештења

Члан 31.

(Значење знакова обавјештења)

Знакови обавјештења учесницима у саобраћају дају потребна обавјештења о путу којим се крећу, називима мјеста кроз која пут пролази и удаљености до тих мјеста, престанку важења знакова изричитих наредби и друга обавјештења која им могу користити.

Члан 32.

(Облици знакова обавјештења)

Знакови обавјештења имају облик квадрата, правоугла или круга.

Члан 33.

(Основна боја знакова обавјештења)

(1) Основна боја знакова обавјештења је:

- 1) жута са симболима и натписима црне боје,
- 2) плава са симболима и натписима бијеле, црне, црвене или зелене боје,
- 3) зелена са симболима и натписима бијеле боје, или
- 4) бијела са симболима и натписима црне, црвене или плаве боје.

(2) У изузетним случајевима, наранџаста боја може бити употребљена код привременог усмјеравања саобраћаја на знаковима III-108 (путоказ обиласка), III-109 (трака за прекривање знакова) и III-112 (предзнак за ручно регулисање саобраћаја).

(3) На истом знаку (табли) могу се на основну подлогу уметнути подлоге одговарајућих боја, у зависности од врсте пута који води до назначеног одредишта.

Члан 34.

(Димензија знака обавјештења)

(1) Полупречник круга знака обавјештења износи:

- 1) на аутопутевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила, који нису

улице, ширине коловоза седам и више метара – 90 цм,

2) на путевима ширине коловоза 5,0 до 7,0 м и главним градским саобраћајницама (или улицама) – 60 цм,

3) у тунелима и галеријама – 60 цм и

4) на свим осталим путевима и градским улицама и када је знак уметнут, најмање – 40 цм.

(2) Величина странице знака обавјештења облика квадрата износи:

1) на аутопутевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила и на путевима која нису улице, ширине коловоза седам и више метара – 90 цм,

2) на путевима ширине коловоза 5,0 до 7,0 м и главним градским саобраћајницама (или улицама) – 60 цм,

3) у тунелима и галеријама – 60 цм и

4) на свим осталим путевима и градским улицама и када знак уметнут, најмање – 40 цм.

(3) Величина страница знака обавјештења облика правоугла износи:

1) на аутопутевима, путевима резервисаним за саобраћај моторних возила и на путевима који нису улице, ширине коловоза седам и више метара – 90x135 цм,

2) на путевима ширине коловоза 5,0 до 7,0 м и главним градским саобраћајницама (или улицама) – 60x90 цм,

3) у тунелима и галеријама – 60x90 цм и

4) на свим осталим путевима и градским улицама и када је знак уметнут, најмање – 40x60 цм.

Члан 35.

(Постављање знакова обавјештења)

(1) Знакови обавјештења постављају се тако да учесницима у саобраћају дају претходна обавјештења, обавјештења о престројавању, обавјештења о скретању, обавјештења о смјеру кретања те да означе објекат, терен, улицу или дијелове пута на које се односе.

(2) Ако се објекат или терен на који се знак обавјештења односи не налази на путу на којем је знак постављен, потребно обавјештење може бити постављено на допунској табли или на самом знаку тако да се учесницима у саобраћају омогући лак и брз проналазак објеката, односно терена на који се знак односи.

Члан 36.

(Врсте знакова обавјештења)

Знакови обавјештења су:

1) знак »првенство пролаза у односу на возила из супротног смјера« (III-1) обавјештава возача да на уском пролазу има право првенства пролаза у односу на возила која долазе из супротног смјера. Када се употреби знак III-1, на прилазу уском пролазу из супротног смјера мора бити постављен знак »првенство пролаза за возила из супротног смјера« (II-38).

Знак се поставља испред суженог дијела пута, а на супротној се страни суженог дијела пута поставља знак II-38 (првенство пролаза за возила из супротног смјера).

Знак III-1

2) знакови »пут са једносмјерним саобраћајем« (III-2) и (III-3) обавјештавају учеснике у саобраћају о једносмјерном путу. Ријечи »један смјер« могу бити исписане на стрелици тог знака.

Знакови се постављају уздуж пута са једносмјерним саобраћајем и то на мјестима на којима

је возачу, који се креће путем, односно који улази на једносмјерни пут, потребно дати обавјештење о једносмјерном саобраћају.

Знак III-2 поставља се тако да је стрелица вертикална на уздужну осу пута, а знак III-3 тако да је стрелица паралелна са уздужном осом пута.

Знак III-2

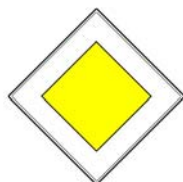

Знак III-3

3) знак »пут са првенством пролаза« (III-4) обиљежава пут или дио пута на којем возила имају предност пролаза према возилима која се крећу путевима који се укрштају, односно спајају са тим путем или дијелом пута.

Знак има унутрашњи квадрат жуте боје, а појас између унутрашњег квадрата и спољне ивице знака је бијеле боје.

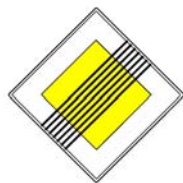
Знак се, по правилу поставља, на главним саобраћајницама у насељу и на прилазима насељу и то испред укрштања, односно спајања.

Знак III-4

4) знак »завршетак пута са првенством пролаза« (III-5) обиљежава мјесто на којем се завршава пут или дио пута са првенством пролаза.

Знак има унутрашњи квадрат жуте боје, а појас између унутрашњег квадрата и спољне ивице знака је бијеле боје.

Знак III-5

5) знакови »обиљежени пјешачки прелаз« (III-6) и »обиљежени прелаз бициклическе стазе« (III-7) означавају мјесто на путу на ком се налази обиљежен пјешачки прелаз, односно обиљежен прелаз бициклическе стазе.

Знакови се изводе са најмање II класом ретрорефлексије.

Знакови се постављају искључиво непосредно испред обиљеженог пјешачког или бициклическог прелаза.

Знак III-6

Знак III-7

6) знак »дјеца на путу« (III-8) обиљежава мјесто на путу којим се дјеца крећу често или у већем броју (испед школе, вртића, игралишта и сличних простора).

Знак се изводи са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак III-8

7) знак »подземни или надземни пјешачки пролаз« (III-9) обиљежава мјесто на којем се налази подземни или надземни пјешачки пролаз.

Знакови се постављају искључиво непосредно испред обиљеженога пјешачког пролаза, односно изнад њега.

Знак III-9

8) знак »слијепи пут« (III-10) обиљежава близину и положај пута који нема излаза (слијепи пут).

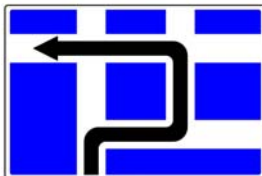
Положај симбола у знаку треба одговарати стварном положају слијепог пута према путу на којем се тај знак поставља.

Знак III-10

9) знак »смјер кретања возила до раскрснице на којој је забрањено скретање улијево« (III-11) обиљежава пут којем се возило мора кретати до те раскрснице.

Знак се поставља на прво укрштање или спајање испред онога на ком је забрањено скретање улијево.

Знак III-11

10) знак »превентивна избочина на путу« (III-12) и знак »превентивно улегнуће на путу« (III-13) обиљежава мјесто гдје је постављена превентивна избочина или улегнуће као објекти који се користе за смиривање саобраћаја.

Знакови се изводе са најмање II класом ретрорефлексије.

Знак III-12

Знак III-13

11) знак »престанак забране претицања свих моторних возила осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором« (III-14) обиљежава мјесто одакле престаје забрана претицања свих моторних возила, осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором.

Знак се поставља се на мјесту на путу на којем престаје важити забрана претицања свих моторних возила, осим мотоцикла без приколице и бицикла са мотором.

Знак III-14

12) знак »престанак забране претицања за теретна возила« (III-15) обиљежава мјесто на којем престаје забрана претицања теретним возилима.

Знак се поставља на мјесту на путу на ком престаје важити забрана претицања за теретна возила.

Знак III-15

13) знак »престанак ограничења брзине« (III-16) обиљежава мјесто одакле престаје ограничење брзине, а знак »престанак најмање допуштене брзине« (III-17) обиљежава мјесто на којем престаје прописана најмање допуштена брзина.

Брзина на знаковима представља примјер.

Знак се поставља на мјесту на путу на којем престаје важити ограничење брзине.

Знак III-16

Знак III-17

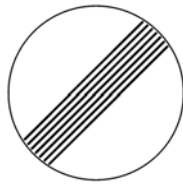
14) знак »престанак забране давања звучних сигнала« (III-18) обиљежава мјесто на којем престаје забрана давања звучних сигнала.

Знак се поставља на мјесту на путу на којем престаје важити забрана давања звучних сигнала.

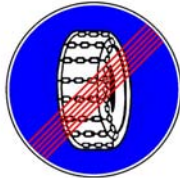
Знак III-18

15) знак »престанак свих забрана« (III-19) обиљежава мјесто на путу на којем престају важити све забране на том путу.

Знак III-19

16) знак »престанак обавезне употребе зимске опреме« (III-20), знак »завршетак бицикличичке стазе« (III-21), знак »завршетак пјешачке стазе« (III-22), знак »завршетак стазе за јахаче« (III-23), знак »завршетак стазе за пјешаке и бициклисте« (III-24), знак »завршетак раздвојене стазе за пјешаке и бициклисте« (III-25) означавају мјеста на путу на којима престају важити одговарајуће забране које су прије тог мјеста успостављене саобраћајним знаковима постављеним на том путу.

Знак III-20

Знак III-21

Знак III-22

Знак III-23

Знак III-24

Знак III-25

17) знак »зона у којој је брзина кретања ограничена« (III-26) обиљежава подручје, односно зону којом се возила не смију кретати брзином (у км/х) већом од означене на знаку.

Брзина на знаку представља примјер.

Знак III-26

18) знак »завршетак зоне у којој је брзина кретања ограничена« (III-27) обиљежава мјесто на којем престаје ограничење брзине које је било у одређеном подручју, односно зони.

Знак се састоји од одговарајућег саобраћајног знака који је уметнут и прецртан са пет косих линија црне боје.

Брзина на знаку представља примјер.

Знак III-27

19) знак »пјешачка зона« (III-28) обиљежава подручје намијењено искључиво кретању пјешака, а забрањено је кретање возила на моторни погон;

Знак III-28

20) знак »завршетак пјешачке зоне« (III-29) обиљежава мјесто на којем престаје забрана кретања возилима на моторни погон;

Знак се састоји од одговарајућег саобраћајног знака који је уметнут и прецртан са пет косих линија црне боје;

Знак III-29

21) знак »подручје смиреног саобраћаја« (III-30) обиљежава мјесто у насељу на којем се улази у подручје у којем се не смије возити брже од брзине хода пјешака будући да је дјечија игра допуштена;

Знак III-30

22) знак »завршетак подручја смиреног саобраћаја« (III-31) обиљежава мјесто на којем се излази из подручја смиреног саобраћаја.

Знак III-31

23) знак »зона у којој је ограничено трајање паркирања« (III-32) обиљежава мјесто у насељу из којег се улази у зону у којој се проводи опште ограничење трајања паркирања на одређено вријеме, без обзира на то да ли се плаћа накнада за паркирање на одређено вријеме или не.

Знаку може бити придодата допунска табла на којој ће се означити дани или сати за које ограничење важи.

Знак III-32

24) знак »завршетак зоне у којој је ограничено трајање паркирања« (III-33) обиљежава мјесто у насељу на којем се излази из зоне у којој се проводи опште ограничење трајања паркирања на одређено вријеме.

Знак се састоји од одговарајућег саобраћајног знака који је уметнут и прецртан са пет косих линија црне боје.

Знак III-33

25) знак »брзина која се препоручује« (III-34) обиљежава брзину која се препоручује на одређеном дијелу пута.

Брзина на знаку представља примјер.

Знак III-34

26) знак »престанак препоручене брзине« (III-35) обиљежава мјесто на којем престаје препоручена брзина.

Брзина на знаку представља примјер.

Знак III-35

27) знак »школска патрола« (III-36) обавјештава возаче о близини мјеста или мјесту на којем припадници школске саобраћајне јединице обезбјеђују прелаз дјецe преко коловоза или обиљеженог пјешачког прелаза.

Знак III-36

28) знак »болница« (III-37) обиљежава близину болнице и упозорење возачу да својим возилом не ствара сувишну буку.

Знак III-37

29) знак »хитна помоћ« (III-38) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази установа хитне медицинске помоћи.

Симбол на знаку црвене је боје.

Знак III-38

30) знак »полицијска станица« (III-39) обиљежава мјесто на којем се налази полицијска станица.

Знак III-39

31) знак »паркиралиште« (III-40), »гаража« (III-41) и »временско ограничење паркирања« (III-42) и знакови »паркирај и вози се« (III-43 и III-44) обиљежава простор који је одређен или посебно уређен за паркирање возила, гаражирање возила, или на којем возачи могу паркирати возило и наставити пут возилима јавног превоза путника или изнајмљеним бициклом.

На знаковима III-40 и III-41 или на допунској табли може се одговарајућим симболима или натписима означити начин паркирања, смјер у којем се налази паркиралиште, удаљеност у метрима до паркиралишта, категорије возила којима је паркиралиште намијењено, а и могуће временско ограничење паркирања (III-42). На знаковима »паркирај и вози се« симболима може бити означена врста возила јавног превоза и бројеви линија.

Знак III-40

Знак III-41

Знак III-42

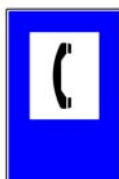
Знак III-43

Знак III-44

32) знак »телефон« (III-45) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази телефонска говорница.

Ако се знак поставља у тунелу, испод бијелог поља исписан је натпис SOS.

Знак III-45

33) знак »бензинска станица« (III-46) обиљежава близину мјеста на којем се налази бензинска станица.

Знак III-46

34) знак »информација« (III-47) обиљежава близину мјеста или мјесто у којем се могу добити туристичка обавјештења.

Знак III-47

35) знак »хотел или мотел« (III-48) означава близину мјеста или мјесто на којем се налази хотел или мотел.

Знак III-48

36) знак »ресторан« (III-49) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази ресторан.

Знак III-49

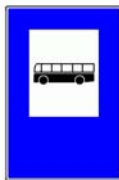
37) знак »питка вода« (III-50) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази питка вода.

Знак III-50

38) знак »аутобуско стајалиште« (III-51) обиљежава мјесто на којем се налази аутобуско стајалиште.

Знак се поставља на излазном дијелу стајалишта који је паралелан са уздужном осом пута, гледајући у смјеру кретања.

Знак III-51

39) знак »трамвајско стајалиште« (III-52) обиљежава мјесто на којем се налази трамвајско стајалиште.

Знак се поставља на излазном дијелу стајалишта који је паралелан са уздужном осом пута, гледајући у смјеру кретања.

Знак III-52

40) знак »аеродром« (III-53) обиљежава близину аеродрома или мјесто аеродрома.

Знак III-53

41) знак »тахи« (III-54) обиљежава мјесто на којем се налази такси стајалиште.

Знак се поставља на улазном и/или излазном дијелу стајалишта који је паралелан са уздужном осом пута, гледајући у смјеру кретања.

Знак III-54

42) знакови »лука-пристаниште« (III-55) означавају близину луке или пристаништа или мјесто у којем се налази лука или пристаниште.

Двије валовите линије су плаве боје.

Знак III-55

43) знак »кафана« (III-56) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази кафана.

Знак III-56

44) знак »мјесто за испуштање отпадних вода« (III-57) обиљежава мјесто на којем се испуштају отпадне воде из возила за камповање.

Знак III-57

45) знакови »терен за камповање под шаторима« (III-58), »терен за камповање у приколицама« (III-59) и »терен за камповање у возилима« (III-60) означавају близину терена или терен уређен за камповање под шаторима, боравак у приколицама или у возилима.

Знакови се могу међусобно комбиновати према намјени терена за камповање.

Знак III-58

Знак III-59

Знак III-60

46) знак »терен уређен за излетнике« (III-61) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази терен уређен за излетнике.

Знак III-61

47) знак »планинарски дом« (III-62) обиљежава близину мјеста или мјесто на којем се налази планинарски дом и терен уређен за излетнике.

Знак III-62

48) знак »ватрогасна служба« (III-49), који означава близину мјеста или мјесто у коме се налази служба за гашење пожара.

Симбол знака црвене је боје.

Знак III-63

49) знак »возило за помоћ на путу« (III-64) обиљежава близину мјеста или мјесто у којем се налази служба за пружање помоћи у случају кvara на возилу.

Знак III-64

50) знак »радионица за поправак возила« (III-65) обиљежава близину мјеста на којем се налази радионица за поправак возила.

Знак III-65

51) знак »аутопраона« (III-66) обиљежава близину мјеста на којем се налази аутопраона.

Знак III-66

52) знак »јавни тоалет« (III-67) обиљежава близину мјеста на којем се налази јавни тоалет.

Знак III-67

53) знак »радионица за поправак гума« (III-68), обиљежава близину мјеста на којем се налази радионица за поправак гума.

Знак III-68

54) знак »радиостаница« (III-69) обиљежава подручје на којем се може пронаћи радиостаница која даје службена обавјештења о стању на путевима, чији су назив и фреквентно подручје уписани на знаку.

Знак III-69

55) знак »водозаштитно подручје« (III-70) обиљежава мјесто на путу од кога се пут пружа уздуж водозаштитног подручја и гдје сви возачи морају бити посебно опрезни.

Симбол знака је наранџасте боје, осовина са точковима је црне боје, а двије валовите линије су плаве боје.

Знак III-70

56) знак »табла за усмјеравање« (III-71) и (III-72), који обиљежава мјесто гдје се налази на оштру кривину.

Знак III-71

Знак III-72

57) знак »аутопут« (III-73) обиљежава мјесто одакле почиње аутопут.

Знак III-73

58) знак »завршетак аутопута« (III-74) обиљежава мјесто на којем се завршава аутопут.
Знак је прецртан косим линијама црвене боје.

Знак III-74

59) знак »брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила« (III-75) обиљежава мјесто од ког почиње брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила.

Знак III-75

60) знак »завршетак брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила« (III-76) обиљежава мјесто на којем завршава брзи пут, односно пут резервисан за саобраћај моторних возила.

Знак је прецртан косим линијама црвене боје;

Знак III-76

61) знак »ниша за заустављање возила« (III-77) и (III-78) обиљежава мјесто или близину мјеста на којем је изграђена посебна површина у оквиру коловоза за заустављање возила у нужди.

Знак се поставља на почетку нише и 250 м, изузетно 150 м, прије мјеста које обиљежава.

Знак III-77 има натпис SOS на црвеној подлози.

Знак III-78 поставља се на нишама на којима се налази SOS телефон, а знак III-78 се поставља на нишама у чијој близини нема SOS телефона.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на свим осталим путевима је плаве боје.

Знак III-77

Знак III-78

62) знак »планински превој« (III-79) обиљежава планински превој са надморском висином.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-79

63) знак »ријека« (III-80) обиљежава назив ријеке преко које пут прелази.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-80

64) знак »путни објекат« (III-81) и (III-82) обиљежава назив и дужину путног објекта од посебног значаја (тунел, вијадукт и сл).

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-81

Знак III-82

65) знак »полицијска станица« (III-83) обиљежава близину мјеста или мјесто гдје се налази полицијска станица.

Испод стрелице може се уписати и удаљеност у метрима до мјеста гдје се полицијска станица налази.

Знак III-83

66) знак »назив насељеног мјеста« (III-84) обиљежава назив мјеста (насеља) у које улази пут и границу од које почиње то мјесто.

Знак се поставља на мјесту улаза у насеље и обиљежава са којег се мјеста морају примјењивати саобраћајни прописи у насељу.

Знак ИИИ-84 постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-84

67) знак »завршетак насељеног мјеста« (III-85) обиљежава мјесто на којем завршава насеље кроз које пролази пут.

Знак се поставља на мјесту завршетка насеља и обиљежава са којег се мјеста престају примјењивати саобраћајни прописи у насељу.

Знак ИИИ-81 постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-85

68) знак »путоказ« (III-86) и (III-87) обиљежава мјесто, карактеристичан објект или садржај према којем води пут на који путоказ упућује.

На путоказу могу бити исписана највише два назива мјеста, који су исписани један испод другог.

Уз знак III-82 и III-83 мора бити уписана удаљеност до одредишта у км.

Знакови се постављају на раскрсници на мјесту на којем почиње пут на који се знак односи.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, а на осталим путевима је бијеле боје.

Знак III-82 и III-83 може се поставити у четвртој степену вођења саобраћаја.

Знак III-86

Знак III-87

69) знак »путоказ за аеродром« (III-88) обиљежава смјер пута према аеродрому.

III-88

70) знак »путоказ за аутопут, брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила« (III-89) и (III-90) обиљежава смјер према аутопуту, брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила.

На путоказу могу бити уписани називи мјеста, симбол аутопута, брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила, број пута и ознака аутопута, брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила.

Знак III-89 поставља се на раскрсницама на којима се улази на аутопут, брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила.

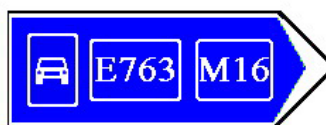
Знак III-90 поставља се на раскрсницама које упућују или се налазе у смјеру аутопута, брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила.

Знак који се односи на аутопут је зелене боје, а на брзи пут, односно пут резервисан за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знакови се могу постављати у четвртој степену даљинског вођења саобраћаја.

Знак III-89

Знак III-90

71) знакови »престројавање возила« (III-91) и »престројавање возила са називима насељених мјеста« (III-92) означавају мјесто престројавања на улазним грлима раскрсница на путевима са више саобраћајних трака.

На знаку могу бити исписани и називи мјеста (III-92).

Симболи на знаковима морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престројавању на њима.

Знак III-91 је плаве боје.

Знак III-92 постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, док је на осталим путевима бијеле боје.

Знак III-91

Знак III-92

72) знак »почетак саобраћајне траке за возила јавног превоза путника« (III-93) и знак »завршетак саобраћајне траке за возила јавног превоза путника« (III-94) обиљежава мјесто на ком почиње или завршава саобраћајна трака за кретање возила јавног превоза путника.

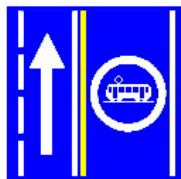
Знак III-93

Знак III-94

73) знак »саобраћајни трака за возила јавног превоза путника« (III-95) обиљежава симболом или текстом саобраћајну траку којом се крећу искључиво возила јавног превоза путника.

На знаковима III-89, III-90 и III-91 умјесто симбола може бити уписан текст: »Трам«, »Бус«, »Тахи«.

Знак III-95

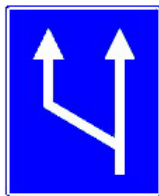
74) знак »отварање саобраћајне траке« (III-96) обиљежава мјесто гдје почиње додатна саобраћајна трака за кретање возила у истом смјеру.

На знаку може бити уписана удаљеност до мјеста почетка саобраћајне траке.

Симболи на знаку морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престојавања на њима.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на свим осталим путевима је плаве боје.

Када се због препрека или оштећења коловоза саобраћај одређено вријеме преусмјерава, знакови имају подлогу жуте боје.

Знак III-96

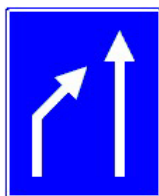
75) знак »затварање саобраћајне траке« (III-97) обиљежава мјесто гдје се завршава, односно укида једна од саобраћајних трака која је намијењена кретању возила у истом смјеру.

На знаковима може бити уписана удаљеност до мјеста завршетка саобраћајне траке.

Симболи на знаку морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престојавања на њима.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на свим осталим путевима је плаве боје.

Када се због препрека или оштећења коловоза саобраћај одређено вријеме преусмјерава, знакови имају подлогу жуте боје.

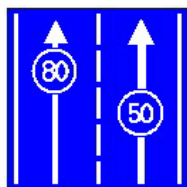
Знак III-97

76) знак »допуштена брзина на појединој саобраћајној траци« (III-98) обиљежава најмању допуштену брзину на појединој саобраћајној траци.

Брзине на знаку представљају примјер.

Симболи на знаковима морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престојавања на њима.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак III-98

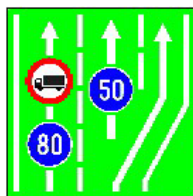
77) знак »почетак саобраћајне траке за спора возила« (III-99) обиљежава мјесто гдје започиње саобраћајна трака којом се мора кретати споро возило које се креће брзином мањом од брзине одређене уметнутим знаком.

На знаку може бити уписана удаљеност до мјеста почетка саобраћајне траке.

Симболи на знаку морају одговарати стварном броју саобраћајних трака, забранама и начину престојавања на њима. Брзине на знаку представљају примјер.

Знак се поставља на аутопутевима, брзим путевима или путевима резервисаним за саобраћај моторних возила са две одвојене коловозне површине.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак III-99

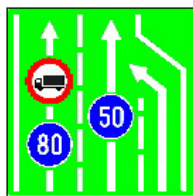
78) знак »завршетак саобраћајне траке за спора возила« (III-100) обиљежава мјесто на којем се завршава саобраћајна трака намијењена кретању спорих возила.

На знаку може бити уписана удаљеност до мјеста почетка завршетка саобраћајне траке.

Симболи на знаковима морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престојавања на њима.

Знак се поставља на аутопутевима, брзим путевима и путевима резервисаним за саобраћај моторних возила са два одвојена коловоза.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

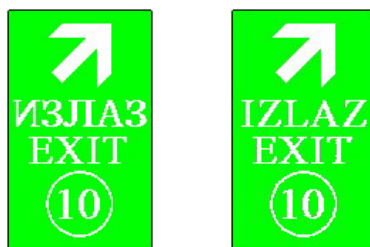

Знак III-100

79) знак »табла за означавање излаза« (III-101) обиљежава мјесто изласка са аутопута, брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а брзом путу, односно путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак се поставља на врху раздјелног острва.

Знак III-101

80) знак »одмориште« (III-102) и (III-103) обиљежава наилазак на мјесто на којем се налази простор са услужним садржајима и простор за одмор путника.

На знаку су симболи садржаја одморишта и удаљеност до одморишта (III-98), односно до идуће бензинске станице (III-103).

Када се знак (III-103) поставља на почетку саобраћајне траке за искључивање, испод симбола садржаја одморишта налази се коса стрелица удесно.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје, на магистралним и регионалним путевима је жуте боје, а на осталим путевима је бијеле боје.

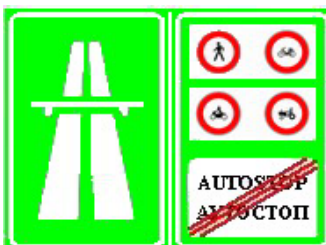
Знак III-102

Знак III-103

81) знак »забрана уласка одређених врста возила на аутопут или брзи пут, односно пут резервисан за саобраћај моторних возила« (III-104) обиљежава којим је врстама возила и учесника у саобраћају забрањено кретање аутопутем, брзим путем, односно путем резервисаним за саобраћај моторних возила.

Када се знак односи на брзи пут односно пут резервисан за саобраћај моторних возила, тада умјесто знака III-73 садржи знак III-75 и плаве је боје;

Знак III-104

82) знак »путарина« (III-105) постављен изнад саобраћајних трака обиљежава наилазак на објекат за наплату путарине.

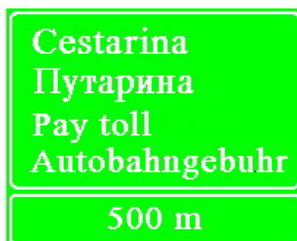
Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак III-105

83) знак »обавијештење о наплати путарине« (III-106) обиљежава наилазак на објекат за наплату путарине.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак III-106

84) знак »обавезно узимање наплатне карте« (III-107), »наплата путарине« (III-108), »електронска наплата путарине« (III-109) и »наплата путарине смарт картицом« (III-110) обиљежава обавезно узимање наплатне карте, односно начин плаћања путарине на објекту намијењеном за наплату путарине.

Знак постављен на аутопуту је зелене боје, а на брзом путу или путу резервисаном за саобраћај моторних возила је плаве боје.

Знак III-107

Знак III-108

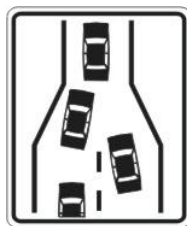
Знак III-109

Знак III-110

85) знак »наизмјенично укључивање возила« (III-82), који означава мјесто на путу, гдје се саобраћајне траке, од којих ниједна није одређена као право првенства, сједињују у једну.

Знак »наизмјенично укључивање возила« обавјештава возача да се мора понашати по систему рајсфершлуса.

Знак III-110

86) знак »предзнак за обилазак« (III-111) обилежава правац и смјер обиласка преко насељеног мјеста.

Знак »предзнак за обилазак« обилежава правац и смјер обиласка преусмјеравања саобраћаја када је због обиласка насеља, забране или оштећења коловоза саобраћај дјеломично или потпуно забрањен.

Знак III-111

87) знакови »путоказ обиласка« (III-112) обилежава смјер привременог обиласка.

Ако је обилазан смјер само за пјешаке или одређену врсту возила, тада, на лијевој страни знака, мора бити уписан симбол пјешака или врсте возила на који се знак односи.

Знак је наранџасте боје.

Знак III-112

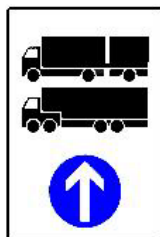
88) »трака за прекривање знакова« (III-113) служи за привремено прекривање саобраћајног знака или за привремено прекривање неког назива насељеног мјеста на саобраћајним знаковима обавјештења за вођење саобраћаја када нису у функцији.

Трака је наранџасте боје.

Знак III-113

89) знак »обилазница за одређене врсте возила« (III-114) и (III-115) обавјештава возача возила приказаног на знаку да мора возити у смјеру који је одређен уметнутим саобраћајним знаком за обавезан смјер.

Знак III-114

Знак III-115

90) знак »предзнак за ручно управљање саобраћајем« (III-116) обавјештава возача о близини мјеста гдје се изводе радови и гдје се саобраћај, помоћу радника са ручним помагалима, наизмјенично једносмјерно пропушта.

Знак је жуте боје.

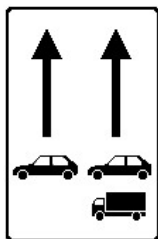
Знак III-116

91) знак »саобраћајна трака намијењена одређеној врсти возила«, који, са симболом (III-117) или са уметнутим саобраћајним знаком (III-118) обиљежава број и намјену саобраћајне траке, када је због одржавања пропусне моћи пута у подручју извођења радова, краткотрајног ограничења или оштећења коловоза, саобраћај уређен на такав начин да се саобраћајне траке намјењују одређеној врсти.

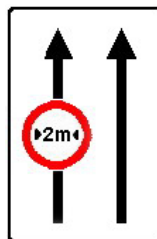
Ширина на уметнутом знаку представља примјер.

Симболи на знаковима морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престројавању на њима.

Основна боја знакова је бијела, а када се због препрека или оштећења коловоза саобраћај одређено вријеме преусмјерава, знакови имају подлогу жуте боје.

Знак III-117

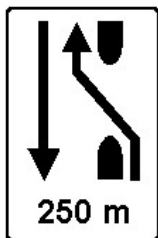

Знак III-118

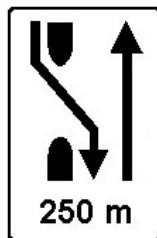
92) знак »предзнак за преусмјеравање саобраћаја на путу са одвојеним коловозима« (III-119), (III-120), (III-121), (III-122) и (III-123) обавјештава и обиљежава смјер те начин преусмјеравања саобраћаја, када се због препрека или оштећења коловоза саобраћај на одређено вријеме преусмјерава са коловоза за једносмјерно кретање на коловоз намијењен за саобраћај из супротног смјера, па је, сходно томе, на одређено вријеме успостављен двосмјерни саобраћај, и обратно, при прелазу из двосмјерног саобраћаја у једносмјерни саобраћај.

Симболи на знаковима морају одговарати стварном броју саобраћајних трака и начину престројавању на њима.

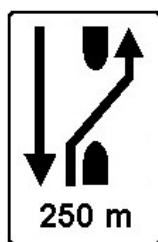
Основна боја знакова је бијела, а када се због препрека или оштећења коловоза саобраћај одређено вријеме преусмјерава, знакови имају подлогу жуте боје.

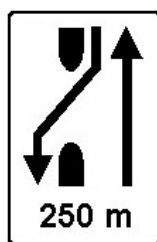
Знак III-119

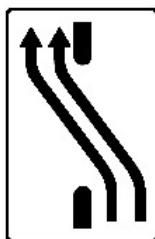
Знак III-120

Знак III-121

Знак III-122

Знак III-123

93) знак »назив улице« (III-124) обавјештава учеснике у саобраћају о називу улице којом пролазе или у коју улазе.

Знак може имати и кућне бројеве блока на који се односи.

Знак се поставља на раскрсници.

Т. Колокотрониса
T. Kolokotronisa

Mostarska
Мостарска

Знак III-124

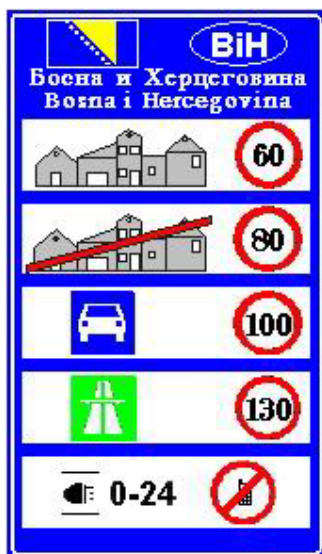
94) знак »Босна и Херцеговина« (III-125) обиљежава улазак пута на простор Босне и Херцеговине.

Знак је бијеле боје, вањску ивицу чине двије међусобно одвојене пруге жуте и плаве боје, натпис црне боје и грб Босне и Херцеговине.

Знак III-125

95) знак »ограничење највеће допуштене брзине на путевима Босне и Херцеговине« (III-126) обавјештава учеснике у саобраћају о опште важећим ограничењима брзине у Босни и Херцеговини према категорији пута, обавезу употребе кратких свјетала када је возило у саобраћају и забрану употребе мобилних телефона у току вожње.

Знак III-126

96) знак »национална аутоознака« (III-127). У знак се уписује ознака државе на коју се аутоознака односи.

Знак III-127

97) знак »излаз у случају нужде« (III-128) и знак »смјер за излаз у случају нужде« (III-129) обиљежава излаз, односно смјер према излазу у случају нужде у случају опасности у тунелу (галерији).

Облик симбола и удаљеност на знаку III-129 мора одговарати врсти излаза у случају нужде из тунела (галерије).

Знак III-128

Знак III-129

98) знак »ознака броја излаза или петља« (III-130) обиљежава број излаза или чворишта аутопута, односно брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила.

Знак постављен на аутопутевима је зелене боје, на брзим путевима или путевима резервисаним за саобраћај моторних возила је плаве боје, а симбол, односно број и спољна ивица бијеле су боје.

Знак III-130

99) знак »број међународног пута« (III-131) обиљежава број међународног пута.

Знак се поставља као посебан знак, а може бити постављен испод или изнад других саобраћајних знакова.

Знак III-131

100) знак »ознака аутопута« (III-132) обиљежава ознаку аутопута.

Знак је зелене боје, симбол за аутопут је слово "A" и спољна ивица је бијеле боје;

Знак се поставља као посебан знак, а може бити постављен испод или изнад других саобраћајних знакова.

Знак III-132

101) знак »ознака брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила« (III-133) обиљежава ознаку брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила.

Знак се поставља као посебан знак, а може бити постављен испод или изнад других саобраћајних знакова.

Знак III-133

102) знак »ознака магистралног или регионалног пута« (III-134) обиљежава број магистралног или регионалног пута.

Знак се поставља као посебан знак, а може бити постављен испод или изнад других саобраћајних знакова.

Знак III-134

103) знак »километарска ознака за аутопут« (III-135) обиљежава километар аутопута на којем је знак постављен.

Знак је зелене боје, а број и спољна ивица су бијеле боје.

Знак се, у правилу, поставља са десне стране коловоза у смјеру вожње.

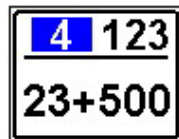
Знак III-135

104) знак »километарска ознака за брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила«

(III-136) обиљежава километар дионице брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила на којем је знак постављен, као и ознаку дионице и ознаку путног правца.

Знак је бијеле боје, уметнута основа ознаке пута плаве боје са натписом бијеле боје, а натписи и спољна ивица су црне боје.

Знак се, у правилу, поставља са десне стране коловоза у смјеру вожње са два лица знака.

Знак III-136

105) знак »километарска ознака дионице магистралног или регионалног пута« (III-137) обиљежава километар дионице магистралног или регионалног пута на којој је знак постављен, као и ознаку дионице и ознаку путног правца

Знак је бијеле боје, уметнута основа ознаке пута жуте боје са натписом црне боје, а натписи и спољна ивица су црне боје.

Знак се поставља са једне стране пута са два лица знака.

Знак III-137

Члан 37.

(Могућност стављања симбола и натписа на знаковима)

На дијелу знака испод бијелог поља (знакови III-38, III-39 и од III-45 до III-69) може се симболом или натписом означити назив, врста, удаљеност у метрима или смјер у којем се налази мјесто, простор, уређај или служба (SOS кабина, ватрогасна служба – ватрогасци, угоститељски објекат и др.) на који се знак односи.

Одјељак Д.

Знакови обавјештења за вођење саобраћаја

Члан 38.

Знаковима обавјештења за вођење саобраћаја обавјештавају се учесници у саобраћају о пружању путних праваца, распореду одредишта и вођењу саобраћаја према њима, укрштањима, односно спајањима путева, чвориштима на одређеном смјеру пута и удаљеностима до одредишта.

Члан 39.

(Основна боја знакова)

(1) Основна боја знакова обавјештења за вођење саобраћаја је:

- 1) на аутопутевима, зелена са симболима и натписима бијеле боје,
- 2) на путевима резервисаним за саобраћај моторних возила и брзим путевима, плава са симболима и натписима бијеле боје,
- 3) на магистралним и регионалним путним правцима, жута са симболима и натписима црне боје и
- 4) на осталим путним правцима и улицама у насељу ако исте не припадају некој од горе наведених категорија путева, бијела са симболима и натписима црне боје.

(2) На истом знаку (табли) могу се на основну подлогу уметнути подлоге одговарајућих боја зависно од врсте пута која води до назначеног одредишта.

Члан 40.

(Димензија знака обавјештења)

(1) Величине знакова обавјештења за вођење саобраћаја зависе о висини и броју појмова (слова) на знаку.

(2) Најмање висине појмова износе:

- а) на аутопутевима:
 - 1) знак постављен изнад коловоза – 35 цм,
 - 2) знак постављен поред коловоза – 28 цм.
- б) на брзим путевима и путевима резервисаним за саобраћај моторних возила – 28 цм,
- ц) на прикључним путевима на аутопут, брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила – 17.5 цм и
- д) на магистралним и регионалним путевима – 10.5 цм.

Члан 41.

(Знакови обавјештавања од првог до петог степена)

(1) Обавјештавање учесника у саобраћају знаковима обавјештења за вођење саобраћаја у зони раскрсница проводи се знаковима у пет степени.

(2) Степени обавјештавања су:

- a) Први степен I - »претходно обавјештавање«;
- b) Други степен II - »обавјештавање о смјеру кретања«;
- c) Трећи степен III - »обавјештавање о престројавању«;
- d) Четврти степен IV - »обавјештавање о скретању«,
- e) Пети степен V - »потврдно обавјештавање«.

Члан 42.

(Обавеза постављања знакова од првог до петог степена обавјештавања)

(1) На аутопутевима, брзим путевима и путевима резервисаним за саобраћај моторних возила са раскрсницама изведеним у више нивоа морају се поставити знакови свих пет степени обавјештавања.

(2) На магистралним путевима морају се поставити други, четврти и пети степен обавјештавања, и трећи ако је пут са више саобраћајних трака.

(3) На регионалним путевима морају се поставити други и четврти, а на осталим путевима најмање четврти степен обавјештавања.

Члан 43.

(Изузеци за постављање знакова свих пет степена обавјештавања)

Зависно од врсте и категорије пута, геометријског облика укрштања те од удаљености двије сусједне раскрснице, може се изоставити или додати један од степена обавјештавања, осим четвртог степена обавјештења који је обавезан.

Члан 44.

(Врсте знакова обавјештавања за вођење саобраћаја)

(1) Знакови обавјештавања за вођење саобраћаја у првом степену су:

1) знак »предпутоказ за излаз са аутопута, брзог пута или пута резервисаног за саобраћај моторних возила са ознаком излаза« (IV-1).

Ако се знак односи на аутопут, тад је зелене боје, а ако се односи на брзи пут или пут резервисан за саобраћај моторних возила онда је плаве боје.

Знак IV-1

2) знак »предпутоказ за чвориште аутопута са ознаком петље« (IV-2).

Поставља се на интеррегионалној петљи.

Знак IV-2

(2) Знакови обавјештавања за вођење саобраћаја у другом степену су:

3) знак »раскрсница« (IV-3) и (IV-4) обиљежава међусобни положај, смјерове и бројеве путева, те називе мјеста до којих воде путеви који се укрштају, односно спајају, те одређене симболе који су карактеристични за поједина насеља.

Положај стрелица мора одговарати положају путева на терену.

Уколико се уписује ознака броја пута на којем се приказано мјесто налази, положај ознаке мора бити лијево од назива мјеста.

Уколико се уписује одређени симбол поред назива мјеста, положај симбола мора бити десно од назива мјеста.

Знакови се постављају на удаљености од најмање 150 м испред укрштања, односно спајања на које се односе.

Боја подлоге знака одређује се према врсти пута на коју се знак поставља. За одредишта која се налазе на путевима друге врсте употребљава се уметнута подлога, чија боја одговара врсти пута на коју се упућује;

Знак IV-3

Знак IV-4

5) знак »предпутоказна табла« (IV-5), (IV-6) и (IV-7) обиљежава име излаза или издвајање на аутопутевима или путевима са укрштањима у више нивоа. Може бити постављена са десне стране коловоза (IV-5), (IV-6) или на порталу изнад коловоза (IV-7).

Положај стрелица мора одговарати положају пута на терену.

Положај ознаке броја пута изнад стрелице за равно може бити лијево или испод назива мјеста, што зависи о броју пута и броју назива мјеста које је потребно означити.

Знак IV-8 поставља се на интеррегионалним чвориштима.

Боја подлоге знака одређује се према врсти пута на коју се знак поставља. За одредишта која се налазе на путевима друге врсте употребљава се уметнута подлога чија боја одговара врсти пута на коју се знаком упућује.

Знак IV-5

Знак IV-6

Знак IV-7

(3) Знакови обавјештавања за вођење саобраћаја у трећем степену су:

б) знак »предпутоказ« (IV-8) обиљежава смјер кретања до насељених мјеста.

Боја подлоге поља за означавање смјера кретања одређује се према врсти пута на који се знаком упућује;

Знак IV-8

7) знак »предпутоказ за излаз« (IV-9) на аутопуту означава смјер кретања до насељених мјеста исписаних на знаку. Знак може имати највише два поља за означавање смјерова кретања и највише два насељена мјеста у оквиру једног поља

Боја подлоге поља за означавање смјера кретања одређује се према врсти пута на који се знаком упућује.

Знак IV-9

(4) Знакови обавјештења за вођење саобраћаја у четвртој степену су:

8) знак »путоказна табла« (IV-10) обиљежава правац пружања пута за насељено мјесто исписано на знаку. Знак може имати највише три поља за означавање смјерова кретања и највише два насељена мјеста у оквиру једног поља. Када се знак поставља изнад коловоза (на портал), свако се поље поставља као посебан знак изнад саобраћајних трака на које се знак односом.

На знаку може бити исписана и ознака путног правца и удаљеност до уписаног одредишта означена у километрима.

Знак се поставља на раскрсници на мјесту на којем почиње пут на који се знак односи.

Боја подлоге поља за означавање смјера кретања одређује се према врсти пута на који се упућује;

Знак IV-10

9) знакови »путоказ на порталу изнад једне саобраћајне траке« (IV-11), (IV-12) и »путоказ

на порталу изнад двије саобраћајне траке» (IV-13) и (IV-14) на аутопуту и путу са укрштањем у више нивоа означавају смјер кретања до насељених мјеста исписаних на знаковима. На знаковима могу бити исписана два назива мјеста.

Знакови се постављају на прилазима и у зони укрштања у више нивоа, два аутопута односно путева резервисаних за саобраћај моторних возила или брзих путева на мјестима на којима почиње трака за успорење возила.

Боја подлоге знака одређује се према врсти пута на коју се знаком упућује. За одредишта која се налазе на путевима друге врсте употребљава се уметнута подлога чија је боја одређена посебним прописом за саобраћајну сигнализацију.

Знак IV-11

Знак IV-12

Знак IV-13

Знак IV-14

(5) Знакови обавјештења за вођење саобраћаја у петом степену су:

10) знак »потврда правца« (IV-15) информисе учеснике у саобраћају о правцу којим се

крећу након проласка раскрснице.

Знак садржи називе мјеста и удаљеност у километрима до тих мјеста.

Положај ознаке броја пута је у средини знака изнад назива мјеста, односно са његове лијеве стране.

На знаку може бити исписано највише три назива насељених мјеста.

Знак се поставља на удаљености највише 500 м од посљедњег прикључка.

Боја подлоге знака одређује се према врсти пута на коју се знак поставља.

Требиње	211 km
Требинје	
Сарајево	19 km
Sarajevo	
Мостар	136 km
Mostar	

Знак IV-15

Одјељак Е.

Допунске табле

Члан 45.

(Допунске табле)

Уз знакове опасности, знакове изричитих наредби и знакове обавјештења могу бити истакнуте и допунске табле. Допунске табле ближе одређују значење саобраћајног знака.

Члан 46.

(Основна боја допунске табле)

Основна боја допунске табле мора бити иста као и основна боја знака уз који се допунска табла поставља, а боја натписа и симбола на допунској табли мора бити иста као и боја натписа и симбола на основном знаку уз који се допунска табла поставља.

Члан 47.

(Постављање допунских табли)

(1) Допунске табле постављају се заједно са саобраћајним знаковима на које се односе, и то испод доње ивице саобраћајног знака.

(2) Ширина допунске табле постављене уз знак на путу не смије бити већа од дужине оне странице знака уз који се допунска табла поставља, односно од пречника знака, ако је знак у облику круга, изузев када се поставља уз знак II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза).

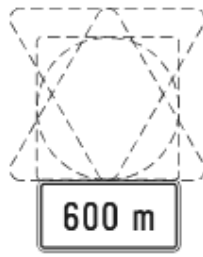
(3) Висина допунске табле, не смије износити више од половине њене дужине, изузев допунских табли V-6, V-7, V-20, V-21, V-22, V-34, и V-35.

Члан 48.

(Врсте допунских табли)

Допунске табле су:

1) допунска табла V-1 обиљежава удаљеност између знака уз који је постављена допунска табла и почетка дијела пута, односно мјеста на које се знак односи;

Знак V-1

2) допунска табла V-2 обиљежава удаљеност до мјеста на ком стоји знак II-2 (обавезно заустављање) код којег је возач дужан увијек зауставити возило;

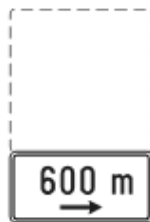
Знак V-2

3) допунска табла V-3 обиљежава дужину дијела пута на којем пријети опасност означена знаком, односно на ком се примјењује изричита наредба означена знаком, или на који се односи садржај знака уз који се поставља допунска табла;

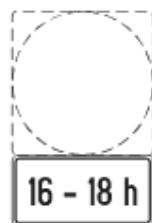
Знак V-3

4) допунска табла V-4 обиљежава удаљеност између знака уз који је постављена допунска табла и објекта, терена или дијела пута на који се обавјештење односи;

Знак V-4

5) допунске табле V-5 и V-6 означавају вријеме за које изричита наредба односно обавјештење важи, ако не важи непрекидно;

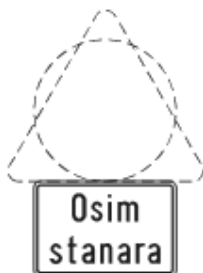
Знак V-5

Знак V-6

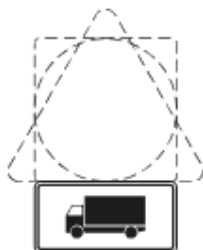
6) допунска табла V-7 садржи ближе објашњење знака ријечима или на други начин ако то

није јасно одређено симболом знака;

Знак V-7

7) допунске табле од V-8 до V-15 садрже симболе врсте возила на које се знак односи;

Знак V-8

Знак V-9

Знак V-10

Знак V-11

Знак V-12

Знак V-13

Знак V-14

Знак V-15

8) допунска табла V-16 обиљежава уклањање возила »пауком« на мјестима на којима је паркирање или заустављање возила саобраћајним знаком забрањено. Поставља се уз знак П-40 (забрана заустављања и паркирања);

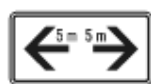

Знак V-16

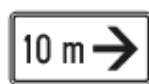
9) допунске табле V-17 до V-22 означавају примјену забране паркирања или заустављања возила до знака, од знака односно са једне или друге стране знака;

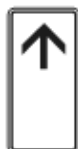
Знак V-17

Знак V-18

Знак V-19

Знак V-20

Знак V-21

Знак V-22

10) допунске табле од V-23 до V-30 означавају положај паркирања возила. Поставља се уз знак III-38 (паркиралиште);

Знак V-23

Знак V-24

Знак V-25

Знак V-26

Знак V-27

Знак V-28

Знак V-29

Знак V-30

11) допунска табла V31 обиљежава мјесто на ком је паркирање резервисано за возила лица са инвалидитетом или близину пута на којем се може појавити лице са инвалидитетом у колицима. Поставља се уз знак I-33 (опасност на путу) и III-38 (паркиралиште);

Знак V-31

12) допунска табла V-32 (за вријеме кише) и допунска табла V-33 (за вријеме снијега) означавају временске услове у којима важи знаком одређена опасност или изричита наредба.

Знак V-32

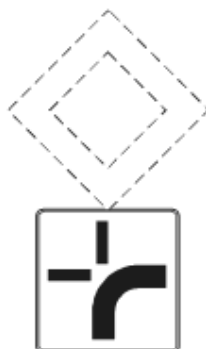

Знак V-33

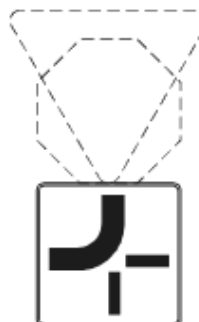
13) допунске табле V-34 и V-35 означавају положај пута са правом првенства пролаза.

Допунска табла V-34 поставља се уз знак III-4 (пут са правом првенства пролаза). Допунска табла V-35 поставља се уз знак II-1 (наилазак на пут са првенством пролаза) и II-2 (обавезно заустављање).

Положај и број кракова приказаних на допунској табли морају одговарати положају и броју кракова раскрснице;

Знак V-34

Знак V-35

14) допунска табла V-36 обиљежава почетак дијела пута на ком се са траке пута или њеног дијела одстрањује снијег или изводе радови у вези са спречавањем настајања и уклањања поледице (посипање коловоза).

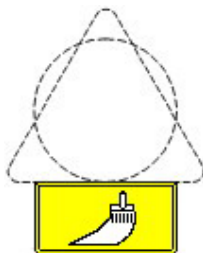
Допунска табла је привремена и поставља се за вријеме обављања радова на одржавању пута (чишћење снијега). Табла је придодата знаку I-25 (радови на путу);

Знак V-36

15) допунска табла V-36 а објашњава да се на путу изводе радови у вези са означавањем и исцртавањем ознака на коловозу.

Допунска табла је привремена и поставља се за вријеме обављања радова на одржавању пута(исцртавање ознака на коловозу). Поставља се уз знак I-25 (радови на путу), и II-34 (ограничење брзине).

Знак V-36 а

16) допунска табла V-37 објашњава да је саобраћајни знак којем је додата допунска табла постављен због колотрага на коловозу.

Допунска табла се поставља уз знак I-33 (опасност на путу) или II-34 (ограничење брзине);

Знак V-37

17) допунска табла V-38 обиљежава да је стаза за бицикле, означена знаком II-47 (бициклистичка стаза), којем је додата допунска табла двосмјерна;

Знак V-38

18) допунска табла V-39 обиљежава пролаз за теретно возило са вангабаритним теретом;

Знак V-39

19) допунска табла V-40 означава близину дијела пута на којем се могу појавити старија немоћна лица;

Знак V-40

20) допунска табла V-41 означава близину дијела пута на којем се могу појавити слијепа лица;

Знак V-41

21) допунска табла V-42 означава близину дијела пута на којем се могу појавити глува или наглува лица;

Знак V-42

Одјељак Ф.

Промјенљиви саобраћајни знакови

Члан 49.

(Врсте промјенљивих саобраћајних знакова)

(1) Када је због безбједности саобраћаја или саобраћајно-техничких захтјева потребно, саобраћајни знакови у потпуности или дјелимично могу бити изведени као промјенљиви знакови.

(2) Саобраћајни промјенљиви знакови према начину извођења могу бити континуални и дисконтинуални.

(3) Континуални знакови су они знакови који су изгледом једнаки сталним саобраћајним знаковима, али исти, уз помоћ разних електромеханичких средстава, могу приказивати различите поруке.

(4) Дисконтинуални знакови су они знакови код којих је могућа инверзија боја и поједностављен приказ симбола у односу на сталне саобраћајне знакове. Ти знакови обликују поруке употребом појединачних елемената који могу бити у једном од два стања (или више), чиме могу обликовати различите поруке на истој предњој површини знака.

(5) Дисконтинуални знакови могу се извести у технологији:

- 1) оптичких влакана (fiber – optics),
- 2) свјетлосних поља, доданих на обичне знакове,
- 3) свјетлећих диода (LED),
- 4) текућих кристала (LCD).

Члан 50.

(Изглед промјенљивог саобраћајног знака)

(1) Када су саобраћајни знакови изведени као промјенљиви у облику знакова наведених у члану 52., не смију се разликовати од саобраћајних знакова сталног значења.

(2) Ако технологија изгледа промјенљивог саобраћајног знака не омогућава прописану боју, употребљава се:

- 1) умјесто основне бијеле, односно плаве боје знака – црна боја без рефлексије,
- 2) умјесто црних, односно бијелих симбола – бијели или жути симболи знака и
- 3) умјесто црних ивица знака – бијела или жута ивица знака.

(3) Ако се знакови приказују свјетлећим или другим дискретним елементима приказа, технички условљена поједностављења приказа допуштена су само уз услов да остану очувани битни елементи и својствена обиљежја знакова.

Члан 51.

(Промјењиви саобраћајни дисконтинуални знак)

(1) Промјењиви саобраћајни дисконтинуални знак или дио знака у случају квара једног дијела знака или прегарања извора свјетлости не смије промијенити своје значење, односно мора бити без сигналног појма (нулто стање).

(2) Током нормалних услова вожње на путу, сигнални појмови на промјенљивим саобраћајним дисконтинуалним знаковима морају бити угашени. Када се предвиђа или настане промјена нормалних услова вожње на путу, зависно о насталим промјенама, аутоматски се укључује за то предвиђени сигнални појам који мора бити у функцији до поновног успостављања нормалних услова вожње.

(3) Када се односи на ограничење брзине, промјенљиви саобраћајни дисконтинуални знак увијек се поставља иза статичног саобраћајног знака ограничења брзине (знак II-34) гледано у смјеру вожње.

Члан 52.

(Услови за извођење знакова у различитој технологији)

Када се свјетлосни саобраћајни знакови изводе у технологији оптичких влакана (fiber-optics), свјетлосних поља, свјетлећих диода (LED) и текућих кристала (LCD) морају задовољити одређене услове:

- 1) значење симбола мора бити јасно са удаљености најмање 150 м ,
- 2) симбол мора бити у потпуности читљив на удаљености мањој од 150 м и
- 3) свјетлосни интензитет свјетлосног саобраћајног знака мора се прилагодити свјетлосним условима околине и мора бити омогућен ноћни модел рада.

ПОГЛАВЉЕ II.
ХОРИЗОНТАЛНА САОБРАЋАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА
НА КОЛОВОЗУ И ДРУГИМ ПОВРШИНАМА

Члан 53.

(Врста ознака на коловозу)

Ознаке на коловозу су:

- 1) уздужне ознаке,
- 2) попречне ознаке и
- 3) остале ознаке на коловозу и предметима уз ивицу коловоза.

Члан 54.

(Начин постављања ознака на коловозу)

(1) Ознаке на коловозу уцртавају се, лијепе, уграђују или утискују у коловозни застор и не смију смањивати коефицијент трења површине коловоза. Ознаке на коловозу не смију бити више од 0.6 цм изнад нивоа коловоза.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, ознаке на коловозу (делинеатори) којима се означавају средишње или ивичне линије на објектима или девијацијама могу бити виши од 0.6 цм изнад нивоа коловоза. Њихова висина не смије бити виша од 2.0 цм изнад нивоа коловоза.

Члан 55.

(Боја ознаке на коловозу)

(1) Ознаке на коловозу су бијеле боје.

(2) Изузетно од одредбе става (1) овог члана, жутом бојом обиљежавају се:

- 1) ознаке мјеста на коловозу и тротоару на којима је забрањено паркирање,
- 2) линије за одвајање трака за кретање возила јавног превоза путника (укључујући и такси возила), и возила службе хитне медицинске помоћ,
- 3) ознаке паркиралишног мјеста за лица са инвалидитетом (IV-46),и
- 4) ознаке којима се обиљежавају мјеста за одређене намјене (аутобуска стајалишта, такси-возила, полиција, бицикличке и пјешачке стазе и др.),
- 5) уређаји за смиривање саобраћаја (умјетне избочине и уздигнуте површине) и
- 6) ознаке којима се привремено преусмјерава саобраћај (привремена регулација саобраћаја) и обиљежавају привремене опасности на коловозу проистекле приликом извођења радова на путу.

Одјељак А.

Уздужне ознаке на коловозу

Члан 56.

(Уздужне ознаке на коловозу)

(1) Уздужне ознаке на коловозу могу бити раздјелне линије, ивичне линије и линије упозорења.

(2) Раздјелна линија служи за раздвајање двосмјерних саобраћајних површина према смјеровима кретања.

(3) Ивична линија обиљежава ивицу возне површине коловоза и издваја коловозне површине са посебном намјеном – траке за кретање возила јавног превоза путника.

(4) Ширина уздужних линија на коловозу износи најмање 10 цм, а растојање између паралелних уздужних удвојених линија је 10 цм.

(5) Ширина средишње раздјелне линије према ширини саобраћајне траке:

- 1) преко 3,5 м – 20 цм;
- 2) 3 – 3,5 м – 15 цм;
- 3) 2,75 – 3 м – 12 цм,
- 4) 2,5 – 2,75 м – 10 цм.

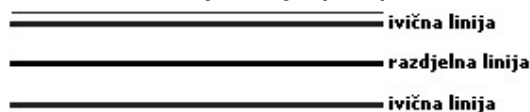
(6) Ширина ивичне и раздјелне линије је идентична.

Члан 57.

(Уздужне линије)

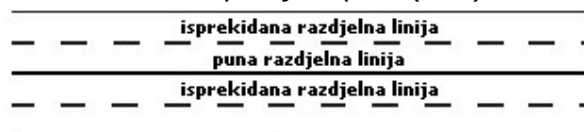
(1) Уздужне линије на коловозу изводе се као пуне, испрекидане и двоструке линије и ивична линија.

(2) Пуна уздужна линија (раздјелна и ивична) обиљежава забрану преласка возила преко те линије или забрану кретања возила по тој линији (VI-1).

VI-1

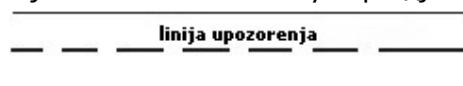
(3) Испрекидана уздужна линија може бити испрекидана раздјелна линија, кратка испрекидана линија, широка испрекидана линија и линија упозорења. Испрекидана раздјелна линија дијели коловоз на саобраћајне траке (VI-2).

VI-2

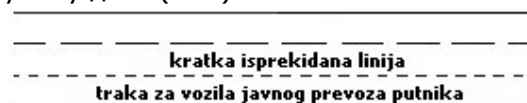
(4) Широка испрекидана линија служи као ивична линија за раздвајање токова у раскрсници на путевима ван насеља и као ивична линија за издвајање ниша за скретање и изливање, односно уливање на аутопутевима и путевима резервисаним за саобраћај моторних возила, односно брзим путевима и најмање је ширине 30 цм.

Линија упозорења служи за најављивање близине пуне раздјелне линије (VI-3).

VI-3

(5) Кратка испрекидана линија служи за раздвајање једносмјерних коловозних површина на саобраћајне траке на прилазним крацима раскрснице, као линија водилца у самој раскрсници и за одвајање траке за возила јавног превоза путника када се користи само у одређеним временским интервалима у току дана (VI-4).

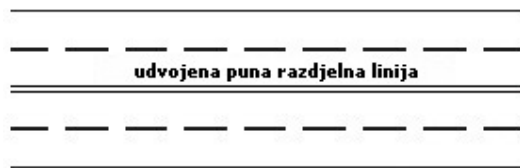

VI-4

(6) Удвојена раздјелна линија може бити удвојена пуна, удвојена испрекидана и удвојена комбинована.

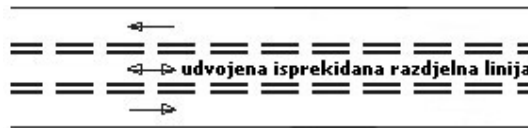
(7) Удвојена пуна раздјелна линија обиљежава забрану преласка возила преко тих линија или забрану кретања возила по тим линијама и обавезно се изводи на коловозима са двосмјерним саобраћајем возила (VI-5):

- а) са две и више саобраћајних трака за сваки смјер;
- б) са непарним бројем саобраћајних трака ако се претецање забрањује у оба смјера;
- ц) у тунелима и прилазима тунелу у дужини најмање 200 м.

VI-5

(8) Удвојена испрекидана раздјелна линија служи за обиљежавање саобраћајних трака са измјенљивим смјером кретања на којима је саобраћај регулисан уређајима за давање свјетлосних саобраћајних знакова (VI-6).

VI-6

(9) Удвојена комбинована раздјелна линија служи за раздвајање саобраћајних трака на мјестима гдје су услови прегледности такви да допуштају претицање само у једном смјеру кретања (VI-7).

VI-7

Члан 58.

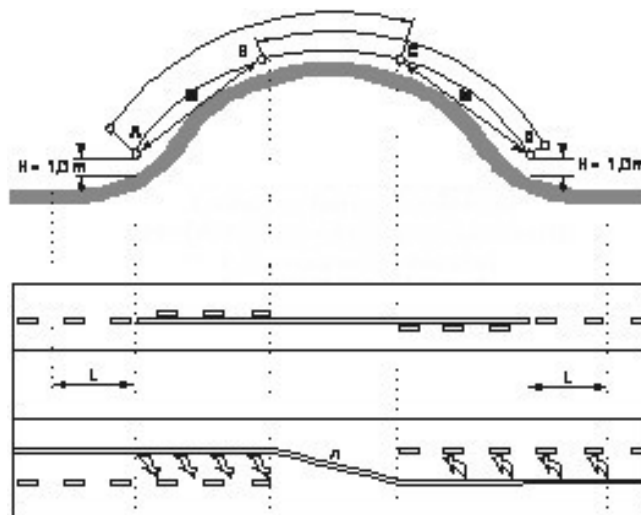
(Линија обиљежавања мјеста знатно смањене прегледности пута)

(1) Дијелови коловоза у близини врха превоја, раскрсница у нивоу, прелаза пута преко жељезничке пруге у нивоу и на мјестима на којима је прегледност пута знатно смањена могу се обиљежити са једном или две паралелне уздужне пуне линије или двоструком линијом, од којих је једна пуна, а друга испрекидана (VI-8, VI-9 и VI-10).

(2) Дужина n између тачке Б и Ц (VI-8) одређује се према допуштеним брзинама тако да се свођење са двије на једну саобраћајну траку изводи према:

$$n \leq 1:60 \text{ за } v > 50 \text{ км/х}$$

$$n < 1:30 \text{ за } v \leq 50 \text{ км/х}$$

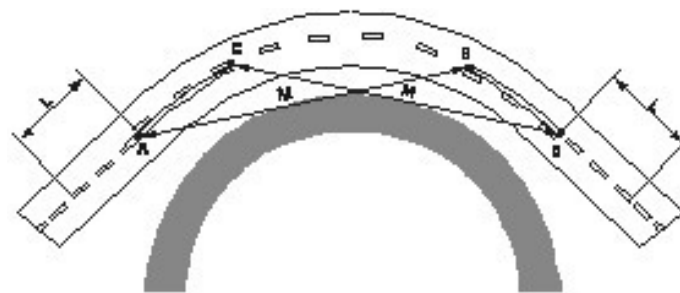

L = дужина линије упозорења
 $M = (A-B, C-D)$ = дужина прегледности
 H = висина очију возача

VI-8

VI-9

L = dužina linije upozorenja
M = (A-B, C-D) = dužina preglednosti

VI-10

Члан 59.

(Утврђивање дужине прегледности)

(1) За утврђивање дужине прегледности узима се брзина коју не прекорачује 85 посто возила или рачунска брзина ако је њена вриједност већа.

(2) Дужина прегледности (M) утврђује се према долазној брзини кретања возила (VI-9 и VI-10) и износи за:

- 1) 130 км/х – од 200 м до 400 м,
- 2) 100 км/х – од 160 м до 320 м,
- 3) 80 км/х – од 130 м до 260 м и
- 4) 60 км/х – од 50 м до 100 м.

(3) При одређивању дужине прегледности, за обиљежавање ознака на коловозу у близини врха превоја, у непрегледној кривини или сличном мјесту, висина очију износи 1.0 м, а висина предмета 1.1 м.

(4) Пуној раздјелној линији треба претходити линија упозорења (Л) која се утврђује према долазној брзини кретања возила и износи најмање за:

- 1) 130 км/х – 160 м,
- 2) 100 км/х – 120 м,
- 3) 80 км/х – 100 м,
- 4) 60 км/х – 80 м и
- 5) 40 км/х – 60 м.

(5) Означивање линије упозорења може бити допуњено једном или више стрелица (VI-26), које возачима показују коју саобраћајну траку морају користити.

Одјељак Б.

Попречне ознаке на коловозу

Члан 60.

(Врсте попречних ознака на коловозу)

Попречне су ознаке:

- 1) линија заустављања,
- 2) косници,
- 3) граничници,
- 4) пјешачки прелази и
- 5) прелази бициклистичке стазе преко коловоза.

Члан 61.

(Изглед попречних ознака на коловозу)

- (1) Попречне ознаке на коловозу обиљежавају се пуним или испрекиданим линијама и могу бити повучене на коловозу тако да захватају једну или више саобраћајних трака.
- (2) Попречне пуне линије за заустављање возила на укрштањима, односно спајањима путева морају бити повучене тако да возач возила на раскрсници има довољан преглед на саобраћај возила и пјешака преко раскрснице и тог пута (VI-11).
- (3) Попречне испрекидане линије на раскрсници које означавају укрштање, односно спајање са путем који има првенство пролаза (VI-12 и VI-13) морају бити повучене тако да удовољавају условима из става 1. овог члана предвиђеним за попречне пуне линије.
- (4) Раздјелна и ивична линија могу се извести и као звучна или вибрациона трака.

Члан 62.

(Ширина уздужних ознака)

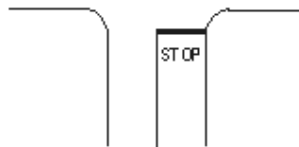
Попречне су ознаке, с обзиром на угао под којима их возач види, шире од уздужних ознака.

Члан 63.

(Линија заустављања)

Линија заустављања може бити пуна или испрекидана, и то:

- 1) пуна линија заустављања обиљежава мјесто на којем возач мора зауставити возило. Испред линије заустављања може се на коловозу исписати ријеч СТОП (VI-11);

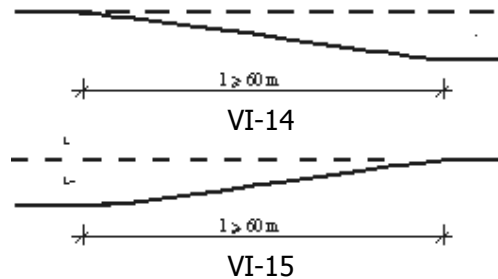

VI-11

- 2) испрекидана линија заустављања обиљежава мјесто на којем возач мора зауставити возило ако је потребно пропустити возила која се крећу путем са правом предности проласка или пјешаке на обиљеженом пјешачком прелазу. Испред линије заустављања може се исцртати троугао упозорења (VI-12);
- 3) умјесто испрекидане линије заустављања, мјесто на којем возач мора зауставити возило ако је потребно да пропусти возила која се крећу путем са правом предности проласка или пјешаке на обиљеженом пјешачком прелазу, може се обиљежити троугловима врхом окренутим према возилу (VI-13);

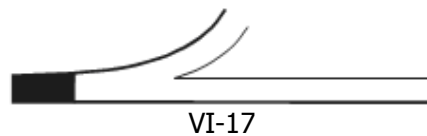
4) косници означавају мјесто отварања изливне траке (VI-14) и затварања уливне траке (VI-15) на аутопуту, брзом путу, и путу резервисаном за саобраћај моторних возила:

5) косници за отварање и затварање саобраћајне траке намијењене возилима јавног превоза путника (VI-16);

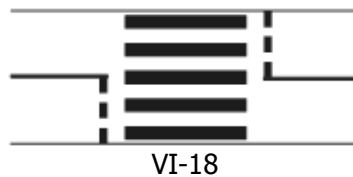

6) граничник обиљежава мјесто улажења на којем је потребно одвојити дио коловоза на ком је забрањен саобраћај (VI-17);

7) пјешачки прелаз обиљежава дио површине коловоза који је намијењен прелазу пјешака (VI-18).

На мјестима на којима се пјешачки прелаз не може обиљежити бојом, прелаз се може обиљежити челичним или пластичним елементима, клиновима или рефлектујућим ознакама.

Када је на коловозу означен пјешачки прелаз (VI-18), мора бити обиљежен знаком III-6 и знаком I-19 (обиљежени пјешачки прелаз), осим на мјестима на којима се саобраћај регулише свјетлосном саобраћајном сигнализацијом (семафорима);

8) на коловозу уз пјешачки прелаз који се налази у близини школе мора стајати натпис »ШКОЛА« (VI-53);

9) прелаз бицикличке стазе преко коловоза је дио површине коловоза намијењен искључиво за прелаз бициклиста (VI-19).

Одјељак Ц.

Остале ознаке на коловозу и предметима уз ивицу коловоза

Члан 64.

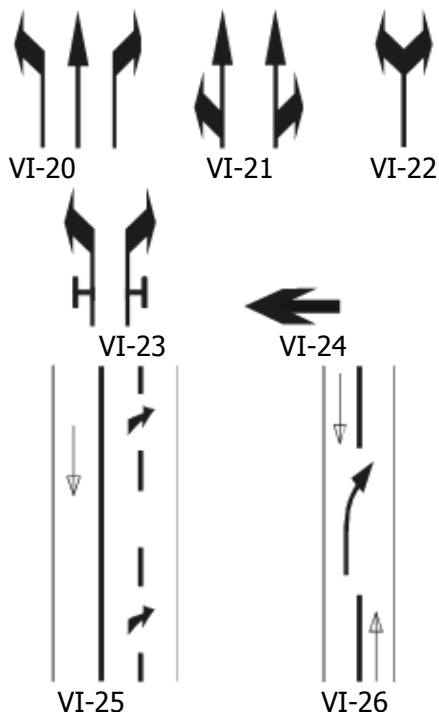
(Врсте осталих ознака на коловозу и предмети уз ивицу коловоза)

(1) Остале ознаке на коловозу и предмети уз ивице коловоза су стрелице, поља за усмјеравање саобраћаја, линије усмјеравања, натписи, ознаке за означавање саобраћајних површина за посебне намјене, ознаке за обиљежавање мјеста за паркирање и уздужне ознаке (ознаке на предметима уз ивицу коловоза).

1) Стрелицама на коловозу се обиљежава обавезан смјер кретања возила – ако су уцртани у саобраћајној траци која је оивичена пуном раздјелном линијом – и њима се обавјештавају возачи о намјени саобраћајних трака – ако су уцртане у траци која је оивичена испрекиданом раздјелном линијом.

Стрелицама се може означити:

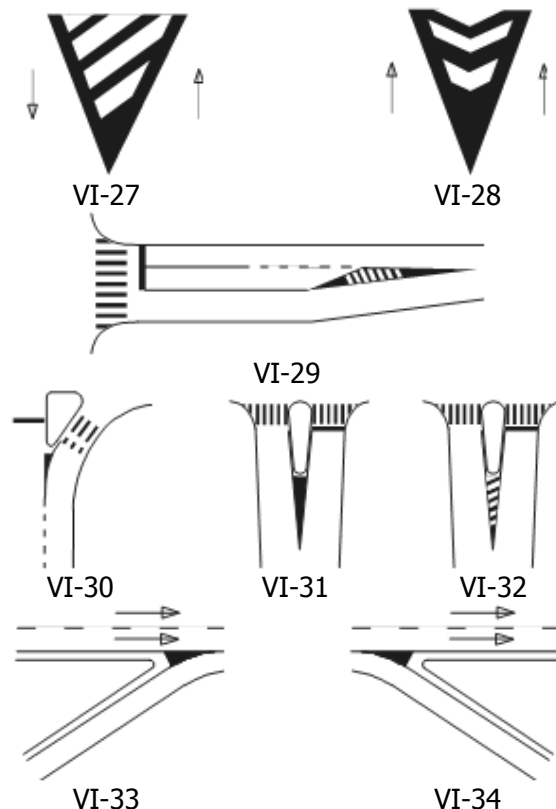
- један смјер (VI-20);
- два смјера (комбинована) (VI-21 и VI-22);
- три смјера (комбинована);
- престојавање на два ближа укрштања, односно спајања гдје се престојавање мора обавити прије првога укрштања, односно спајања на коме је забрањено скретати у означеним смјеровима (VI-23);
- смјер кретања у гаражама (VI-24);
- скретање саобраћаја (VI-25);
- најава завршетка претицања (VI-26).

2) Поља за усмјеравање саобраћаја означавају површину на којој је забрањен саобраћај и

на којој није допуштено заустављање и паркирање возила:

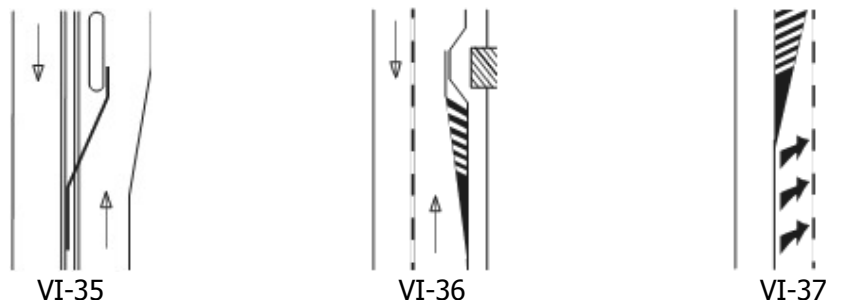
- између две траке са супротним смјеровима (VI-27);
- између две траке са истим смјеровима (VI-28);
- на мјесту отварања посебне траке за скретање (VI-29);
- испред острва за раздвајање саобраћајних токова (VI-30, VI-31 и VI-32);
- на улазном краку на аутопуту (VI-33);
- на излазном краку са аутопута (VI-34).

3) Линија усмјеравања означава мјесто промјене слободне површине коловоза испред чврстих препрека које се налазе на путу или на ивицама пута.

Линије усмјеравања могу бити испред острва за престојавање возила јавног превоза путника

(VI-35), за обликовање препреке на ивици пута (VI-36) те за означавање промјене корисне површине коловоза (VI-37).

4) Натписи на коловозу дају учесницима у саобраћају потребна обавјештења, као што су, на примјер ријечи »СТОП«, »БУС«, »ТАХИ«, »ШКОЛА«, али и називи мјеста, ограничења брзине итд,

(VI-38, VI-39, VI-40, VI-41, VI-42, VI-43, VI-44, VI-45, VI-46, VI-47 и VI-48).

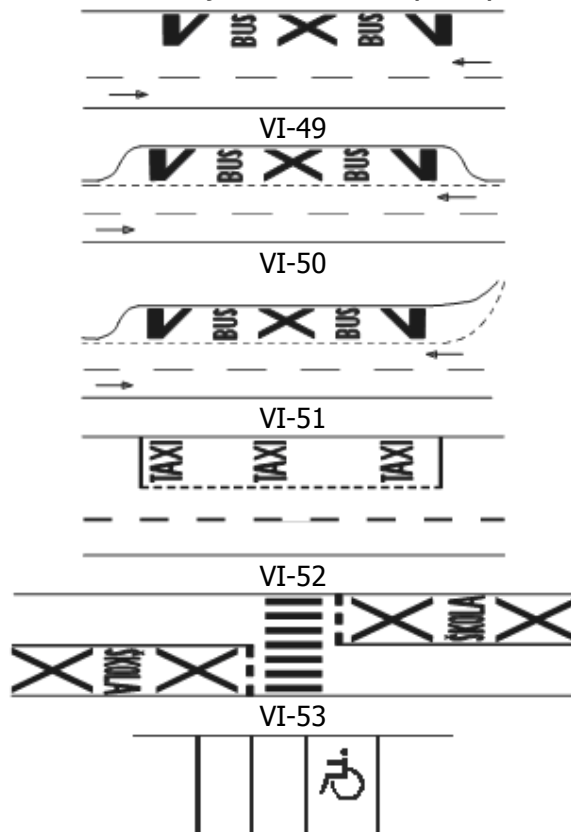
Називи мјеста (VI-42) и ријеч »ШКОЛА« (VI-41) се исписују на латиничном писму у Федерацији Босне и Херцеговине а на ћириличном писму у Републици Српској.

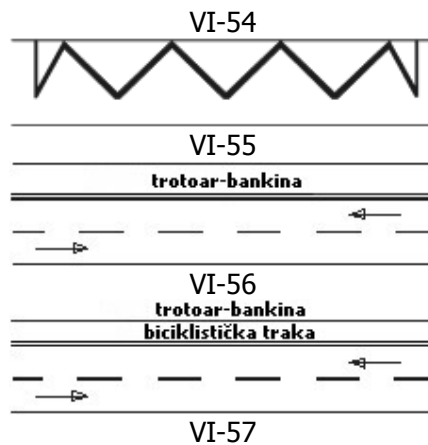
Међународне ознаке се исписују само на латиничном писму.

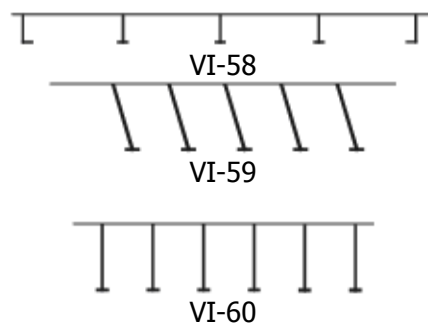
Натписи на коловозу могу бити изведени и као уметнути саобраћајни знакови (VI-43, VI-44, VI-45).

5) Означивање саобраћајних површина за посебне намјене служи за обиљежавање мјеста намијењених искључиво за аутобуска стајалишта (VI-49, VI-50 и VI-51), обиљежавање мјеста намијењених искључиво за такси возила (VI-52), обиљежавање пјешачког прелаза у близини школе (VI-53), обиљежавање мјеста намијењених искључиво лицима са инвалидитетом (VI-54) те обиљежавање мјеста на којима је забрањено заустављање и паркирање (VI-55 и VI-56) и обиљежавање бициклических и пјешачких стаза (VI-57).

6) Обиљежавање мјеста за паркирање возила служи за означавање простора за паркирање. Паркирање у односу на ивицу коловоза може бити уздужно (VI-58), под углом (VI-59) и нормално (VI-60).

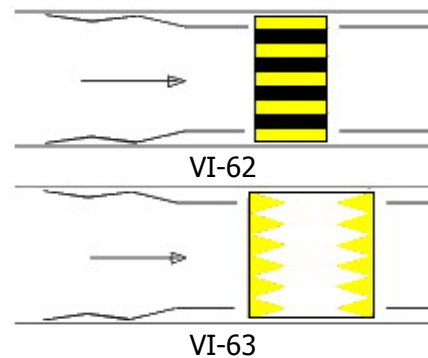

7) Обиљежавање бијелих тачака уз спољну страну ивичне линије за оцјену видљивости у магли (VI-61).

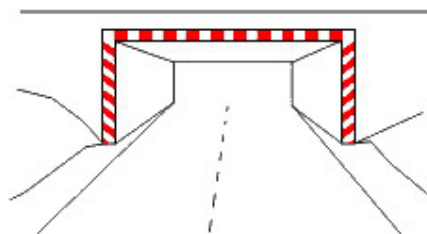
Величина бијелих тачака, које се уцртавају на коловоз, је 200x40 цм, а растојање између две уцртане тачке 35 метара.

8) Обиљежавање уређаја за смиривање саобраћаја – превентивне избочине на коловозу (VI-62) и уздигнуте површине (VI-63)

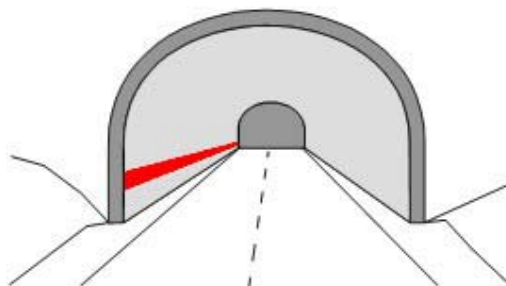
9) Елементи конструкције и опреме јавних путева и других предмета који означавају сталне препреке у оквиру мјера саобраћајног профила обиљежавају се црвено – бијелом, а слободног профила црно – бијелом ознаком (VI-64).

VI-64

10) Евакуациона линија на облози тунела обиљежава се цијелом дужином тунела са стране на којој се налазе улази у пјешачке пролазе и пролазе за возила, линијом ширине 50 цм у црвеној боји (RAL 2002) (VI-65).

Евакуациона линија на облози тунела изводи се тако да је доња ивица линије на висини од 90 цм од нивоа пјешачког ходника.

VI-65

ПОГЛАВЉЕ III.
СВЈЕТЛОСНА САОБРАЋАЈНА СИГНАЛИЗАЦИЈА

Члан 65.

(Свјетлосна саобраћајна сигнализација)

- (1) За регулисање кретања употребљавају се уређаји којима се дају знакови свјетлима црвене, жуте и зелене боје.
- (2) Свјетлосну саобраћајну сигнализацију чини:
- 1) свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила и бицикала,
 - 2) свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања пјешака,
 - 3) свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила јавног градског превоза,
 - 4) свјетлосна саобраћајна сигнализација за обиљежавање прелаза пута преко жељезничке пруге,
 - 5) свјетлосна саобраћајна сигнализација за обиљежавање радова и препрека на путу и
 - 6) свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање приступа.
- (3) Свјетло употребљено као свјетлосни саобраћајни знак може бити постојано (непрекидно) или трепћуће (прекидано). Свјетлосни саобраћајни знакови могу се поставити на табли бијеле боје са ивицом црне боје (контрастна табла).

Одјељак А.

Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила

Члан 66.

(Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила)

- (1) Свјетлосни знакови са тробојним свјетлима могу се употребљавати за регулисање саобраћаја на више саобраћајних трака истовремено или за сваку саобраћајну траку посебно.
- (2) Ако се свјетлосним уређајем из става (1) овог члана регулише саобраћај на свакој траци посебно, свјетлосни знакови морају бити постављени изнад саобраћајних трака на које се односе.
- (3) Када су свјетлосни знакови из става (1) овог члана употребљени за регулисање саобраћаја на више саобраћајних трака и смјерова кретања истовремено, свјетлосни знакови морају бити постављени са десне стране коловоза.
- (4) На путевима са више од једне саобраћајне траке за сваки смјер кретања је потребно поновити свјетлосни знак тробојним свјетлима.
- (5) На црвеним свјетлосним пољима знак стрелице за показивање смјера кретања је црне боје, а на зеленим свјетлосним пољима знак стрелице за показивање смјера кретања је увијек представљена као зелена свјетлосна стрелица на црној подлози.
- (6) Појмови за давање свјетлосних знакова су:
- 1) црвено свјетло обиљежава забрањен пролазак возила (VII-1),
 - 2) црвено и жуто свјетло означавају скори престанак забране пролаза прије појаве зеленог свјетла (VII-2),
 - 3) зелено свјетло обиљежава слободан пролаз возила те мора бити упаљено као самостално свјетло. Промјена зеленог свјетла у жуто мора се означити трептањем зеленог свјетла минимум три пута (VII-3),
 - 4) жуто свјетло прије црвеног, обиљежава забрану пролаза, осим за возила која се, у тренутку када се жуто свјетло појави, налазе на толикој удаљености од саобраћајног свјетла да се не могу на безбједан начин зауставити а да не пређу тај знак (VII-4),

5) допунска стрелица обиљежава слободан пролаз возила у смјеру који је означен зеленом стрелицом за вријеме док је упаљено црвено или жуто свјетло (VII-5 и VII-6),

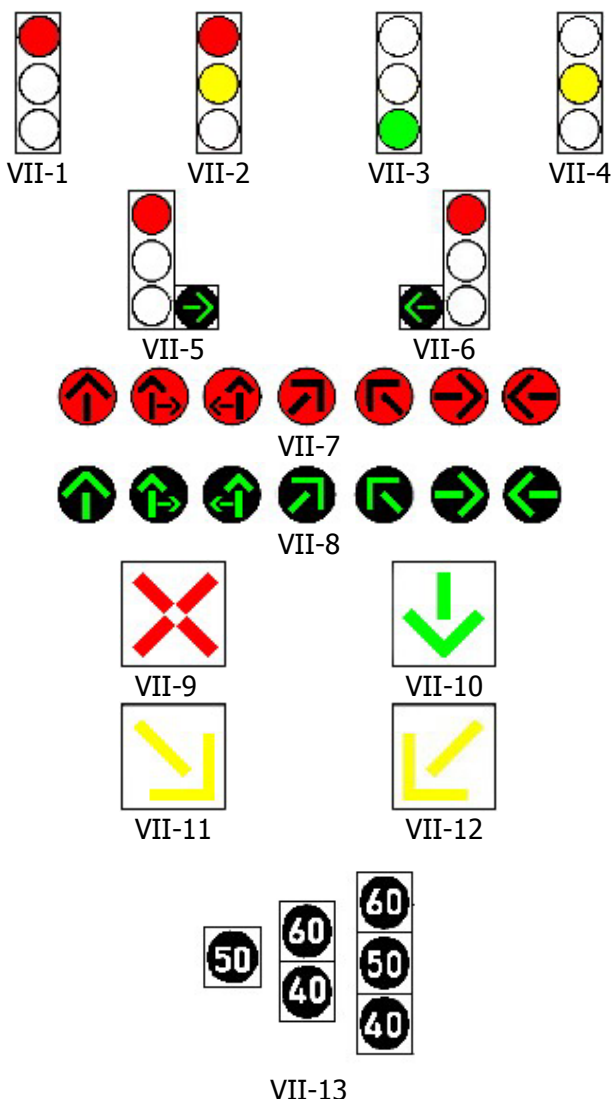
6) облици стрелица приказани су на слици VII-7 (за стрелице на црвеној оптици) и VII-8 (за стрелице на зеленој оптици),

7) укрштене линије црвене боје означавају забрану кретања возила по саобраћајној траци изнад које се знак налази (VII-9),

8) зелена стрелица врхом окренутим надоље обиљежава дозвољено кретање дуж саобраћајне траке изнад које се знак налази (VII-10),

9) жута стрелица врхом окренута према десној или лијевој страни обиљежава скретање саобраћајног тока са саобраћајне траке изнад које се знак налази (VII-11 и VII-12),

10) свијетли двоцифрени број на тамној подлози обиљежава брзину којом возила треба да се крећу да би на наредном сигналу прошли раскрсницу, при чему свјетлосни знакови за регулисање кретања возила одређеном брзином могу бити са више свјетала гдје број препоручене брзине свијетли бијелом бојом или бојом свјетла, а смјештен је у кругу црне боје (VII-13),

(7) Ако се уређајем за давање свјетлосних знакова управља саобраћајем бициклиста на прелазу бициклистичке стазе преко коловоза са уређајем за давање свјетлосних знакова, свјетло на уређају за давање знакова саобраћајним свјетлима у облику је свјетлеће силуете бицикла на тамној подлози и обиљежава:

- а) слободан пролаз за бициклисте (VII-14) и
- б) забрањен пролаз за бициклисте (VII-15).

(8) Исти уређај за давање свјетлосних знакова за бициклисте и пјешаке може се примијенити у случају када су пјешачка и бициклистичка стаза једна поред друге (VII-16 и VII-17).

VII-14

VII-15

VII-16

VII-17

Члан 67.

(Свјетлосни знак за одређивање смјера вожње)

(1) Када се свјетлосни знак односи само за одређене смјерове вожње, тада се то мора назначити стрелицом смјера на зеленим и црвеним свјетлосним пољима знакова. Ако се на свјетлосном пољу главног свјетлосног знака показује стрелице смјера, тада и остала свјетлосна поља других свјетлосних знакова морају имати стрелице смјера.

(2) Када се на прилазу раскрсници са тракама за скретање без грађевинског раздвајања саобраћајни ток који скреће сигнализира посебно стрелицом смјера на свјетлосном појму, тада је, у правилу, довољно стрелице смјера приказати само за саобраћајни ток који скреће.

Одјељак Б.

Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања пјешака

Члан 68.

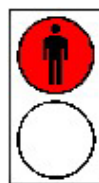
(Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања пјешака)

(1) За регулисање кретања пјешака се дају наизмјенично свјетлосни знакови црвене и зелене боје свјетла. Зелено свјетло може бити намјештено тако да се у одређеном временском размаку, прије него што се угаси, најављује и као трепћуће зелено свјетло. Црвено и зелено свјетло не могу бити упалјени истовремено.

(2) Зелена силуета пјешака на црној подлози обиљежава слободан пролаз за пјешаке (VII-18) док црна силуета пјешака, на црвеној подлози обиљежава забрањен пролаз за пјешаке (VII-19).

VII-18

VII-19

Одјељак Ц.

Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила јавног градског саобраћаја

Члан 69.

(Свјетлосна саобраћајна сигнализација за регулисање кретања возила јавног градског саобраћаја)

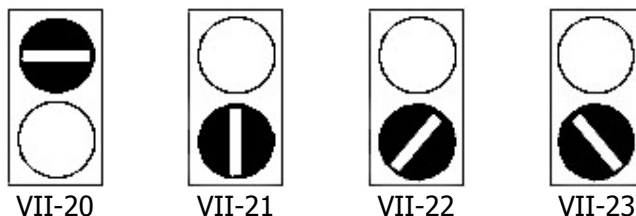
(1) За регулисање кретања трамваја употребљавају се једнобојни свјетлосни знакови, у облику свјетлеће линије бијеле боје.

(2) Свјетлећа линија може бити положена, усправна или искошена. Положена линија значи

забрану пролаза трамвају и поставља се по вертикалној оси горе, а усправна и искошена линија подразумијева слободан пролаз трамвају у смјеру који линија показује и поставља се доле.

(3) Линијама се обиљежава:

- 1) забрана пролаза трамваја (VII-20),
- 2) слободан пролаз трамваја у смјеру равно (VII-21),
- 3) слободан пролаз трамваја у смјеру десно (VII-22),
- 4) слободан пролаз трамваја у смјеру лијево (VII-23).

Члан 70.

(Димензије свјетлосног знака)

(1) Величине свјетлосног знака из чланова 66, 68. и 69. износе:

- 1) за знакове из члана 66. (VII-1 до VII-8) полупречник круга свјетала је 200 и 300 мм;
- 2) за знакове из члана 66. (VII-14, VII-15, VII-16, VII-17), члана 68. (VII-18 и VII-19) и члана 69. (VII-20, VII-21, VII-22, VII-23) полупречник круга свјетала је 200 мм.

(2) Величина свјетлосног саобраћајног знака из става (1) овог члана износи 300 мм:

- 1) на свим путевима на којима се свјетлосни саобраћајни знак поставља изнад коловоза;
- 2) када се свјетлосни саобраћајни знак поставља на аутопутевима, брзим путевима и путевима резервисаним за саобраћај моторних возила, те на магистралним путевима и путевима у насељу који нису дио уличне мреже са ширином коловоза 7,0 м и више;
- 3) када је свјетлосни саобраћајни знак постављен уз ивицу коловоза на свим осталим путевима, његова величина износи 200 мм.

Члан 71

(Мјесто за постављање свјетлосних знакови за регулисање саобраћаја на раскрсницама)

(1) Свјетлосни знакови за регулисање саобраћаја на раскрсницама који се постављају на стубу покрај коловоза, морају бити постављени на висини 2 до 3.5 м изнад површине коловоза.

(2) На стубу на којем се налази свјетлосни знак из става (1) овог члана може се поставити и свјетлосни саобраћајни знак на мањој висини и са мањим свјетлима.

(3) Ако се свјетлосни знакови постављају тако да висе изнад коловоза, доњи руб свјетлосног знака не смије бити на висини мањој од 4.5 м ни на вишој од 5.5 м изнад коловоза.

Члан 72.

(Обавеза постављања знакова који означавају наилазак на свјетлосну саобраћајну сигнализацију)

(1) На прилазима раскрсници ван насељеног мјеста, на којем су постављени свјетлосни знакови за регулисање саобраћаја, морају се поставити саобраћајни знакови који означавају наилазак на свјетлосну саобраћајну сигнализацију (I-26 или I-27) са допунском таблом V-1, укрштање (IV-3 или IV-4), забрана претицања свих возила на моторни погон, осим мотоцикла без приколице (II-32) и ограничење брзине (II-34) ако је допуштена брзина вожње изнад 60 км/х.

(2) Удаљеност саобраћајних знакова од раскрснице зависи од допуштене брзине вожње и стварне ситуације.

Одјељак Д.

Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање прелаза пута преко жељезничке пруге

Члан 73.

(Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање прелаза пута преко жељезничке пруге)

- (1) Свјетлосни знакови за означавање прелаза пута преко жељезничке пруге у нивоу могу бити знакови за обиљежавање браника и полубраника и знакови којима се најављује приближавање воза, односно затварање прелаза браницима или полубраницима.
- (2) Осим обиљежавања прелаза пута преко жељезничке пруге свјетлосним знаком, прелаз се мора обезбијрдити и звучном сигнаlima.

Члан 74.

(Знакови којима се најављује приближавање воза)

- (1) Ако се свјетлосним знаковима на прелазу пута преко жељезничке пруге у нивоу без браника или полубраника најављује приближавање воза, односно спуштање браника или полубраника на прелазу пута преко жељезничке пруге са браником или полубраником те ако се тим знаковима учесници у саобраћају обавјештавају о томе како је браник или полубраник у затвореном положају, ти се свјетлосни знакови дају измјенично паљењем два црвена свјетла кружног облика пречника 300 мм.
- (2) Свјетла из става (1) овог члана морају се налазити једно поред другог у водоравном положају на табли која има облик једнакоугаоног троугла са врхом окренутим према горе, чије боје и димензије одговарају боји и димензијама знака опасности, дужине странице једнакоугаоног троугла 120 цм (знак VII-24), III класе ретрорефлексије.
- (3) Свјетла из става (1) овог члана изводе се у технологији свјетлећих диода (LED).

Знак VII-24

Одјељак Е.

Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза

Члан 75.

(Врсте свјетлосне саобраћајне сигнализације за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза)

- (1) Свјетлосна саобраћајна сигнализација за означавање радова на путу, препрека и оштећења коловоза може бити:
- 1) црвено свјетло на таблама за означавање затвореног дијела пута (VIII-22),
 - 2) трепћуће жуто свјетло за наглашавање саобраћајног знака изнад којег је постављено (VIII-23),
 - 3) свјетлосни низ са низом жутих, међусобно повезаних свјетала (бљескалица), која се наизмјенично пале, односно гасе у смјеру вожње (VIII-17),
 - 4) «покретна табла забране са жутом трепћућом стрелицом, усмјереном косо надоле, и са саобраћајним знаком» (VIII-18),

- 5) «покретна сигнална табла са промјенљивим садржајем» (VIII-19) и
- 6) привремени уређаји за давање знакова саобраћајним свјетлима ради наизмјеничног пропуштања возила из супротних смјерова (знакови из члана 66, 67 и 68 овог Правилника).

ПОГЛАВЉЕ IV.
САОБРАЋАЈНА ОПРЕМА ПУТЕВА

Одјељак А.

Опрема за означавање ивица коловоза

Члан 76.

(Опрема за означавање ивица коловоза)

Опрема за означавање ивице коловоза је:

1) смјероказни стубићи (VIII-1) служе за означавање ивице коловоза.

Смјероказни стубићи морају посједовати ознаку у дневним условима вожње и ознаку у ноћним условима вожње.

Смјероказни стубићи морају посједовати ознаку за вожњу у дневним и у ноћним условима.

Ознака за вожњу у дневним условима је црне боје и правоугаоног је облика.

Ознака за вожњу у ноћним условима у смјеру вожње са десне стране је црвене боје, а са лијеве стране бијеле боје, и такође је правоугаоног облика.

На коловозу са једносмјерним саобраћајем ретрорефлектујућа ознака је, са обје стране, црвене боје.

Смјероказни стубићи се, у правилу, постављају на удаљености 0.75 м од спољне ивице коловоза, уз коловоз на размаку од 50 м када је пут у правцу, односно, 10 м (25 м) када је пут у кривини, што зависи од величине радијуса кривине.

Хоризонтална кривина	
радијус кружне кривине	размак смјероказних стубића у кривини
до 100 м	10 м
100 – 300 м	15 м
300 – 400 м	20 м
400 – 500 м	25 м
преко 500 м	50 м
Вертикална кривина	
радијус кружне кривине	размак смјероказних стубића у кривини
до 250 м	10 м
250 – 800 м	15 м
800 – 1500 м	20 м
1500 – 3000 м	25 м
преко 3000 м	50 м

VIII-1

2) смјероказне ознаке (маркери) за тунеле и галерије (VIII-2), означавају ивице коловоза у тунелу односно, галерији и изводе се у ретрорефлектујућој или технологији свјетлећих диода, и у том случају морају имати сталан извор напајања.

Смјероказне ознаке за тунеле у смјеру вожње су на десној страни црвене боје, а на лијевој страни пута бијеле боје.

На коловозу са једносмјерним саобраћајем ретрорефлектујућа ознака или маркери у технологији свјетлећих диода (LED) у смјеру вожње са десне стране морају бити црвено-бијеле боје, а са лијеве стране обострано црвене боје за случај преусмјеравања саобраћаја и коришћења коловоза за двосмјерни саобраћај.

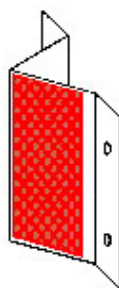
У тунелима и галеријама ретрорефлектујуће ознаке или маркери у технологији свјетлећих диода (LED) (VIII-2) постављају се на размаку 25 м када је тунел или галерија у правцу, односно на размаку 15 м у кривини и на првих 100 м тунела или галерије;

3) ретрорефлектујуће ознаке - катадиоптери (VIII-3) означавају ивицу коловоза на објектима на мјестима на којима није могуће поставити смјероказне стубиће, а чији облик, величина и боја зависе од мјеста постављања (на заштитној огради, на бочним страницама тунела, на потпорном зиду и слично те на уздужним и попречним ознакама на коловозу).

Површина ретрорефлектујуће ознаке мора бити минимум II класе ретрорефлексије.

Ретрорефлектујуће ознаке (VIII-3) се постављају на одговарајућем размаку и у истој висини као и смјероказни стубићи (VIII-1).

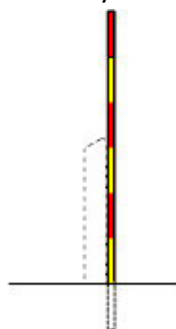
VIII-3

4) штапови за снијег у зимским условима означавају ивицу коловоза и означавају правац пружања пута или путног објекта.

Штапови за снијег на путу (VIII-4) и путним објектима (VIII-5) наизмјенично су обојени црвеном и жутом бојом.

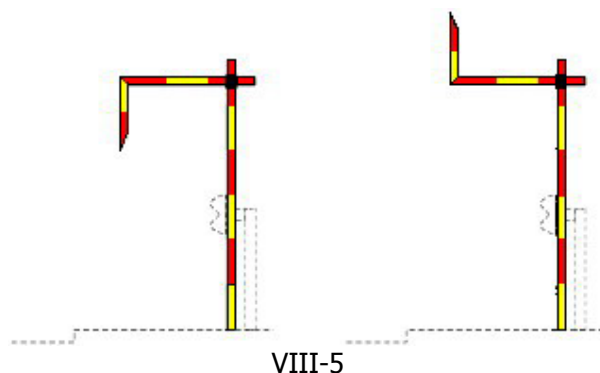
Штапови за снијег (VIII-4) постављају се уз ивицу коловоза гдје су постављени смјероказни стубићи. Постављању се са десне стране смјероказног стубића гледано у смјеру вожње како се не би закљонио ретрорефлектујући дио смјероказног стубића.

Штап за снијег мора бити постављен на почетку и на завршетку заштитне одбојне ограде.

VIII-4

На почетку путног објекта поставља се штап са граничником окренутим према доле, а на крају путног објекта штап са граничником окренутим према горе.

VIII-5

Одјељак Б.

Опрема за означавање врха саобраћајног острва

Члан 77.

(Опрема за означавање врха саобраћајног острва)

Опрема за означавање врха саобраћајног острва:

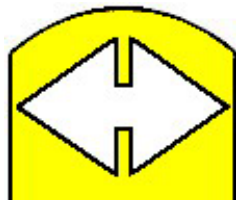
1) табла за означавање саобраћајног острва (VIII-6, VIII-7, VIII-8 и VIII-9), обиљежава врх саобраћајног острва на раскрсници, на врху раздјелног острва на излазним краковима аутопутева и путева резервисаних за саобраћај моторних возила.

Табла VIII-8 израђује се као просторни елемент.

Основна боја знака VIII-9 је жуто-црвена, II класе ретрорефлексије.

VIII-6

VIII-7

VIII-8

Одјељак Ц.

Опрема, знакови и ознаке за означавање радова, препрека и оштећења коловоза

Члан 78.

(Остали знакови за означавање радова, других препрека и оштећења коловоза)

Остали знакови за означавање радова, других препрека и оштећења коловоза су:

1) знак «табла чеоне забране», која обиљежава мјесто извођења радова или привремене препреке на путу, на десној страни (VIII-10) односно на лијевој страни (VIII-11) у смјеру вожње возила;

VIII-10

VIII-11

2) знак «табла усмјеравајуће забране», која обиљежава мјесто извођења радова или привремене препреке на путу и смјер у којем је преусмјерен саобраћај, (VIII-12) на десно односно (VIII-13) на лијево;

VIII-12

VIII-13

3) знак «табла усправне забране», која обиљежава мјесто извођења радова или привремене препреке на путу и смјер у којем је преусмјерен саобраћај, (VIII-14) на десно односно (VIII-15) на лијево. Табла усправне забране се у посебним случајевима на једносмјерним путевима, гдје је привремено успостављен двосмјерни саобраћај, смије употријебити за физичко разграничавање саобраћаја по смјеровима возње. Табла усправне забране се смије употребити и за означавање сталне препреке у оквиру габарита слободног профила пута;

VIII-14

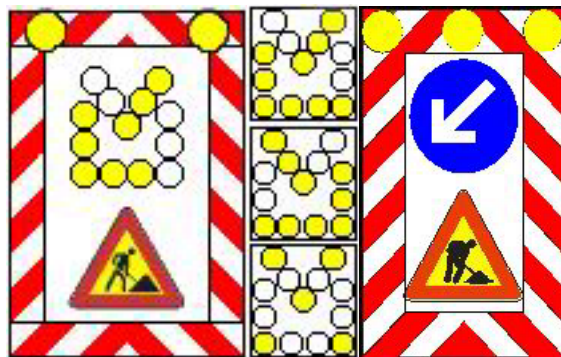
VIII-15

4) знак «табла бочне забране» (VIII-16), која обиљежава мјесто извођења радова или привремене препреке на путу у уздужном смјеру. Табла бочне забране се смије употребити за означавање сталне препреке изнад коловоза у оквиру габарита слободног профила пута;

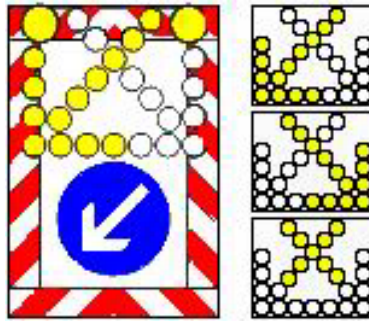
VIII-16

5) знак «покретна табла забране са трепћућим свјетлима и саобраћајним знаковима» (VIII-17), која обиљежава мјесто извођења радова или препреке на путу;

VIII-17

6) знак «покретна табла забране са жутом трепћућом стрелицом, усмјереном косо надоле, и са саобраћајним знаком» (VIII-18), која обиљежава мјесто на путу на којем је саобраћајна трака затворена, и смјер у ком је због извођења радова или препреке на путу саобраћај преусмјерен;

VIII-18

7) знак «покретна сигнална tabla sa промјенљивим садржајем» (VIII-19), која упозорава на близину мјеста на којем се изводе радови или на којем је препрека на путу, односно на којој је задат смјер и начин преусмјеравања саобраћаја, која са знаковима одређује понашање возача код приближавања таквом мјесту.

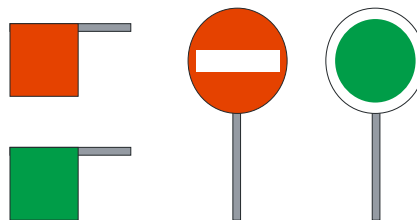
Поред приказаних знакова, који су дати само као примјер, могу се употребљавати и други знакови, прописани овим Правилником;

VIII-19

8) «знаци за ручно регулисање саобраћаја» (VIII-20), с којима радници на путу на којем се изводе радови или на којем се налази препрека, ручно регулишу саобраћај. Знакови за регулисање саобраћаја су:

- црвена и зелена заставица величине најмање 40×40 цм. Црвена заставица, коју радник држи попречно у односу на смјер вожње значи забрану проласка, а зелена заставица слободан пролазак,
- округла табла пречника 60 цм, која на једној страни има уцртан знак II-4, а на другој страни округло зелено поље са бијелим рубом ширине 6 цм. Знак II-4, окренут према долазећем возилу значи забрану проласка, а зелено поље са бијелим рубом слободан пролазак;

VIII-20

9) знак «саобраћајна купа» (VIII-21), који обиљежава мјесто извођења краткотрајних (дневних) радова одржавања на путу.

VIII-21

Одјељак Д.

Свјетлосни знакови за означавање радова, других препрека и оштећења коловоза

Члан 79.

(Изглед знакова за означавање радова, других препрека и оштећења коловоза)

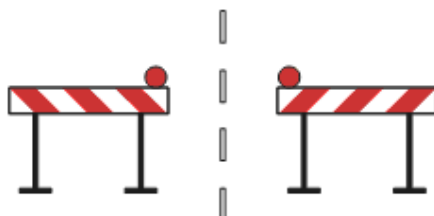
- (1) Пречник свјетала не смије бити мањи од 210 мм.
- (2) Размак између свјетала, зависно од ситуације, износи од 5.0 до 10.0 м.

Члан 80.

(Врсте свјетлосних знакова за означавање радова на путу, других препрека и оштећења коловоза)

Свјетлосни знакови за означавање радова на путу, других препрека и оштећења коловоза су:

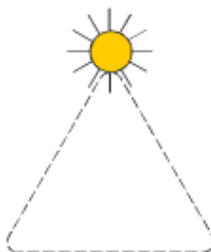
- 1) црвено свјетло које се употребљава на таблама за означавање затвореног дијела пута (VIII-22);

VIII-22

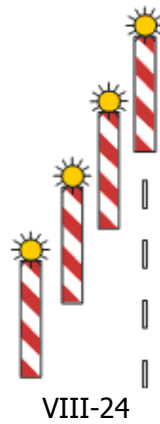
- 2) трепћуће жуто свјетло које се употребљава за наглашавање саобраћајног знака изнад којег је постављено (VIII-23).

Када се ради о знаку који за регулисање и надзор саобраћаја користи полиција, умјесто трепћућег жутог свјетла, употребљава се трепћуће плаво свјетло;

VIII-23

- 3) свјетлосни низ је низ жутих, међусобно повезаних свјетала (бљескалица), која се наизмјенично пале, односно гасе у смјеру вожње. Низ свјетала упозорава да је један или више саобраћајних трака затворено и да је саобраћај преусмјерен »путовањем свјетла« (VIII-24).

VIII-24

Одјељак Е.

Опрема за вођење и усмјеравање саобраћаја у зони радова на путу, препрека и оштећења коловоза

Члан 81.

(Основ за постављање)

Опрема, знакови и ознаке за означавање радова, препрека и оштећења коловоза те опрема за вођење и усмјеравање саобраћаја у зони радова на путу, препрека и оштећења коловоза поставља се на основу саобраћајног пројекта.

Члан 82.

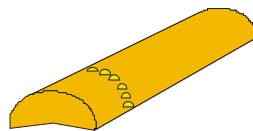
(Врста опреме)

Опрема за регулисање и каналисање саобраћаја на подручју радова на путу, других препрека и оштећења коловоза је:

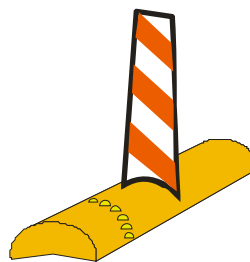
1) монтажни водећи ивичњаци за каналисање саобраћаја возила на саобраћајним тракама.

На ивичњацима морају бити уграђена ретрорефлектујућа тијела због обезбјеђивања одговарајуће видљивости ноћу и приликом смањене видљивости (VIII-25).

Због боље уочљивости ивичњаци могу бити додатно опремљени са маркерима (VIII-26);

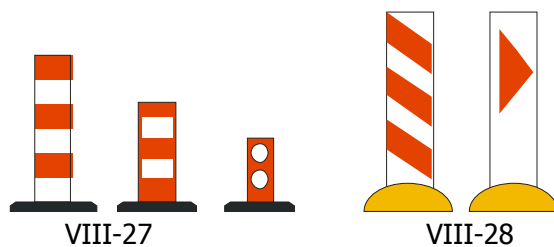
VIII-25

VIII-26

2) маркери на једносмјерним путевима, гдје је привремено успостављен двосмјерни саобраћај, за наглашавање разграничења саобраћаја према смјеровима возње. Површина маркера мора бити израђена из материјала, који рефлектују свјетлост (VIII-27).

Маркери могу стајати самостално или бити причвршћени на монтажне водеће ивичњаке. Када су маркери причвршћени на монтажне водеће ивичњаке, морају бити изведени тако да су црвене и бијеле траке усмјерене од врха маркера надоље у смјеру према возилу, које вози уз маркер. У одређеним случајевима се могу умјесто косих линија употријебити усмјеравајуће стрелице црвене боје на бијелом пољу (VIII-28);

3) свјетло одбијајућа тијела за наглашавање привремено (VIII-29) или трајно (VIII-30) означених линија раздвајања;

Смјероказне ознаке (маркери) за наглашавање привремено означених линија раздвајања имају усмјеравајућу ретрорефлектујућу или свјетлећу ознаку жуте боје са обје стране.

Смјероказне ознаке (маркери) за наглашавање трајно означених линија раздвајања имају усмјеравајућу ретрорефлектујућу или свјетлећу ознаку бијеле боје са обе стране.

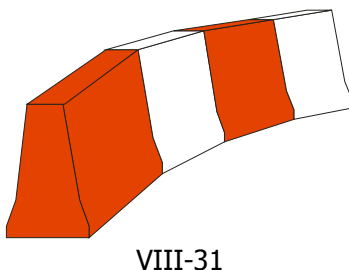
Смјероказне ознаке (маркери) за раздвајање саобраћајних трака у тунелима (галеријама) постављају се на размаку од 6 м када је саобраћај у тунелу (галерији) двосмјеран, односно на размаку од 12 м када је једносмјеран.

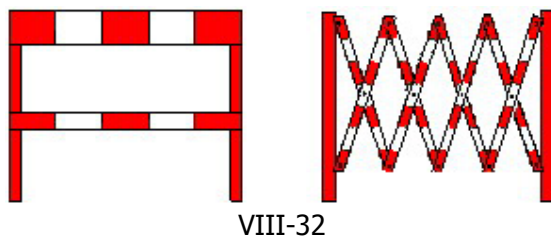
4) врпце и траке за ограничавање односно означавање мањих радилишта (VIII-30);

5) привремене раздвајајуће ограде од умјетних материја – пластичних маса (VIII-31), које физички раздвајају површине намијењене за саобраћај у супротним смјеровима;

6) растегљиве и склапајуће ограде за обезбјеђење мањих радилишта на површинама за пјешаке (VIII-32);

Одјељак Ф.

Браници и полубраници

Члан 83.

(Намјена и изглед браника и полубраника)

(1) Браници и полубраници су направе намијењене затварању саобраћаја возила и пјешака у смјеру на који су попречно постављене.

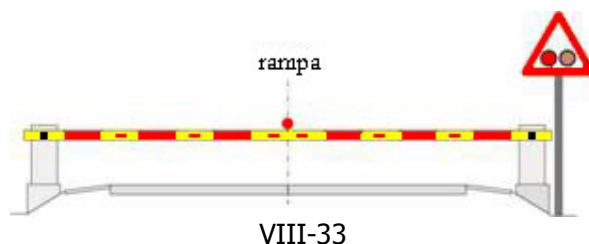
(2) На браницима се свјетлосно трепћуће црвено свјетло поставља на средини браника, а на полубранику на крају полубраника.

(3) Пречник круга трепћућег свјетла је минимално 210 мм.

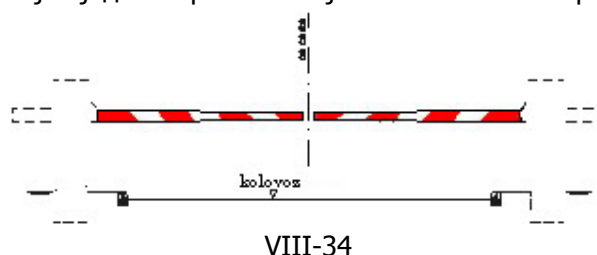
Члан 84.

(Означавање браника, полубраника, рампи и полурампи)

(1) Браници којима се на прелазу пута преко жељезничке пруге у нивоу затвара саобраћај читавом ширином пута (VIII-33) морају бити означени са најмање три црвена ретрорефлектујућа стакла од којих једно мора бити смјештено на средини браника, а друга на крајевима браника.

(2) Полубраници, којима се на прелазу пута преко жељезничке пруге у нивоу затвара саобраћај само до половине ширине пута (VIII-34), морају бити означени са најмање три црвена ретрорефлектујућа стакла постављена на одговарајућим размацима по читавој дужини полубраника, од којих једно мора бити смјештено на самом крају полубраника.

(3) Рампе или полурампе, када се употребљавају за регулисање саобраћаја на улазима на паркиралишта и гараже или паркирне куће, могу бити обојене наизмјенично са пољима жуте и црне боје и по могућности означени најмање једним црвеним рефлектујућим стаклом.

(4) Браници и полубраници морају бити обиљежени црвеним ретрорефлектујућим стаклима и ако су обиљежени посебним сталним или трепћућим црвеним свјетлима.

(5) Ретрорефлектујућа стакла из става (1) и (2) овог члана морају имати површину барем 40 cm^2 , а морају се поставити тако да су уочљива из смјера пута на којем се затвара саобраћај.

(6) Браници и полубраници морају по цијелој дужини бити пресвучени ретрорефлектујућим материјама класе II.

Одјељак Г.

Саобраћајна огледала

Члан 85.

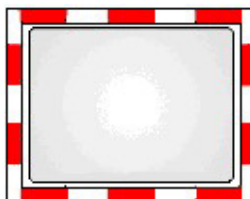
(Намјена и изглед)

(1) Саобраћајна огледала намијењена су обезбјеђивању минималне прегледности удаљености потребне за безбједно укључивање учесника у путном саобраћају са споредног пута на приоритетни путни правац.

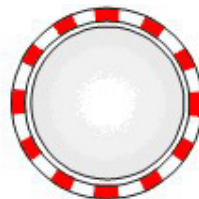
(2) Саобраћајна огледала морају бити израђена од таквих материјала или тако да је спријечено стварање конденза на површини саобраћајног огледала, које је намијењено обезбјеђивању веће прегледности удаљености.

(3) Спољна ивица саобраћајног огледала мора бити обојен или превучен са материјом, која одсијева свјетлост, наизмјенично са пољима црвене и бијеле боје.

(4) Саобраћајна огледала могу бити правоугаоног или округлог облика. (VIII-35 и VIII-36).

VIII-35

VIII-36

Одјељак X .

Заштитна одбојна ограда

Члан 86.

(Заштитна ограда)

(1) Заштитна ограда је техничка безбједносна конструкција којој је основна сврха спријечити клизање возила с (планума) пута, односно задржати возила скренута с коловоза.

(2) Заштитна ограда се израђује од челика, бетона (тип New Jersey), или комбинована.

(3) Заштита ограда мора се поставити:

- 1) у раздјелном појасу, зависно од интензитета саобраћаја,
- 2) на путном објекту,
- 3) кад је пут на насипу вишем од 3.0 м,
- 4) испред опасног мјеста (бочне опасности),
- 5) у близини друге саобраћајне површине (жељезничке пруге, водене површине), изузев површина намијењених пјешачком саобраћају.

(4) Класа заштитне ограде зависи од категорије пута:

Категорија пута	Ивица коловоза	Раздјелни појас	Објекат
Аутопут Брзи пут Пут резервисан за саобраћај моторних возила	X2-X1	X2	X3 – X2
Магистрални пут Регионални пут Градске саобраћајнице високог ранга	X1	–	X2
Остали путеви	N2	–	X1 – X2

Члан 87.

(Изглед заштитне ограде)

Заштитна ограда мора бити опремљена ретрорефлектујућим ознакама – катадиоптерима (VIII-3), на десној страни у смјеру војње црвене боје, а с лијеве стране бијеле боје. На коловозу са једносмјерним саобраћајем ретрорефлектујуће ознаке су, с обје стране, црвене боје.

Члан 88.

(Заштитне жичане ограде)

Заштитне жичане ограде су:

- 1) ограде намијењене заштити саобраћаја на путу од дивљачи и других животиња и

2) ограде на надвожњацима за заштиту саобраћаја испод надвожњака.

Члан 89.

(Мјесто постављања заштитних жичаних ограда)

Заштитне жичане ограде постављају се уз:

- а) аутопутеве,
- б) брзе путеве,
- ц) путеве резервисане за саобраћај моторних возила и
- д) остале путеве према потреби.

Члан 90.

(Пјешачке ограде)

(1) Пјешачке ограде намијењене су осигурању пјешака од пада с површине коју морају или смију користити за кретање.

(2) Пјешачке ограде се смију употребљавати и за вођење пјешака у зони површинских укрштања, подземних и надземних пјешачких прелаза и сл.

Одјељак И.

Ограде против засљепљивања

Члан 91.

(Правило за постављање ограда против засљепљивања)

Ограде против засљепљивања од свјетала возила из супротног смјера, у правилу, се постављају у раздјелни појас пута са два коловоза за саобраћај супротних смјерова.

Члан 92.

(Начин извођења ограда против засљепљивања)

Ограде против засљепљивања изводе се од метала, дрвета, полимерних мрежа, садњом шибља и других материјала.

Одјељак Ј.

Ублаживачи удара

Члан 93.

(Употреба ублаживача удара)

(1) Ублаживачи удара су уређаји који се користе за обезбјеђење посебно опасних мјеста на путу, гдје постоји опасност налета возила на чврсти објекат поред пута (нпр. раздјелно острво, зид путног објекта, конзолни стуб и др.).

(2) Ублаживачи удара намијењени су смањењу посљедица удара на путнике, возило или објекат на/поред пута.

ДИО ТРЕЋИ - НАЧИН ОБИЉЕЖАВАЊА РАДОВА И ПРЕПРЕКА НА ПУТУ

Члан 94.

(Радови и препреке на путу)

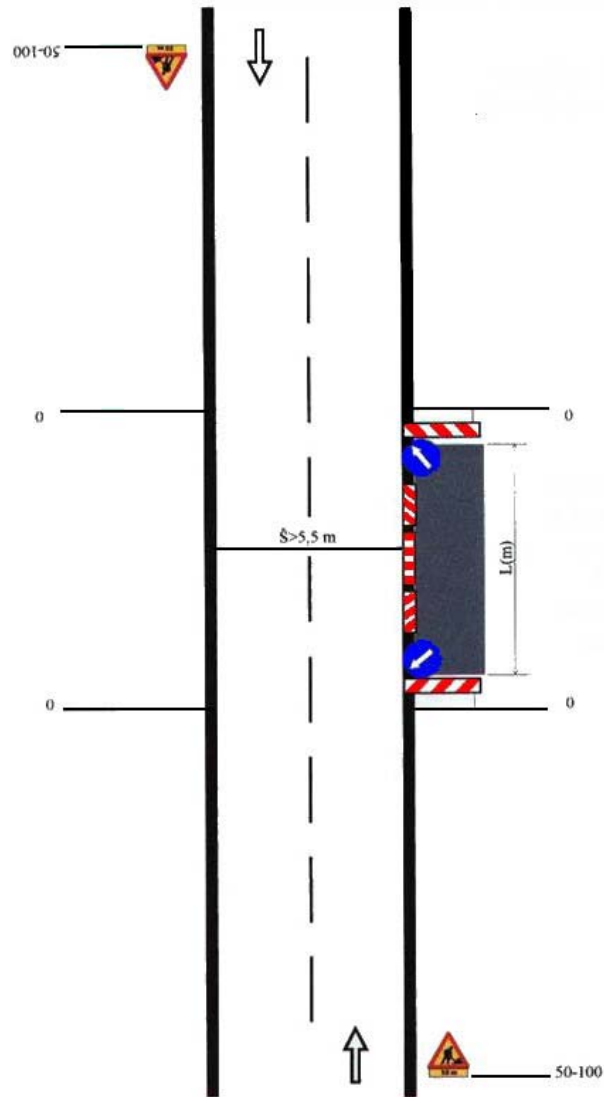
- (1) Радови и препреке на путу се обиљежавају се у складу са овим Правилником, [односно](#) сигнализацијом предвиђеном у њему.
- (2) Правилником су дефинисани општи случајеви начина обиљежавања радова и препрека на путу у зависности од:
 - 1) односна коловозних трака (раздвојене или јединствене),
 - 2) односа мјеста извођења радова према насељеним мјестима,
 - 3) ширине заузећа саобраћајне траке и
 - 4) начина регулисања саобраћаја.

Члан 95.

(Начин обиљежавања радова и препрека на путу)

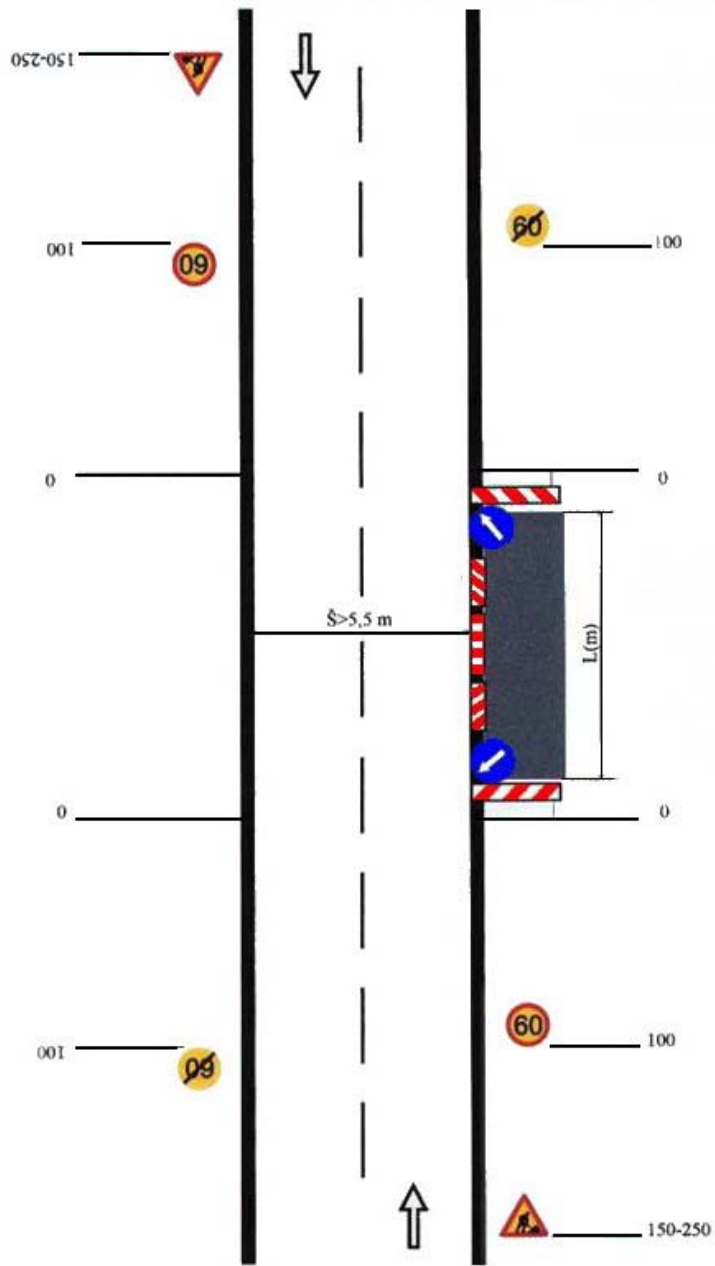
Начини обиљежавања радова и препрека на путу су:

1) Радови и препреке на двосмјерном путу, на банкени у насељу, при чему је слободна површина коловоза већа од 5,5 метара, те је могуће одвијање двосмјерног саобраћаја (X-1);

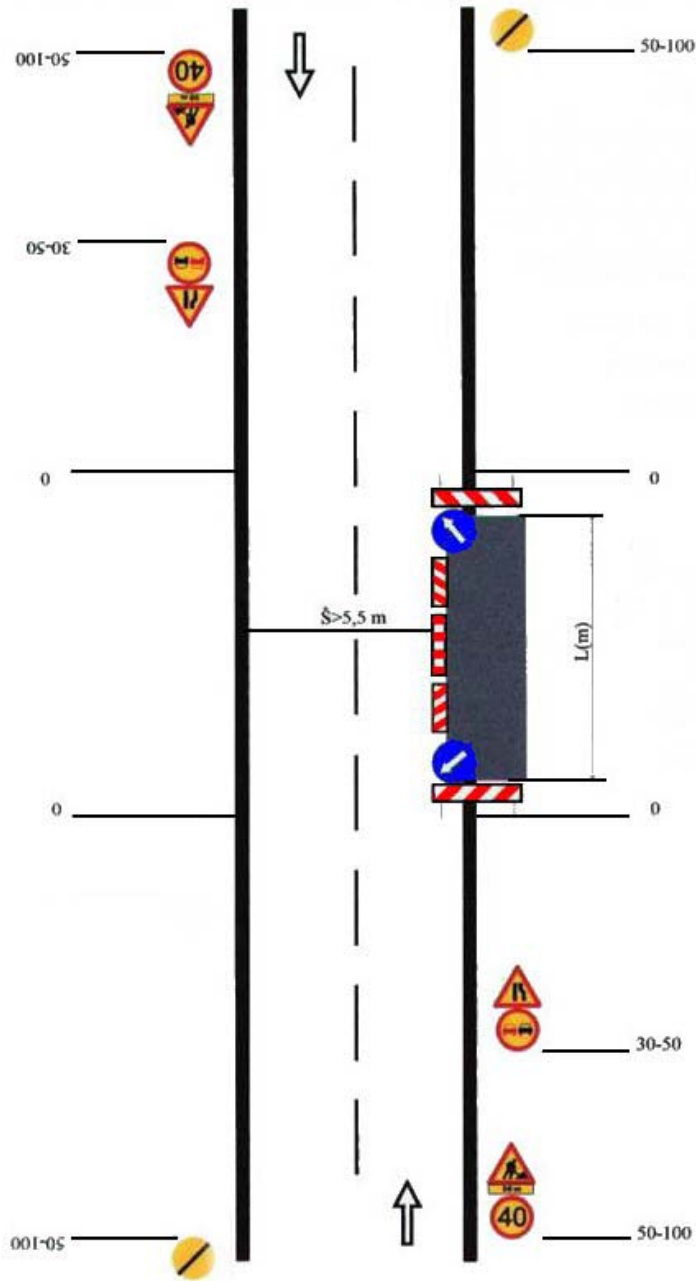
X-1

2) Радови и препреке на двосмјерном путу, на банкени ван насеља, при чему је слободна површина коловоза већа од 5,5 метара, те је могуће одвијање двосмјерног саобраћаја (X-2);

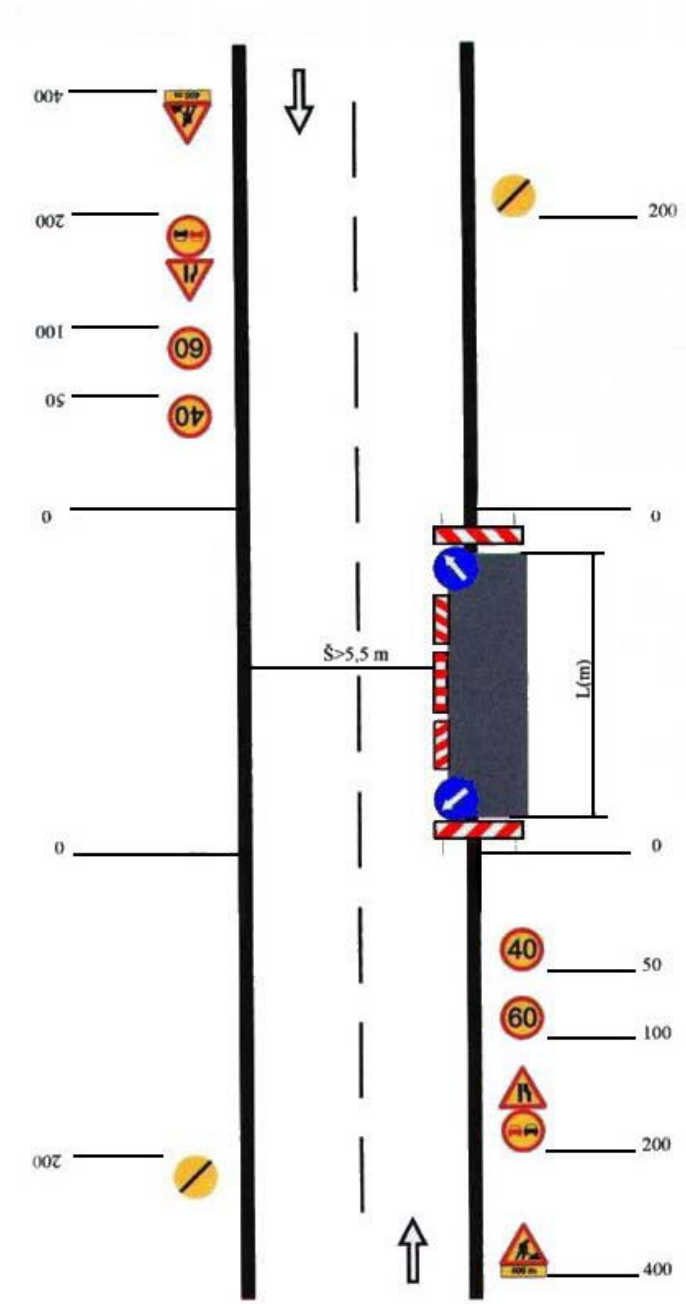
X-2

3) Радови и препреке на двосмјерном путу у насељу, на дијелу саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза већа од 5,5 метара, те је могуће одвијање двосмјерног саобраћаја (X-3);

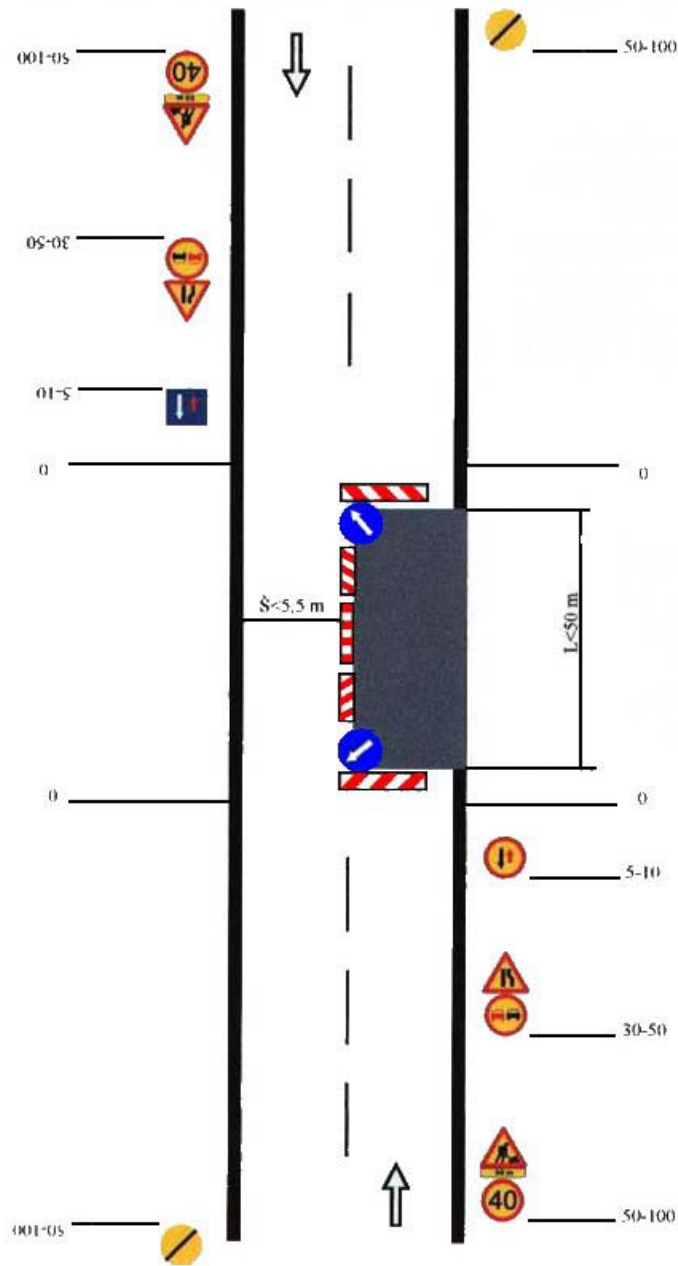
X3

4) Радови и препреке на двосмјерном путу ван насеља, на дијелу саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза већа од 5,5 метара, те је могуће одвијање двосмјерног саобраћаја (X-4);

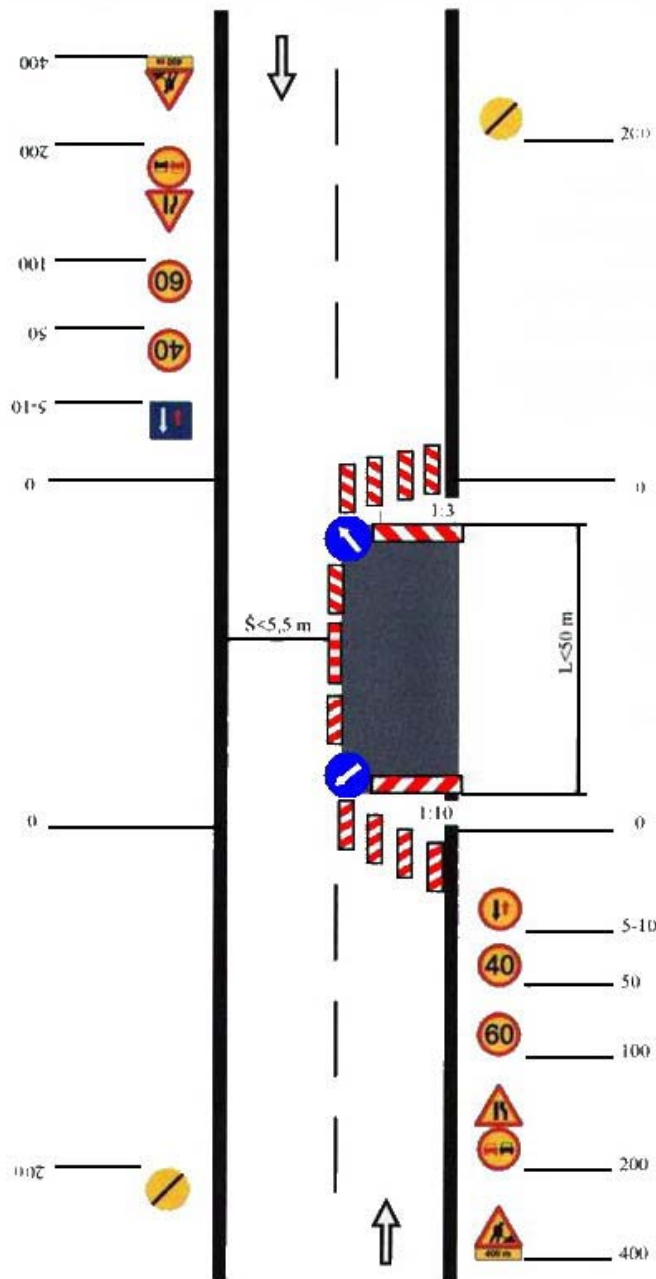
X-4

5) Радови и препреке на двосмјерном путу у насељу, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај се регулише саобраћајном сигнализацијом. Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се када је зона извођења радова мања од 50 метара, када постоји визуелни контакт између учесника у саобраћају или када је просјечни годишњи дневни саобраћај мањи од 3000 возила на дан;

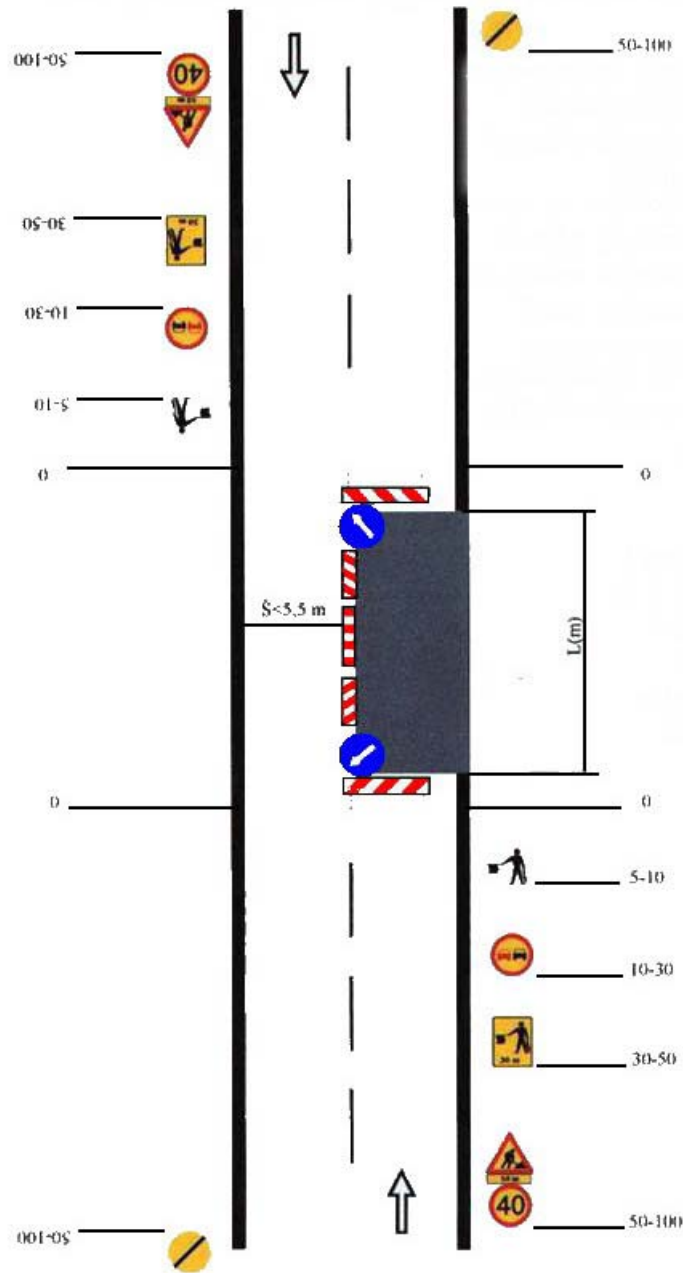
X-5

6) Радови и препреке на двосмјерном путу ван насеља, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај се регулише саобраћајном сигнализацијом. Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се када је зона извођења радова мања од 50 метара, када постоји визуелни контакт између учесника у саобраћају или када је просјечни годишњи дневни саобраћај мањи од 3000 возила на дан;

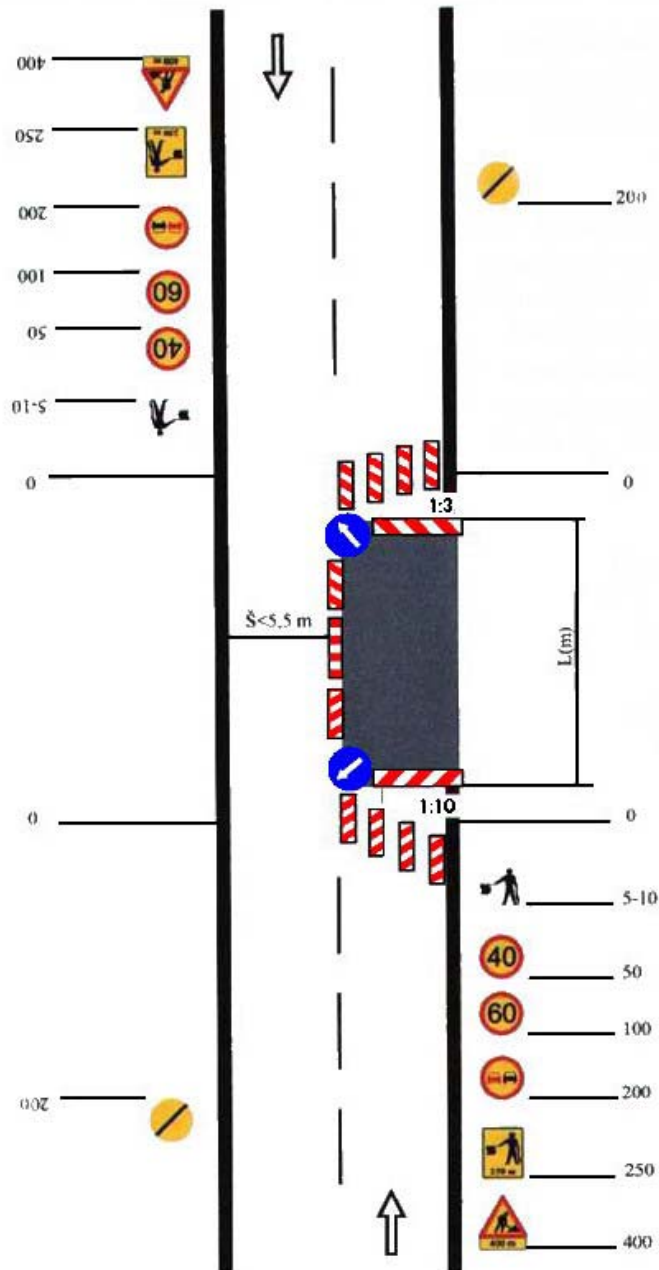
X-6

7) Радови и препреке на двосмјерном путу у насељу, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај регулишу радници са приручним средствима (заставице - ознака VIII-8 или таблице - ознака VIII-9). Ако не постоји визуелни контакт између радника који регулишу саобраћај исти морају бити опремљени мобилним средствима комуникације. Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се у случају када је просјечни годишњи дневни саобраћај мањи од 7000 возила на дан;

X-7

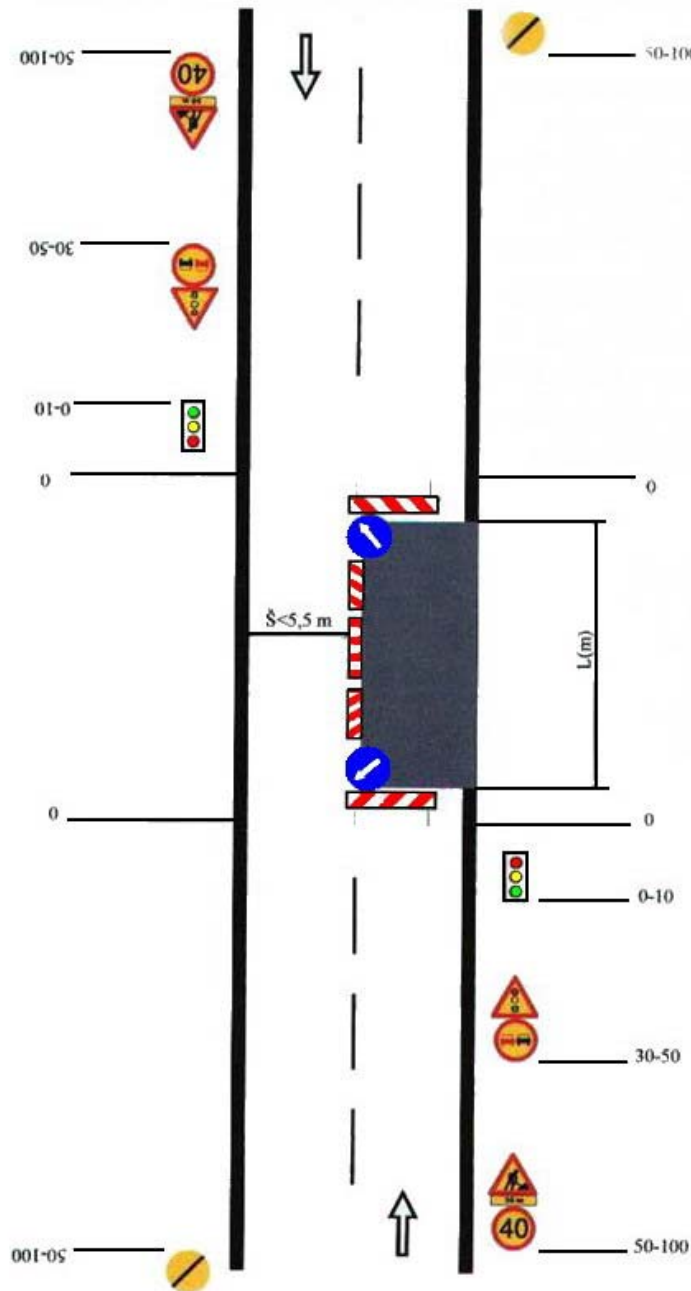
8) Радови и препреке на двосмјерном путу ван насеља, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај регулишу радници са приручним средствима (заставице - ознака VIII-8 или таблице - ознака VIII-9). Ако не постоји визуелни контакт између радника који регулишу саобраћај исти морају бити опремљени мобилним средствима комуникације. Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се у случају када је просјечни годишњи дневни саобраћај мањи од 7000 возила на дан;

X-8

9) Радови и препреке на двосмјерном путу у насељу, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај се регулише помоћу свјетлосне саобраћајне сигнализације, при чему дужина трајања циклуса зависи од дужине гардилишта и максимално дозвољене брзине кретања.

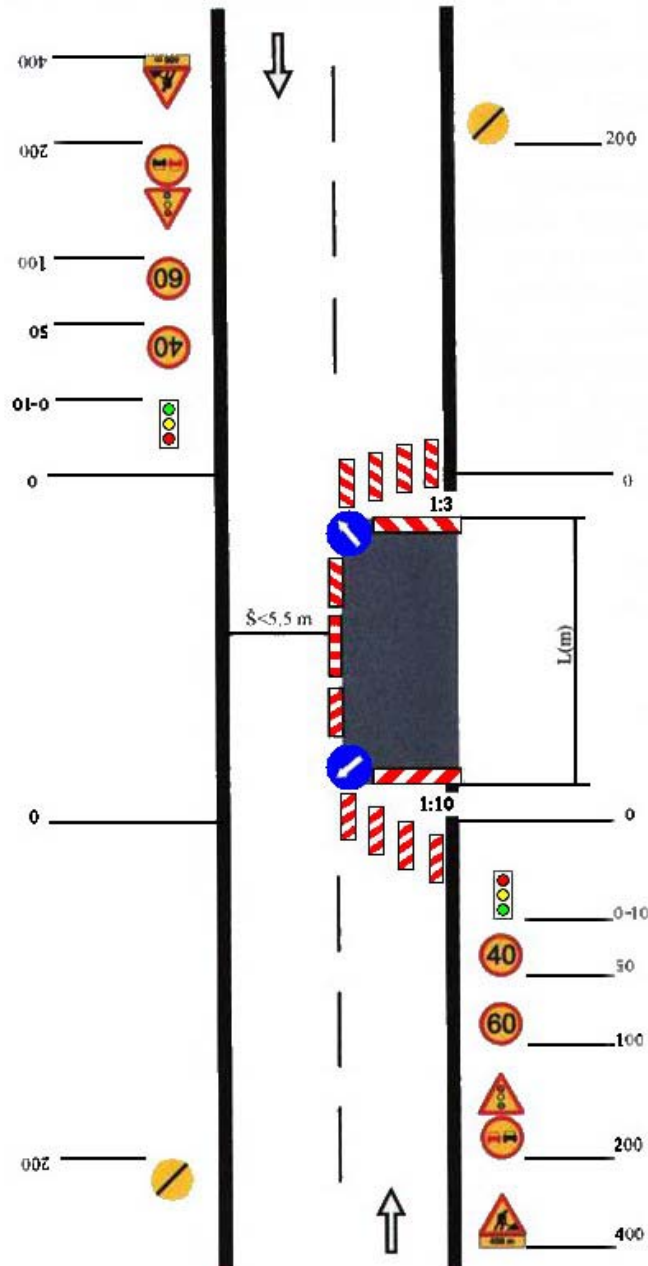
Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се у случају када не постоји визуелни контакт између учесника у саобраћају или када је просјечни годишњи дневни саобраћај већи од 7000 возила на дан;

X-9

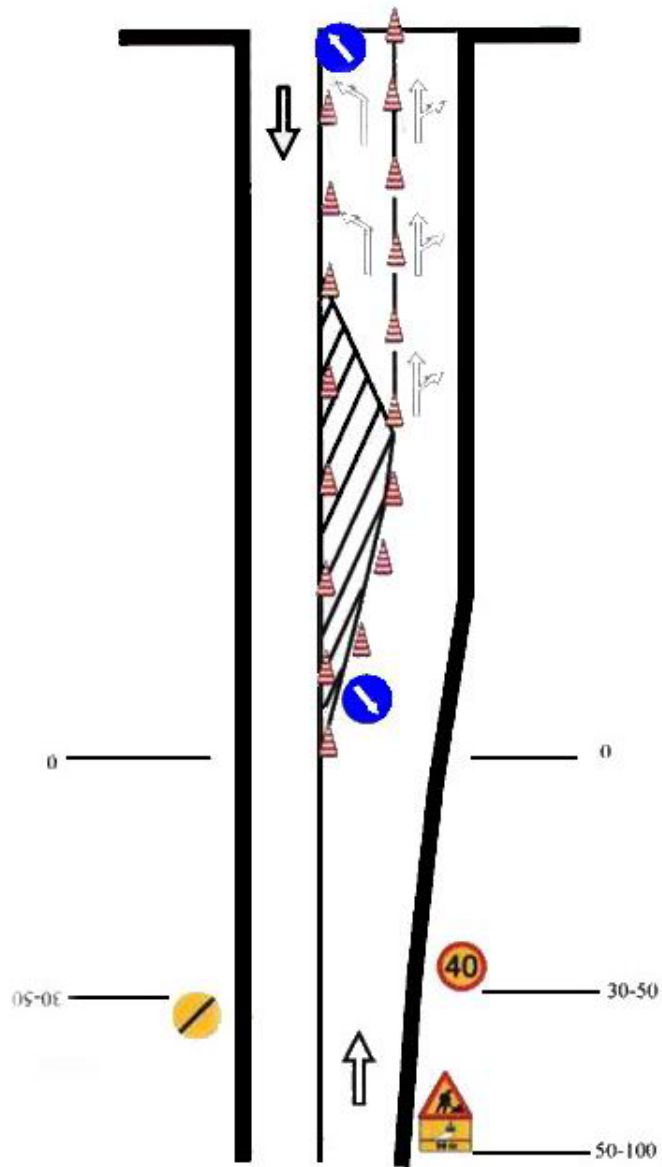
10) Радови и препреке на двосмјерном путу ван насеља, на ширини једне саобраћајне траке, при чему је слободна површина коловоза мања од 5,5 метара, те није могуће одвијање двосмјерног саобраћаја. Саобраћај се регулише помоћу свјетлосне саобраћајне сигнализације, при чему дужина трајања циклуса зависи од дужине градилишта и максимално дозвољене брзине кретања.

Овај случај регулисања саобраћаја у зони извођења радова примјењује се у случају када не постоји визуелни контакт између учесника у саобраћају или када је просјечни годишњи дневни саобраћај већи од 7000 возила на дан;

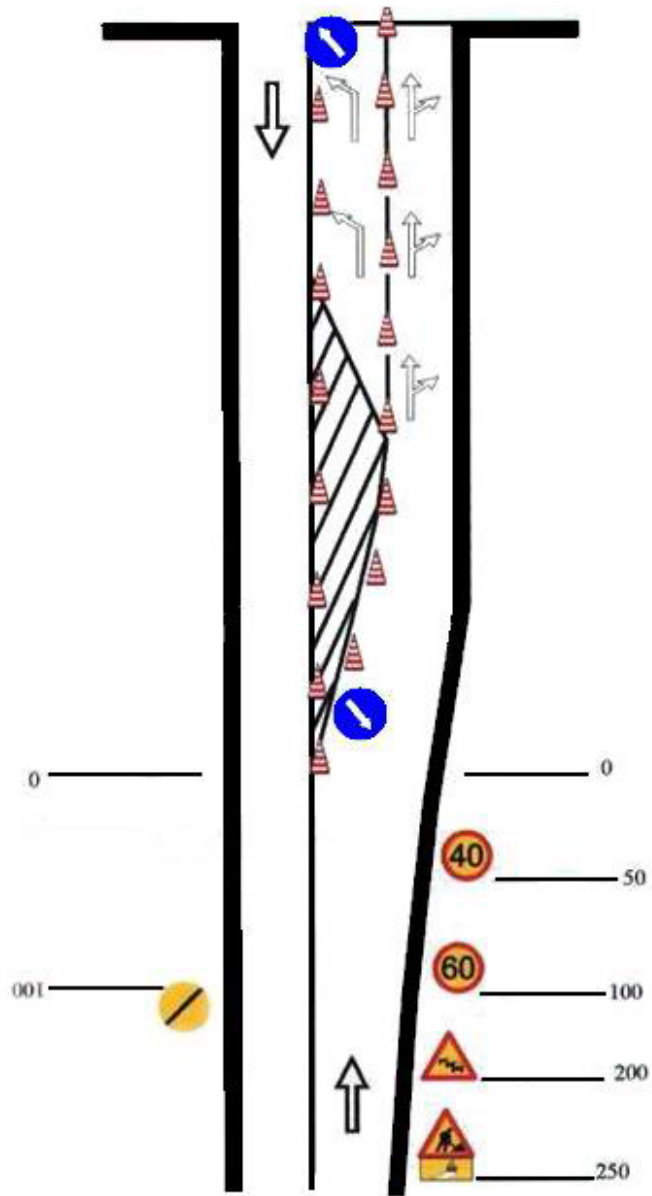
X-10

11) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу у насељу, при чему се изводе радови обнављања хоризонталне сигнализације;

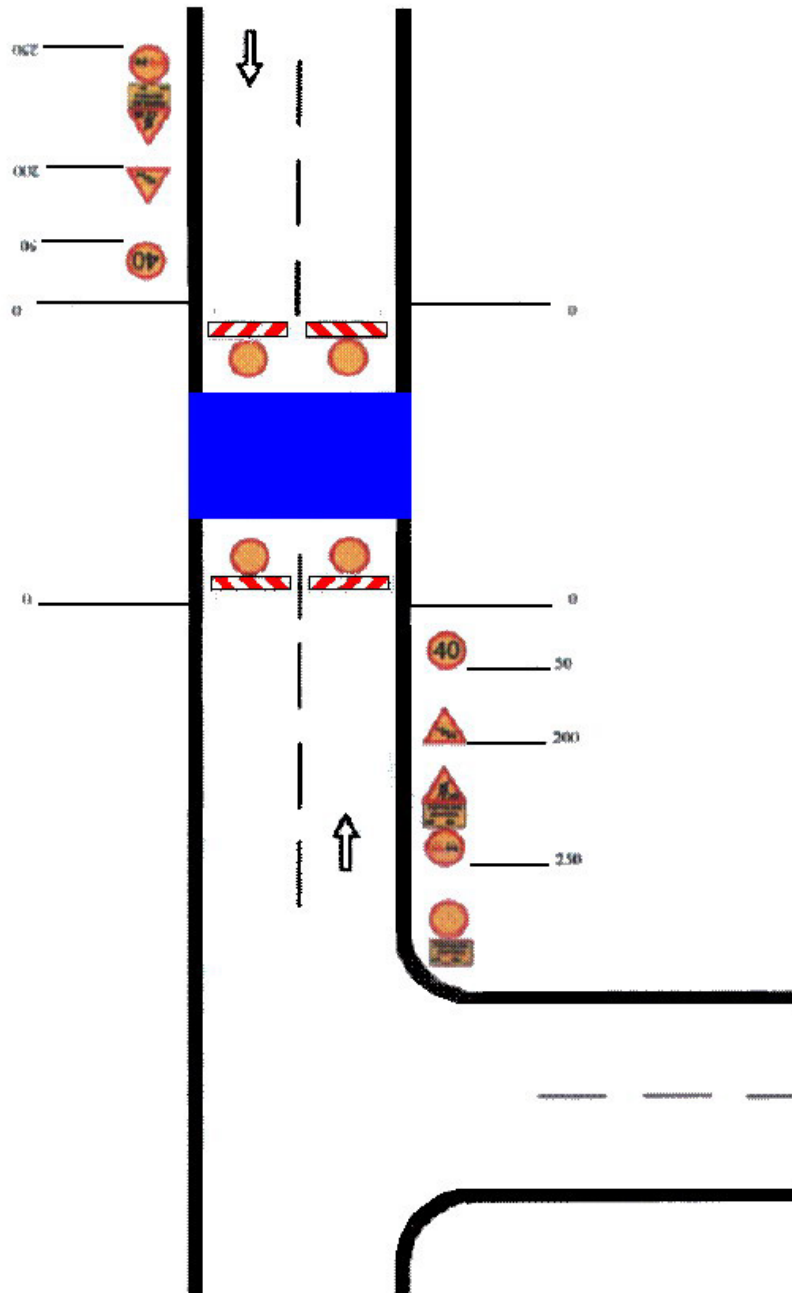
X-11

12) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу ван насеља, при чему се изводе радови обновљања хоризонталне сигнализације;

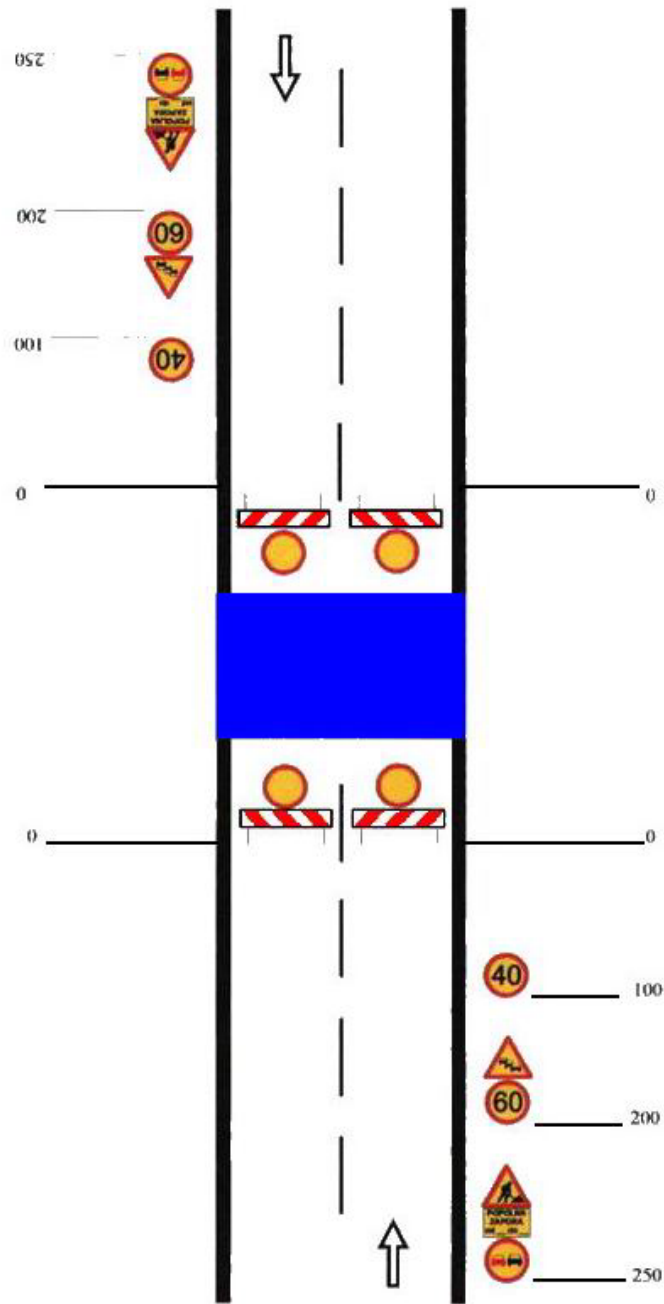
X-12

13) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу у насељу без обилазнице, при чему је саобраћај обустављен у оба смјера;

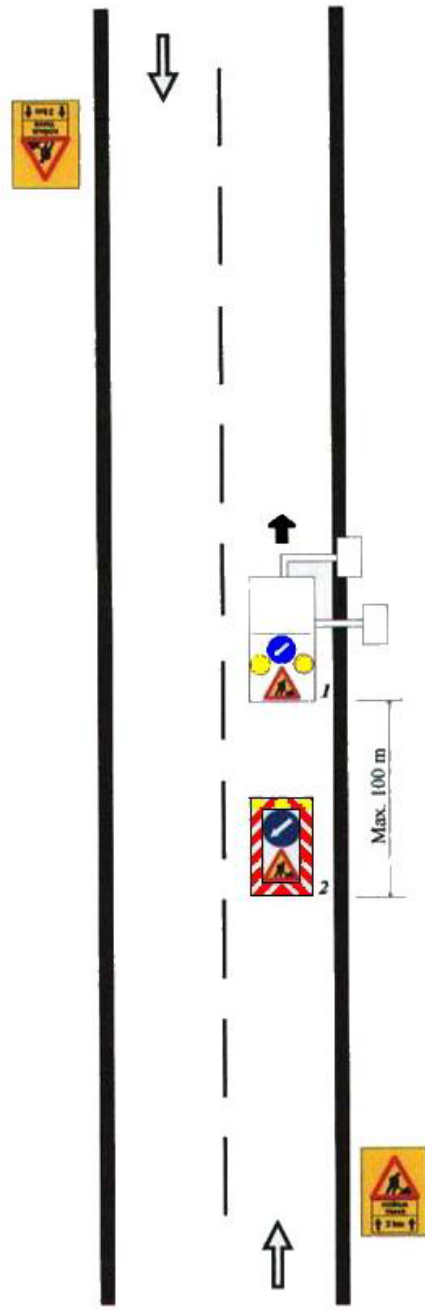
X-13

14) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу ван насеља без обилазнице, при чему је саобраћај обустављен у оба смјера;

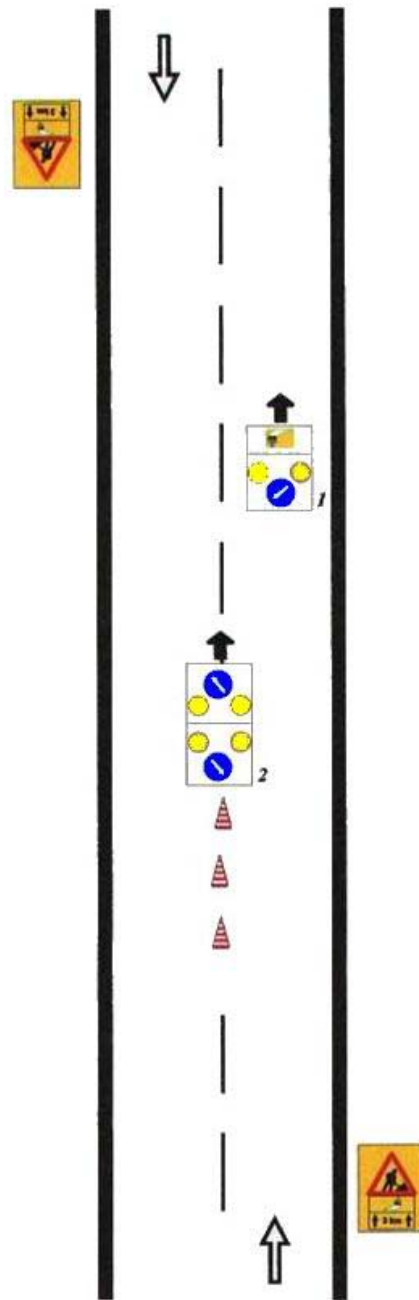
X-14

15) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу у и ван насеља, при чему се изводе радови кошења траве или сјече шибља. Радну машину за кошење траве и сјечу шибља мора пратити лако теретно возило;

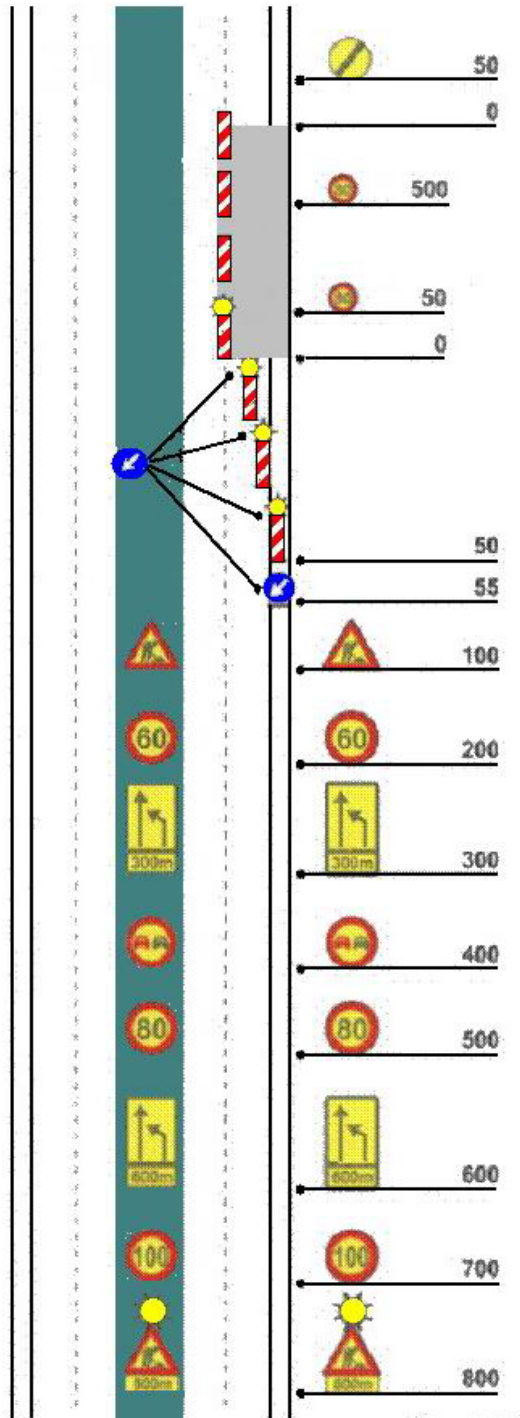
X-15

16) Радови и препреке на путу са двосмјерном путу у и ван насеља, при чему се изводе радови обнављања хоризонталне сигнализације. Радну машину за наношење хоризонталне саобраћајне сигнализације мора пратити лако теретно возило;

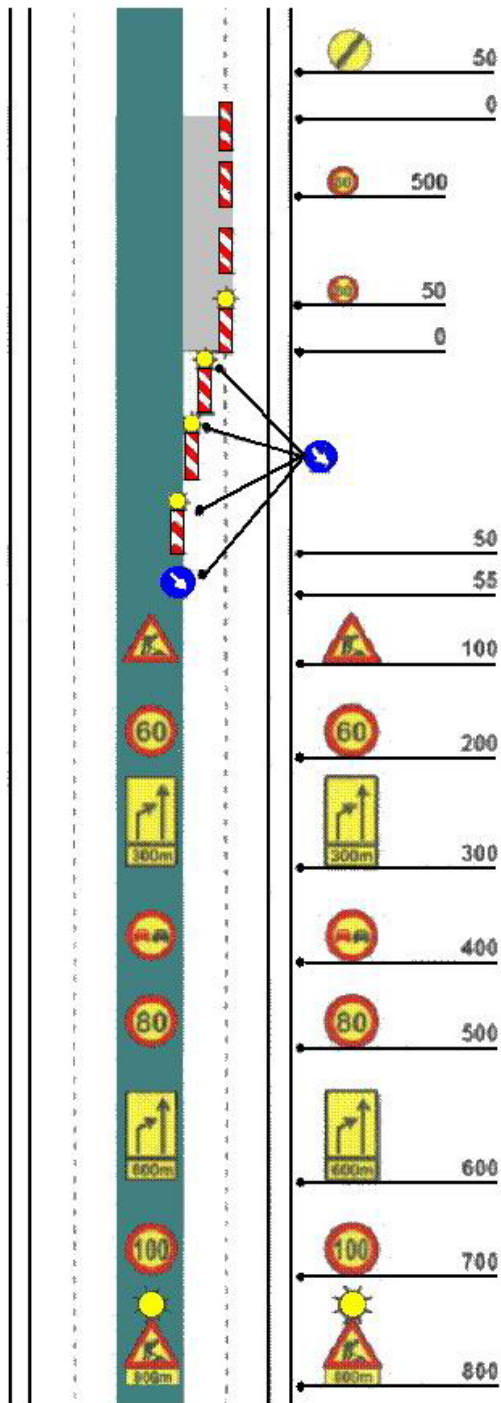
X-16

17) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на зауставној и возној саобраћајној траци једне коловозне траке изводе радови ширег обима (реhabилитација, реконструкција, изградња) а који трају минимално један дан. У случају неповољних геометријских карактеристика пута морају се користити знакови са строжијим режимом забрана и ограничења;

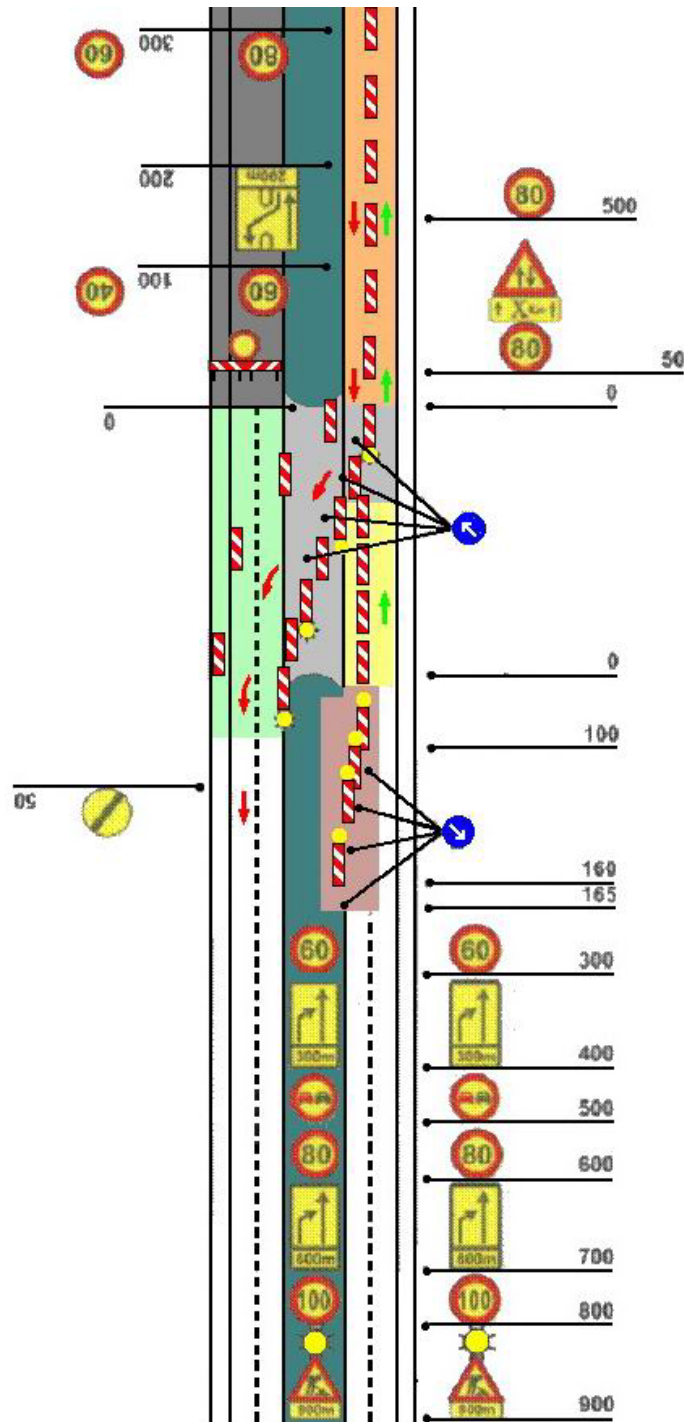
X-17

18) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на претицајној траци једне коловозне траке изводе радови ширег обима (рехабилитација, реконструкција, изградња) а који трају минимално један дан. У случају неповољних геометријских карактеристика пута морају се користити знакови са строжијим режимом забрана и ограничења;

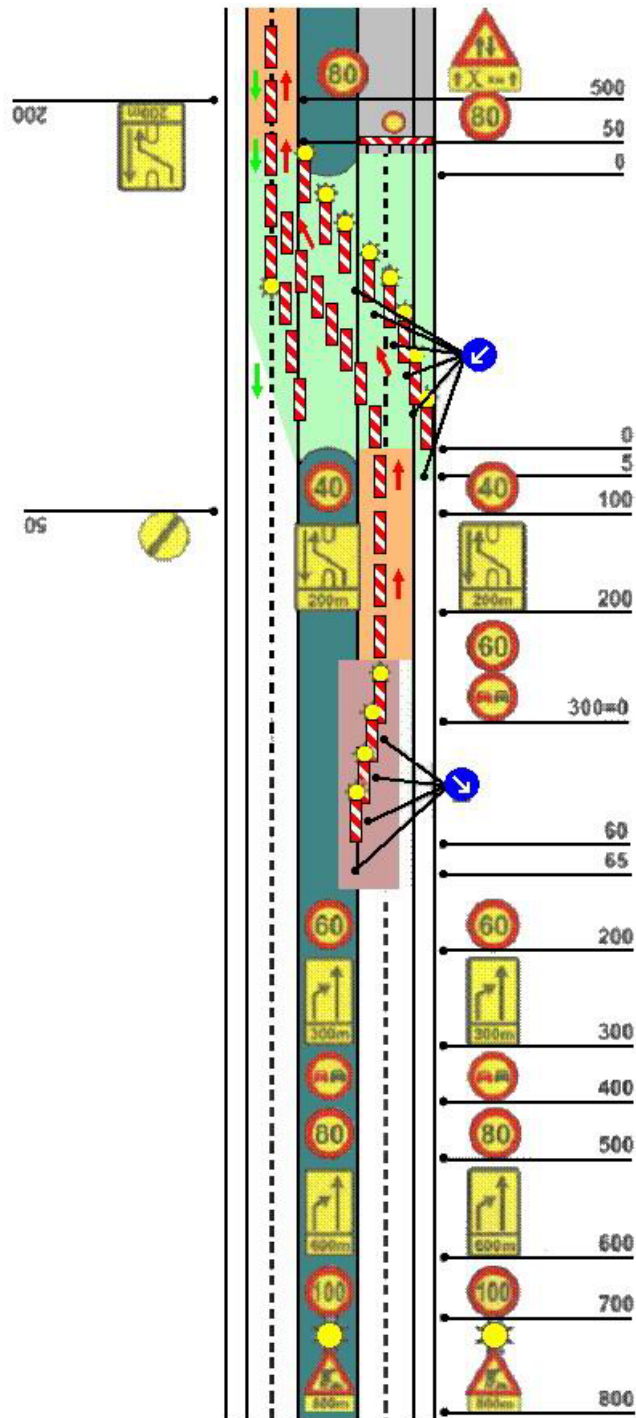
X-18

19) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на једној коловозној траци изводе радови ширег обима (рехабилитација, реконструкција, изградња) а који трају минимално један дан. У случају неповољних геометријских карактеристика пута морају се користити знакови са строжијим режимом забрана и ограничења;

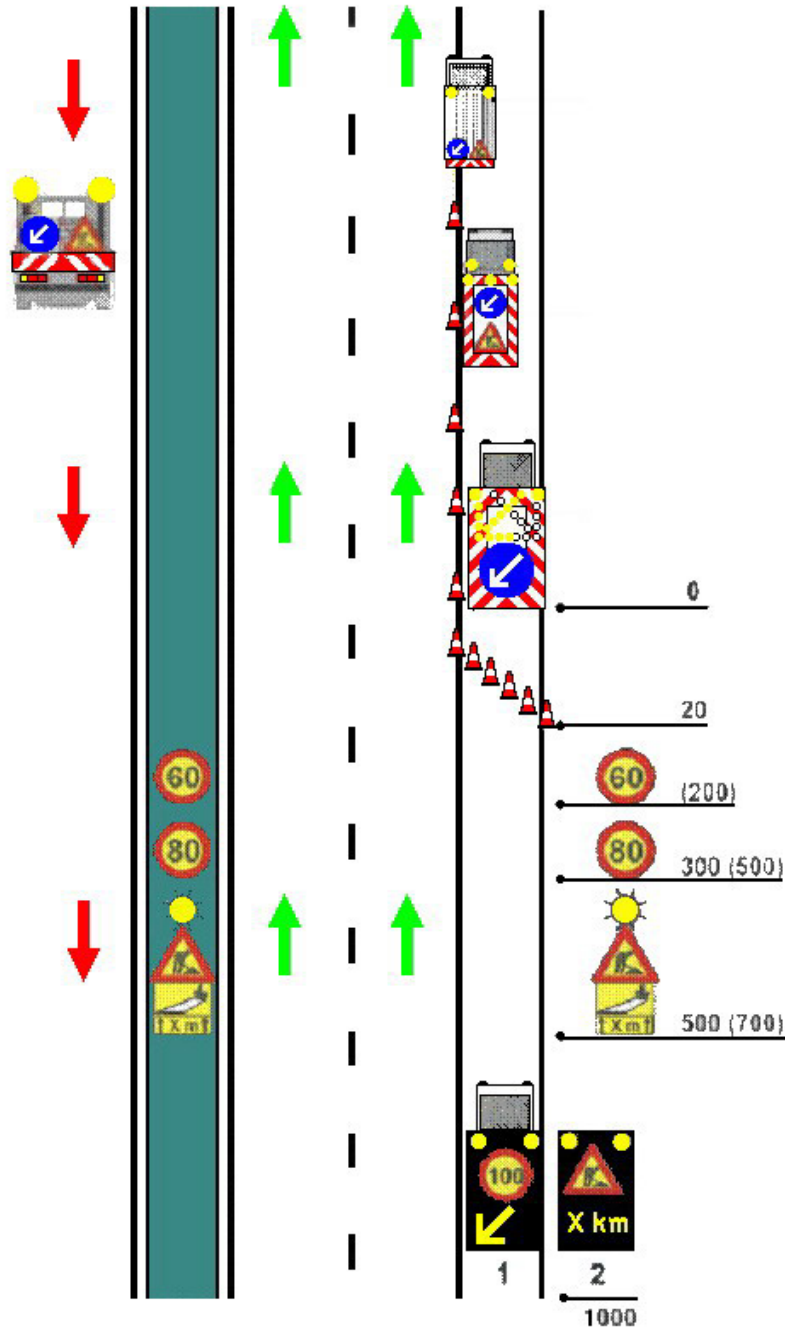
X-19

20) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на једној коловозној траци изводе радови ширег обима (рехабилитација, реконструкција, изградња) а који трају минимално један дан. У случају неповољних геометријских карактеристика пута морају се користити знакови са строжијим режимом забрана и ограничења;

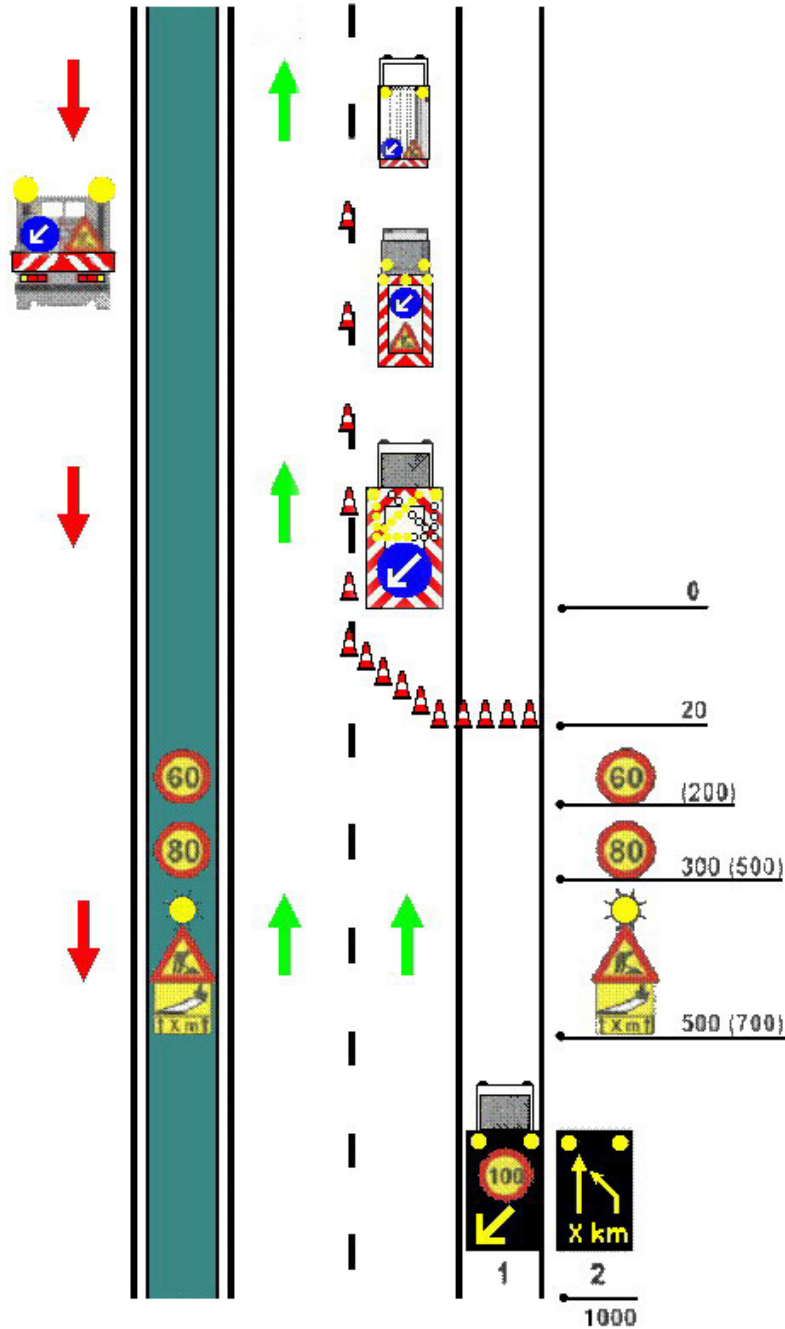
X-20

21) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на зауставној саобраћајној траци изводе радови (узимање узорака, мјерење коловоза, крпљење ударних рупа, чишћење, кошење траве, чишћење снијега, прање ограда и знакова, побијање односно поправљање ограда, обнављање ивичне и раздјелне линије);

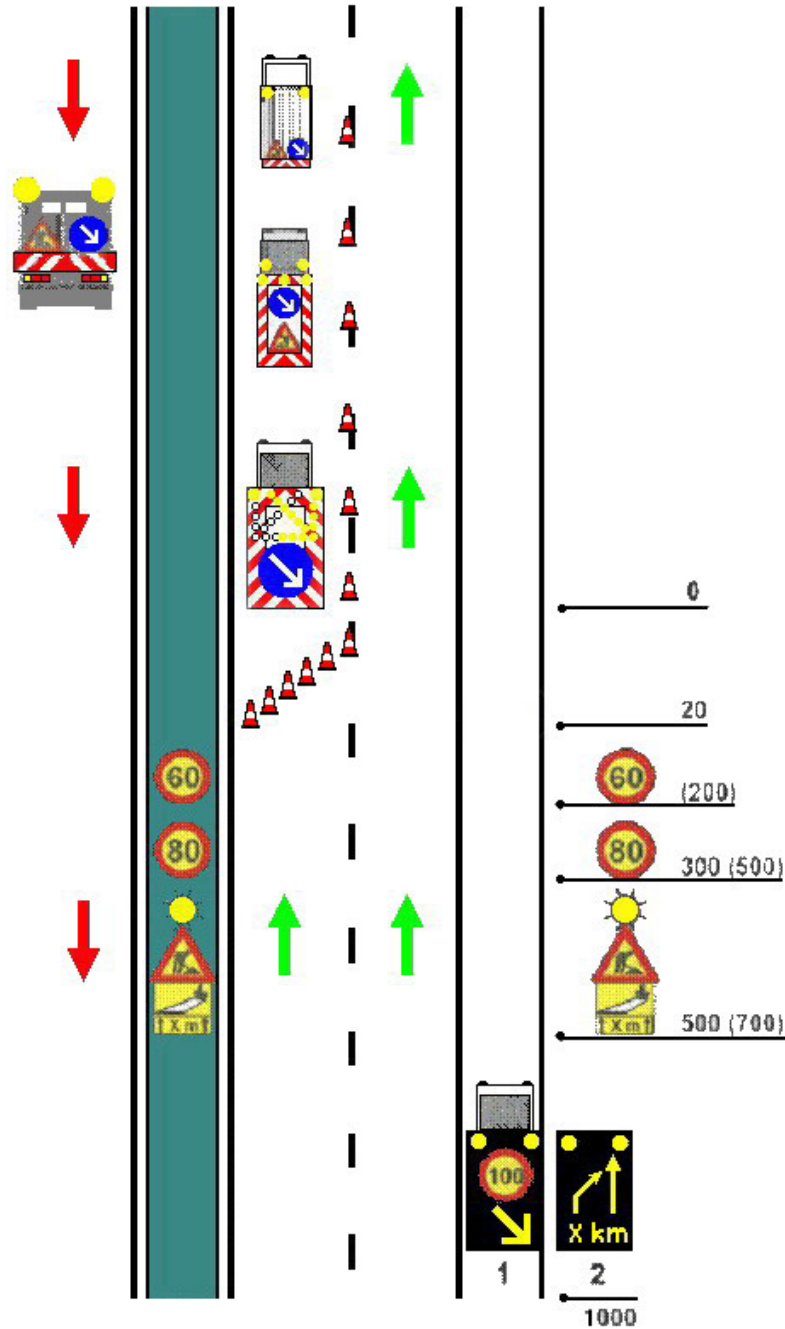
X-21

22) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на возној саобраћајној траци изводе радови (узимање узорака, мјерење коловоза, крпљење ударних рупа, чишћење, кошење траве, чишћење снијега, прање ограде и знакова, побијање односно поправљање ограде, обнављање ивичне и раздјелне линије);

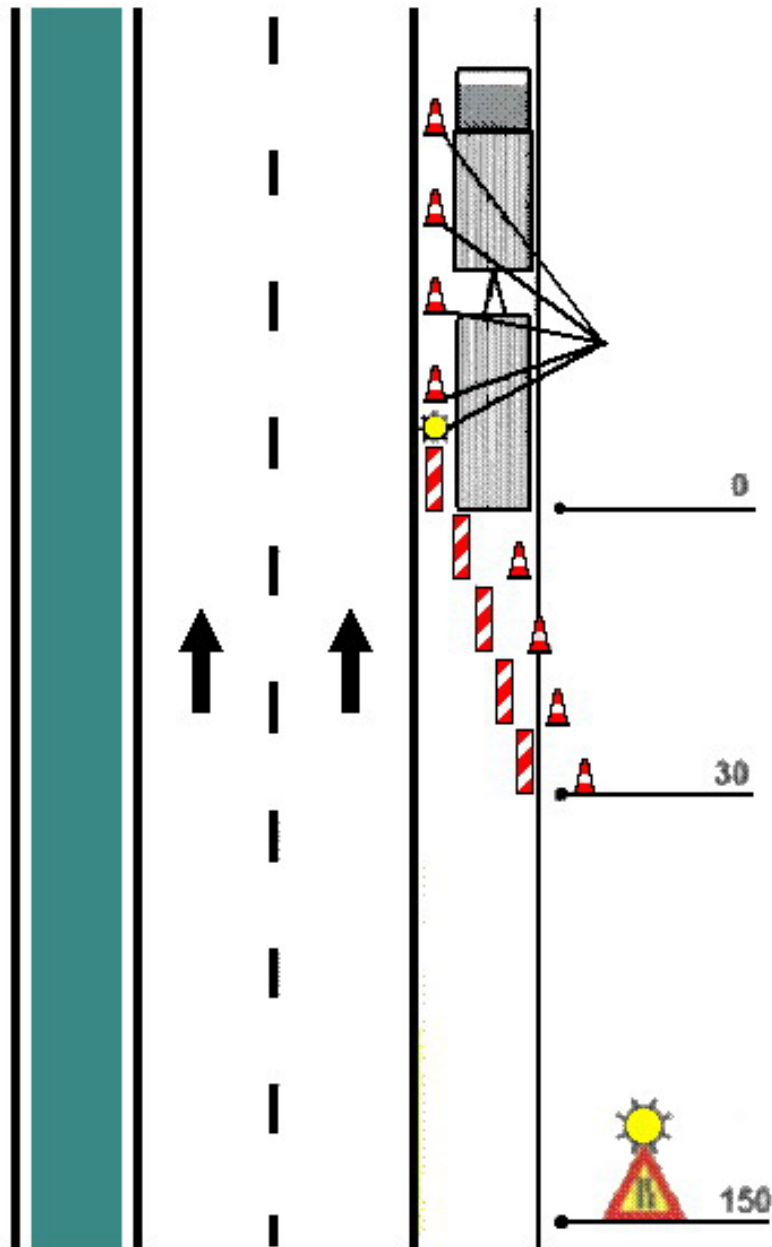

X-22

23) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на претицајној саобраћајној траци изводе радови (узимање узорака, мјерење коловоза, крпање ударних рупа, чишћење, кошење траве, чишћење снијега, прање ограде и знакова, побијање односно поправљање ограде, обнављање ивичне и раздјелне линије);

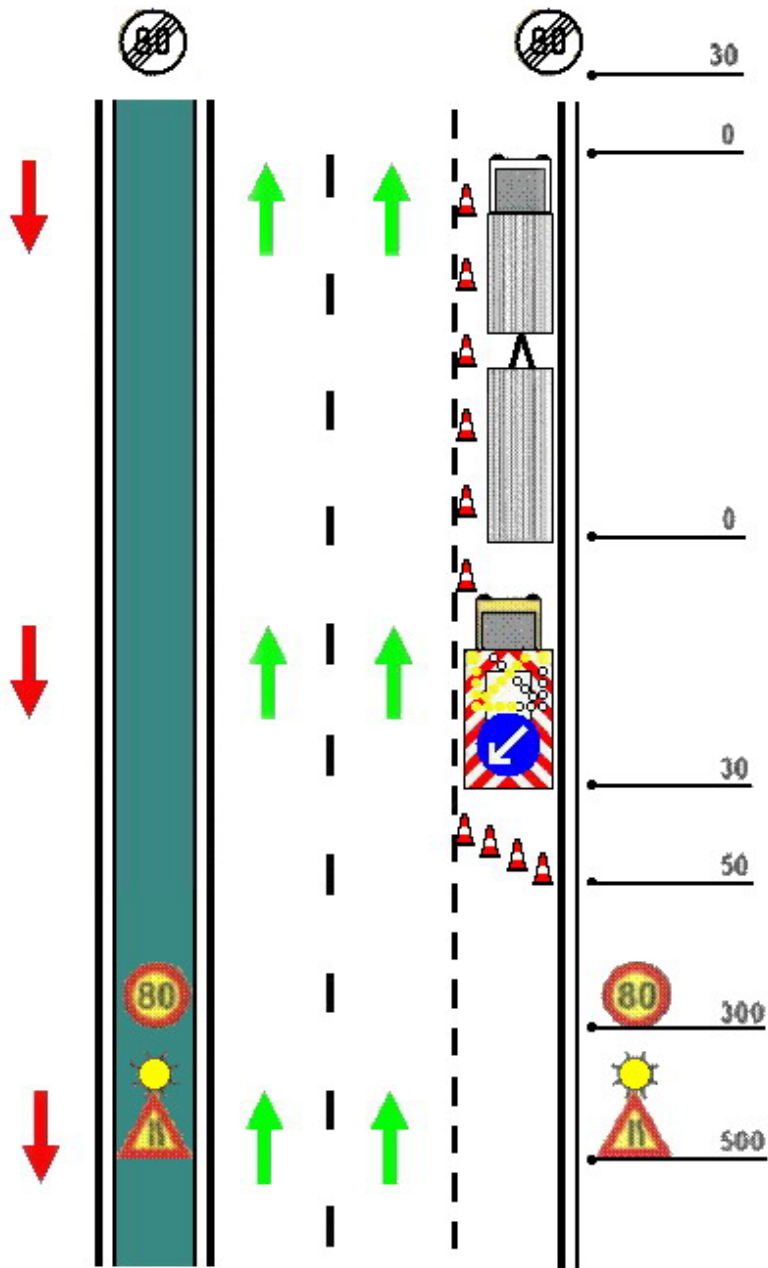

24) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на зауставној саобраћајној траци затекло возило (квар, несрећа и сл.) које се не може уклонити за временски период мањи од 2 часа;

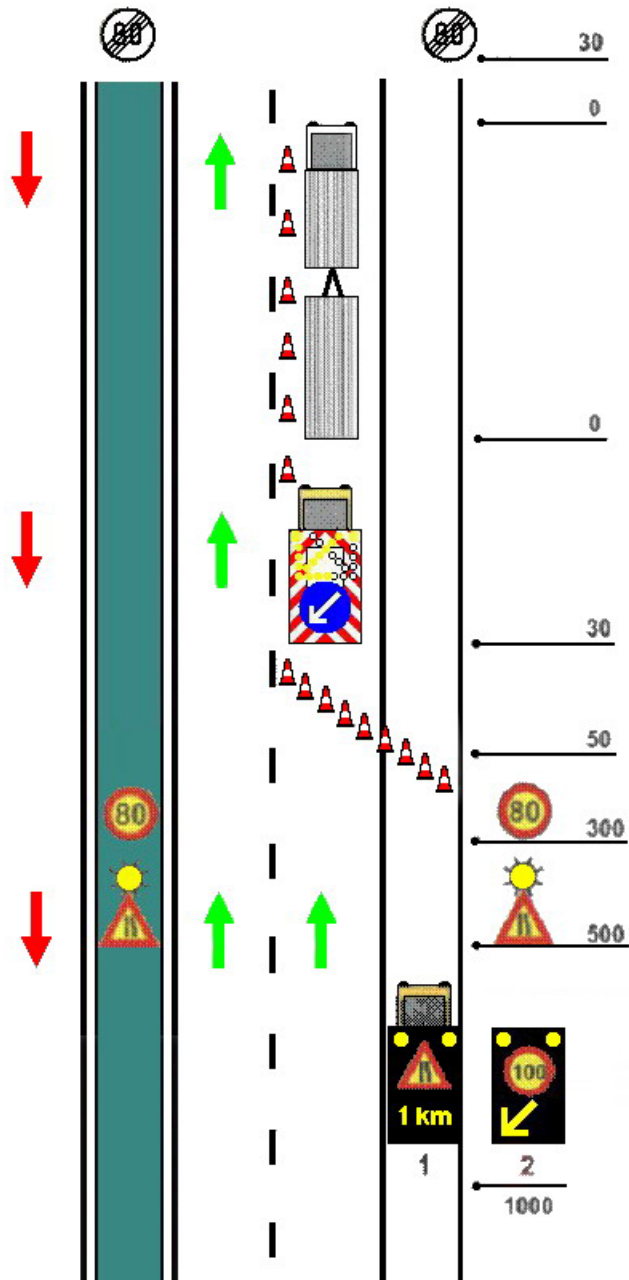
X-24

25) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на саобраћајној траци намијењеној спорим возилима затекло возило (квар, несрећа и сл.) које се не може уклонити за временски период мањи од 2 часа;

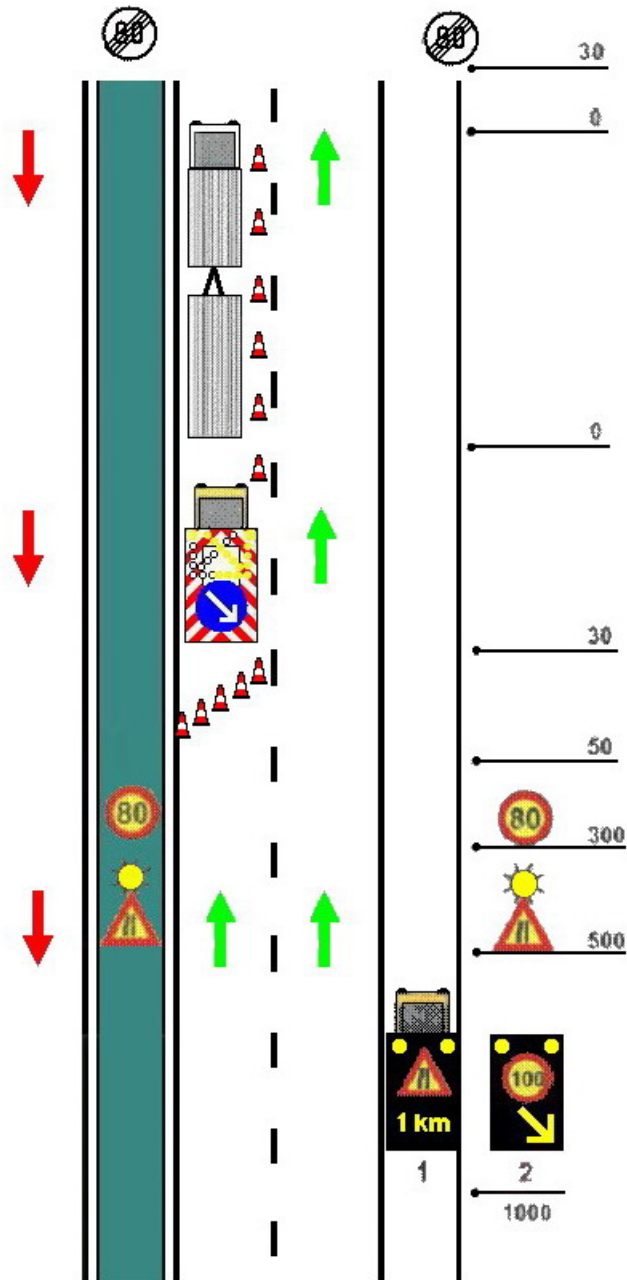
X-25

26) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на возној саобраћајној траци затекло возило (квар, несрећа и сл.) које се не може уклонити за временски период мањи од 2 часа

X-26

27) Радови и препреке на путу са раздвојеним коловозом, при чему се на претицајној саобраћајној траци затекло возило (квар, несрећа и сл.) које се не може уклонити за временски период мањи од 2 часа;

X-27

Члан 96.

(Обавеза додатног обиљежавања градилишта)

Сва градилишта, у ноћним условима вожње и у случају смањене видљивости (магла, дим и слично), морају бити додатно обиљежена свјетлима наранџасте или жуте боје.

Члан 97.

(Основ за обиљежавање зона у којима се изводе радови)

Обиљежавање зона у којима се изводе радови у сваком поједином случају врши се на основу израђеног саобраћајног пројекта.

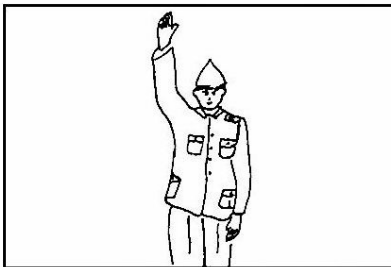
ДИО ЧЕТВРТИ - ЗНАЦИ КОЈЕ УЧЕСНИЦИМА У САОБРАЋАЈУ НА ПУТЕВИМА ДАЈУ ОВЛАШТЕНА ЛИЦА

Члан 98.

(Значење знакова које учесницима у саобраћају дају овлаштена лица)

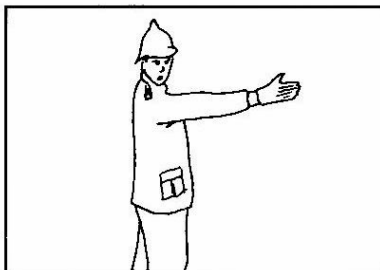
(1) Знаци које овлаштена лица дају рукама и положајем тијела за учеснике у саобраћају имају сљедећа значења:

1) рука подигнута вертикално са отвореном шаком значи обавезно заустављање за сва возила. Ако је тај знак дат на раскрсници, значи забрану пролаза за возила, осим за она возила која се, у моменту када овлаштено лице подигне руку, не могу на безбједан начин зауставити, а за пјешаке значи забрану да пређу коловоз. Ако је знак дат на отвореном путу, он има наведено значење само када се овлаштено лице налази на коловозу (XI-1);

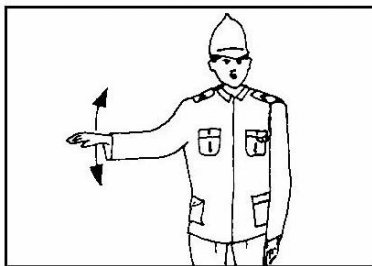
XI-1

2) рука хоризонтално предручена са отвореном шаком значи забрану пролаза за све учеснике у саобраћају чији смјер кретања сијече смјер испружене руке (XI-2.);

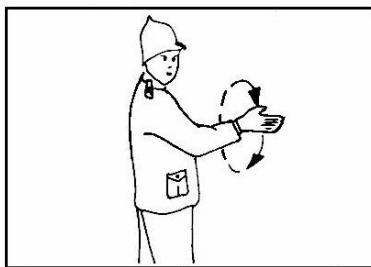
XI-2

3) лагано махање хоризонтално одрученом руком горе-доле са отвореном шаком окренутом надоле значи да возач у чијем се смјеру даје тај знак треба смањити брзину кретања возила (XI-3);

XI-3

4) хоризонтално предручена рука са отвореном шаком и кружно кретање подлактице и шаке од десна у лијево значи да возач у чијем се смјеру даје овај знак треба да убрза кретање возила (XI-4);

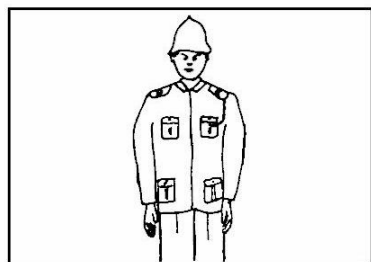
XI-4

5) хоризонтално одручена рука са дланом отворене шаке усмјерене према одређеном возилу значи да је возач тог возила обавезан да заустави возило којим управља (XI-5);

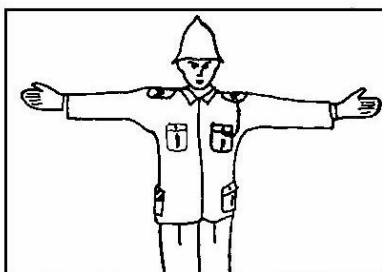

XI-5

6) тијело у нормално стојећем ставу или тијело у истом ставу са рукама хоризонтално одрученим обиљежава да се возила која долазе из правца у коме су окренута леђа, односно прса овлаштеног лица морају зауставити, а да возила која долазе са бочних страна тог лица имају право пролаза (XI-6 и XI-7);

XI-6

XI-7

Када је саобраћај заустављен знацима којима се наређује заустављање возила појединим учесницима у саобраћају, овлаштено лице може дати знак да убрзају кретање свог возила, ако то обезбјеђује брже одвијање саобраћаја.

Знаке којима се наређује смањење брзине кретања, убрзање кретања и заустављање одређеног возила, овлашћена лица могу давати и из возила.

Члан 99.

(Правило за регулисање саобраћаја на раскрсници од стране овлашћеног лица)

- (1) Ако овлашћено лице регулише саобраћај на раскрсници, знаке којима се наређује заустављање свих возила и забрана пролаза за одређене учеснике у саобраћају, може давати само ако се налази у средишту раскрснице.
- (2) Ако се на једној раскрсници налазе више овлашћених лица која помажу у регулисању саобраћаја, знаци које дају та лица морају бити усклађени са знацима које даје овлашћено лице које се налази у средишту раскрснице.
- (3) Изузетно од става 1) овог члана, ако би се тиме ефикасније регулисао саобраћај, знаке из члана 98, став 1, тачка 1, 2. и 6. овог Правилника може давати и овлашћено лице које се налази на коловозу раскрснице, под условом да се то лице може лако уочити од стране свих учесника у саобраћају којима су знаци намјењени.
- (4) Ако се на раскрсници налази више овлашћених лица, знаци које дају та лица морају бити међусобно усаглашени.

Члан 100.

(Употреба таблеце у сврху регулисањеа саобраћаја)

- (1) За давање знакова којима се наређује заустављање, забрана пролаза и смањење и убрзање кретања возила, овлашћено лице може употребљавати таблецу.
- (2) Таблеца за регулисање саобраћаја има облик круга пречника најмање 12 цм. Основа таблеце је бијеле боје са црвеном ивицом ширине најмање 2 цм.
- (3) Таблеца за регулисање саобраћаја мора бити превучена ретрорефлектујућом материјом, а може бити подешена и тако да се може освјетлити властитим извором свјетлости.

Члан 101

(Уређаји за давање звучних знакова)

- (1) Звучни знаци дају се посебним уређајем за давање звучних знакова на моторном возилу или пиштаљком.
- (2) Звучни знак који се даје посебним уређајем на моторном возилу састоји се од низа тонова разних висина, тако да ти тонови формирају завијајући звук.

Члан 102.

(Употреба звучних знакова)

- (1) Звучни знаци који се дају посебним уређајем за давање звучних знакова на моторном возилу употребљавају се само у комбинацији са свјетлосним знацима и имају значење одговарајућег свјетлосног знака који се даје.
- (2) Звучни знаци пиштаљком примјењују се само у комбинацији са знацима који се дају рукама и то само кад се овлашћено лице налази ван возила.

Члан 103.

(Употреба пиштаљке)

- (1) Звучни знаци који се дају пиштаљком имају сљедећа значења:
 - 1) један звиждук значи позив учесницима у саобраћају који га чују да обрате пажњу на овлашћено лице које ће помоћу одговарајућег знака изразити одређени захтјев;
 - 2) више узастопних звиждука значи да је неки од учесника у саобраћају поступио противно захтјеву израженом помоћу датог знака, правилима саобраћаја или постављеним саобраћајним знацима.
- (2) Знак из тачке 1. став (1) овог члана даје се само при регулисању саобраћаја на

раскрсницама.

(3) Ако се знак састоји од више узастопних звиждука, сви учесници у саобраћају који чују овакав звук дужни су да се осматрањем овлаштеног лица обавјесте да ли се тај звук односи на њих. Упоредо са давањем тог знака, овлашћено лице је дужно да покаже на ког се учесника у саобраћају дати знак односи и шта је он дужан учинити.

Члан 104.

(Свјетлосни знаци)

(1) У вршењу контроле и регулисања саобраћаја, овлаштена лица могу да дају и свјетлосне знаке.

(2) Свјетлосни знаци дају се посебним уређајима за давање свјетлосних знакова на моторном возилу или средствима која се ручно користе (батеријска лампа и сл.)

Члан 105.

(Значење свјетлосних знакова)

(1) Свјетлосни знаци који се дају посебним уређајима за давање свјетлосних знакова на моторном возилу имају следећа значења:

1) два трепћућа свјетла, од којих је плаве боје на десној а црвене боје на лијевој страни возила, кад се наизмјенично пале на посебним моторним возилима из члана 125. Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима БиХ значе обавезу за возача који сусретне та моторна возила или возила која су под пратњом, или кога сустигну та возила, да се заустави, да се строго придржава наредби које му дају лица из пратње, а да кретање настави тек пошто сва возила под пратњом прођу, да уступи првенство пролаза тим возилима и да их не претиче, као и обавезу за пјешаке да се, ради пропуштања тих моторних возила, склоне са коловоза,

2) два трепћућа свјетла или ротациона свјетла плаве боје на возилу из члана 126. Закона о основама безбједности саобраћаја на путевима БиХ значе обавезу за возача да обрати пажњу и на возила којима се обезбјеђује пролаз, да их пропусти и, по потреби, да заустави своје возило док та возила прођу, а за пјешаке обавезу да се склоне са коловоза док та возила или колона возила не прођу,

3) једно трепћуће или ротационо свјетло плаве боје на возилу са правом првенства пролаза обиљежава обавезу за возача који види то свјетло, осим за возача возила под пратњом, да уступи првенство пролаза возилу са ког се тај знак даје и да по потреби, заустави своје возило док то возило не прође, а за пјешаке обавезу да се, ради пропуштања тог возила, склоне са коловоза и

4) свјетлосни знак «СТОП-Полиција» који се налази на возилу органа унутрашњих послова обиљежава обавезу за возача возила, које се налази непосредно иза возила које даје свјетлосни знак, да заустави своје возило.

(2) Свјетлосни знаци из става (1) тачке 1. до 3. овог члана постављају се тако да су видљиви за учеснике у саобраћају којима су они намјењени.

(3) Свјетлосни знак из става (1) тачке 3. овог члана, кад се даје на возилу које стоји на коловозу, значи обавезу за возаче да смање брзину кретања свог возила, а по потреби да га зауставе и поступају по наредбама овлашћеног лица.

(4) Свјетлосни знак «СТОП-Полиција» налази се на задњој лијевој страни возила, на табли црвене боје, чије су димензије 35 x 15 цм.

Члан 106.

(Употреба и значење црвеног свјетла)

Свјетлосни знак који се даје средствима која се ручно користе је постојано црвено свјетло, којим овлаштено лице маше усправно на уздужну осу пута. Тај знак значи обавезу за возача да заустави возило које се креће на дијелу пута гдје се тај свјетлосни знак даје.

ДИО ПЕТИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 107.

(Прелазне одредбе)

(1) Саобраћајни знакови на путевима који нису у складу са овим Правилником у погледу боје основе знака, а затекну се на путевима на дан његовог доношења, морају се замијенити, односно, ускладити у року од пет година од дана ступања овог Правилника на снагу.

(2) Саобраћајни знакови на путевима који нису у складу са овим Правилником у другом смислу изузев боје основе знака, а затекну се на путевима на дан његовог доношења, морају се замијенити, односно, ускладити у року од три године од дана ступања овог Правилника на снагу.

(3) Саобраћајни знакови који нису предвиђени овим Правилником, а затекну се на путевима на дан његовог доношења, морају се уклонити до 31. децембра 2007. године.

Члан 108.

(Спровођење Правилника)

Саобраћајни знакови се производе, постављају и одржавају у складу са овим Правилником, Законом о основама безбједности саобраћаја на путевима Босне и Херцеговине, законима о јавним цестама, правилницима о одржавању и заштити јавних путева и стандардима за спровођење овог Правилника и његових појединих дијелова, које доносе надлежна министарства за саобраћај на државном или ентитетском ниову.

Члан 109.

(Престанак примјене прописа)

На дан доношења овог Правилника престају важити сви правилници о саобраћајним знаковима и сигнализацији на путевима, начину обиљежавања радова и препрека на путу и знаковима које учесницима у саобраћају дају овлаштена лица у БиХ.

Члан 110.

(Објављивање и ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања «Службеном гласнику БиХ», а објављује се и у службеним гласилима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине.

МИНИСТАР

др Бранко Докић